ZAŁĄCZNIK 1

Zestawienie uwag dotyczących projektu *Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2015-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu* w ramach konsultacji społecznych.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP							
1.	82	2454-2456	systemy wykrywania i zapobiegania zagrożeniom (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia),	systemy wykrywania i zapobiegania zagrożeniom (sektor robotyki, w tym robotyki pirotechnicznej, ratowniczej, w tym kosmicznej, technologie satelitarne, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia),	Istotnym zagadnieniem jest zapewnienie bezpieczeństwa ludności dlatego duży nacisk powinien zostać położony na systemy zapobiegania działaniom terrorystycznym oraz wspierające działalność ratowniczą. Systemy te są testowane wśród odbiorców rezultatów: w Wojsku, Policji, służbach specjalnych oraz straży pożarnej. W wyniku przeprowadzonych prac rozwojowych, powstały prototypy urządzeń o charakterze komercyjnym, w klasie robotów nie spotykanych w chwili obecnej na świecie. Nad rozwiązaniami pracuje Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP, Wojskowa Akademia Techniczna, Politechnika Warszawska. Systemy te, często półautonomiczne oraz autonomiczne wykonywane są z partnerami z całego świata takimi jak Izrael, Turcja, Belgia, Niemcy, Finlandia, Hiszpania itd. Produkty powstające w Polsce w wyniku międzynarodowej współpracy są odpowiedzią na potrzeby rynku na realizację działań ratowniczych przez zainteresowane podmioty. Trudno zgodzić się z faktem, że tego typu rozwiązań zabraknie w Strategii.	Uwaga częściowo uwzględniona	Przykłady powiązań wskazane w dokumencie służą zobrazowaniu procesu identyfikacji inteligentnej specjalizacji - przejścia od identyfikacji kluczowych sektorów gospodarki, procesów i technologii, poprzez zachodzące pomiędzy nimi relacje, do obszarów tematycznych, stanowiących skupiska powiązań. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą oraz późniejszymi spotkaniami roboczymi, województwo mazowieckie nie wyróżnia się potencjałem gospodarczym w zakresie robotyki, technologii satelitarnych i kosmicznych, dlatego sektory te nie zostały wymienione w katalogu obszarów o wysokim potencjale rozwojowym oraz jako elementy składowe powiązań. Tym niemniej, inteligentna specjalizacja nie wyklucza wsparcia wdrożeń w zakresie zastosowania robotyki lub technologii kosmicznych do celów związanych z wykrywaniem i zapobieganiem zagrożeniom. Wykaz powiązań został uzupełniony o sektor elektromaszynowy.
2.	146	2991-2999	Starzenie się społeczeństwa Mazowsza jest przyczyną zmiany popytu na niektóre usługi, w szczególności wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na usługi zdrowotne i opiekuńcze.	Starzenie się społeczeństwa Mazowsza jest przyczyną zmiany popytu na niektóre usługi, w szczególności wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na produkty i usługi dedykowane osobom starszym (w tym m.in. usługi zdrowotne i opiekuńcze). Starzejące się społeczeństwo to nowe wyzwania dla budowania polityki rozwoju regionu, w tym rozwoju dostępu do e-usług w zakresie zdrowia (medycznych, monitorowania stanu zdrowia pacjenta na odległość), dostosowania warunków pracy (robotyzacja procesów, monitoring oraz rozwój technologii interakcji z człowiekiem).	Zaskakującym jest jak niewiele miejsca w Strategii pozostawiono na rozwój inteligentnych specjalizacji pozwalających na opracowywanie technologii wspierających starzenie się społeczeństw Europy, w tym Polski i samych mieszkańców Mazowsza. Trudno zgodzić się z faktem, że analizy przeprowadzone przez Urząd Marszałkowski nie wskazały na wyjście naprzeciw problemom zasadniczym jakim jest nieodwracalny w chwili obecnej problem niewielkiego przyrostu naturalnego oraz wydłużania życia ludzkiego bez zwracania szczególnej uwagi na wzrost jego jakości. Robotyka oraz automatyka są specjalizacjami, które istotnie zmieniły nasz styl życia, i które w najbliższej dekadzie jeszcze bardziej go zrewolucjonizują. W tym celu Mazowsze powinno	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				oraz zapewnienia dostępu do udziału w życiu społecznym (rozwiązania technologiczne umożliwiające dostęp do usług, w tym w obszarze kultury Koncentracja ludności w aglomeracjach, głównie w Warszawie, przyczynia się do wzrostu rozwarstwienia społecznego i rozwoju społeczno-gospodarczego terenów miejskich kosztem obszarów peryferyjnych regionu, dlatego istotne jest zapewnienie automatyzacji i robotyzacji produkcji rolnej oraz zapewnienia dostępu ludności zamieszkałej na obszarach wiejskich do w/w e-usług.	zauważy ośrodki naukowe oraz sektor przemysłowy, który już teraz konkuruje na rynku międzynarodowym w obszarze robotyki zwiększającej bezpieczeństwo, wspierającej prace trudne i „brudne" wykonywane przez ludzi. W tym celu, poniżej przedstawiono analizę, która powinna być elementem immanentnym Strategii. Perspektywy i wyzwania rozwoju robotyki w horyzoncie najbliższych 10 lat (lata 2013-2023) Przez najbliższe 10 lat będzie postępował przyspieszający proces robotyzacji procesów produkcji jak i coraz szerszej implementacji robotów w życiu codziennym ludzi. Z projekcji komisji ds. ekonomicznych Organizacji Narodów Zjednoczonych wynika, że wartość rynku robotów usługowych w 2025r. wyniesie 52 mld USD, co uwidacznia stały i szybki wzrost w porównaniu z 19,1 mld USD w roku 2010 oraz zaledwie 0,6 mld USD z 2002r. Jest to naturalne przedłużenie procesu industrializacji, którego celem jest zwiększenie produktywności wytwórczej społeczeństw. Jako nowe czynniki pojawiają się zjawiska starzenia się społeczeństw oraz otyłości. Proces starzenia się społeczeństw wymusi na gospodarkach krajów rozwiniętych – przede wszystkim krajach europejskich oraz Japonii – przyspieszenie procesu robotyzacji. Z danych Europejskiej Platformy Technologii w Robotyce EUROP zawartych w Strategic Reasearch Agenda for Robotics (SRA) dotyczących wizji robotyzacji na lata 2014-2020 dowiedzieć się można, że kraje Unii Europejskiej będą się borykały z coraz większymi brakami fachowców w dziedzinach prac technicznych. Według firmy doradczej McKinsey w samych tylko Niemczech do 2020r. zabraknie 6 mln fachowców w dziedzinach: spawania, prac budowlanych i tym podobnych. Gwałtownie rosnąca ilość osób w podeszłym wieku otworzy nowe rynki dla robotyki usługowej, począwszy od zastosowań domowych, skończywszy na konstrukcjach ułatwiających życie osobom starszym. Z kolei, zjawisko otyłości to już nie tylko problem w USA, gdzie dwie trzecie Amerykanów ma nadwagę, a 36 proc. dorosłych i 18 proc. dzieci jest otyłych. W Europie w ciągu ostatnich dwóch		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					dziesięcioleci częstość występowania otyłości potroiła się. Połowa mieszkańców UE to ludzie z nadwagą. Wśród nich rośnie liczba osób patologicznie otyłych. Wg KE, w europejskim rankingu społeczeństw otyłych, w Polsce 15,8 procent obywateli zalicza się do otyłych. Ministerstwo Zdrowia Wielkiej Brytanii prognozuje, że jeśli aktualny trend tycia społeczeństw UE utrzyma się, to do roku 2050 średnia długość życia mężczyzn zmniejszy się o pięć lat. Otyłość ma negatywny wymiar ekonomiczny. Oprócz wydatków publicznych na leczenie chorych (wg WHO w UE aż do 6% wydatków na zdrowie ponoszone jest na leczenie chorób osób dorosłych spowodowanych właśnie otyłości), osoby otyłe osiągają słabsze wyniki w pracy, są dużo częściej nieobecne. Podobnie jak w przypadku zjawiska starzenia się społeczeństw, gwałtownie rosnąca ilość osób otyłych w UE wymusi na gospodarkach otworzenie nowych rynków dla robotyki usługowej tożsamej zakresem z tą dla osób starszych (począwszy od zastosowań domowych, skończywszy na konstrukcjach ułatwiających życie osobom otyłym). Wyzwania demograficzne i ekonomiczne Rośnie konkurencja ze strony krajów rozwijających się takich, jak Indie, Chiny czy Brazylia, których głównym atutem są niskie koszty produkcji. W najbliższym czasie pozostanie ona tania dzięki młodym społeczeństwom. By móc konkurować z gospodarkami wschodzącymi, decydenci unijni powinni wziąć pod uwagę możliwość obniżenia kosztów produkcji dzięki robotyzacji produkcji. Problemem może okazać się także wypełnienie luki po osobach, które przejdą do populacji w wieku poprodukcyjnym. Szczególnie niepokojącym wydaje się fakt, że w najbliższych latach, w wiek poprodukcyjny wejdzie wyż powojenny, a obecnie w wiek produkcyjny wchodzi niż demograficzny lat 80-tych. Już teraz dotkliwym problemem dla gospodarek unijnych jest brak fachowców w dziedzinach technicznych generujący olbrzymie straty ekonomiczne. Kwestię tę można rozwiązać dzięki szerokiemu zastosowaniu robotyzacji. Wyzwaniem dla producentów robotyki stanie się konstruowanie robotów na tyle wyspecjalizowanych i tanich by móc konkurować z nielegalnymi pracownikami lub przenoszeniem		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					produkcji poza kraje Unii. Wyzwania technologiczne Polska jest miejscem gdzie będzie można zaspokoić szereg specyficznych potrzeb prac rozwojowych w zakresie technologii robotycznych. Aby mogła ona być aktywnym uczestnikiem tego rynku robotyki w Europie, a polskie firmy (takie jak WB Electronics, Hydromega, Robotics Inventions) mogły skutecznie konkurować na rynku globalnym, konieczny jest rozwój konkretnych technologii oraz realizacja prac badawczo-rozwojowych w obszarach robotyki. To, które technologie oraz jakie prace badawczo rozwojowe powinny być realizowane w Polsce, określono na podstawie projektu pn. „Foresight priorytetowych, innowacyjnych technologii na rzecz automatyki, robotyki i techniki pomiarowej" realizowanego przez Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP. Są nimi: - otwarta architektura w systemach robotycznych. Architektura ta zapewni łączenie produktów i urządzeń różnych producentów na etapie końcowej integracji. Należy podkreślić, że podobny proces nastąpił kilkanaście lat temu w zakresie systemów komputerowych, wymuszając zarówno otwartość architektury, jak i zamienność rozwiązań, zarówno sprzętowych, jak i programowych (lider w Polsce: Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP), - rozwój technologii interakcji człowieka z robotem, aby obsługa robotów stawała się coraz bardziej intuicyjna. W rezultacie radykalnie poszerzy to grupę odbiorców technologii robotycznych, do tej pory ograniczonej do specjalistycznego personelu technicznego. Ułatwienie obsługi przez roboty (roboty usługowe, co-workery, edukacyjne i rehabilitacyjne) jest szczególnie istotne dla popularyzacji użycia robotów wśród starszych użytkowników (lider w Polsce: Politechnika Wrocławska), - rozwój techniki sensorowej, szczególnie systemów wizyjnych. Umożliwi to skuteczną interakcję robotów z otoczeniem, zarówno w trakcie prac na linii przemysłowej (inteligentne spawanie), jak i realizacje zadań w przestrzeni do tej pory zajmowanej wyłącznie przez ludzi (np. transport, przemysł wydobywczy). Technika		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					sensorowa będzie miała kluczowe znaczenie z punktu widzenia efektywności działania i bezpieczeństwa funkcjonalnego wdrażanych rozwiązań robotycznych na świecie (lider w Polsce: Akademia Górniczo-Hutnicza), - przetwarzanie i analiza danych z wielu źródeł, co zwiększy bezpieczeństwo pracy z użyciem robotów oraz umożliwi poszerzenie zakresu do tej pory realizowanych przez nich zadań, zwiększenie stopnia skomplikowalności tych zadań oraz redukcję ilości popełnianych błędów (lider w Polsce: Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP). Charakterystyka i atuty Polski Polska posiada największą populację wśród krajów unijnych o relatywnie niewielkich kosztach pracy inżynierów i technologów, wysokich kwalifikacjach i silnej motywacji kadry inżynierskiej, co sprawia, że nasza gospodarka jest dobrym miejscem do intensyfikacji pracochłonnych działań B+R. Inwestowanie w Polsce pozwoli z jednej strony znacząco obniżyć koszty powstawania nowych technologii dla firm z sektora wysokich technologii, a z drugiej strony pomoże rozwinąć bazę technologiczną w kraju. W tym celu powinno się intensyfikować prace w dużych projektach B+R, które przyciągną instytucje z zapleczem technologicznym, które następnie pozostanie w Polsce. W tym celu można podkreślić dogodne położenie Polski w centrum Europy i niewielki czas podróży do innych krajów unijnych (co ułatwia migracje pracowników a jest atutem wobec innych krajów wschodzących np. Chin). Ciągle jednak polskie inwestycje w badania i rozwój w porównaniu do PKB odstają od krajów z zachodniej Europy (0.77% PKB wobec np. 2.82 % PKB w Niemczech). Należy jednocześnie zauważyć, że polskie nakłady na badania i rozwój istotnie wzrosły na przestrzeni ostatnich lat: w latach 2002-2010 skumulowany wzrost ich wartości w Polsce sięgnął 122,5 proc., podczas gdy odpowiedni wzrost dla całej Unii Europejskiej wyniósł 27,4 proc. – wynika z raportu „Rynek B+R w Polsce. Wsparcie działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw z października 2012 roku" Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIiIZ).		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					Fale robotyzacji Jako dziedzinę o najwyższym potencjale wzrostu w ciągu najbliższych lat można wytypować zastosowanie robotyki w rolnictwie, medycynie, rehabilitacji. Należy także uwzględnić fakt, że proste rozwiązania technologiczne z krajów Unii napotkają na silną konkurencję kosztową ze strony krajów wschodzących. Niezbędnym w związku z tym wydaje się koncentrowanie sił na wąskiej grupie obszarów wymagających rozwiązań wysokich technologii, do czego potrzebne jest zintensyfikowanie inwestycji w tego typu technologiach. Kolejną falą najprawdopodobniej będzie zastosowanie robotyki w usługach dla osób w podeszłym wieku wynikające z tego, że w przeciągu od 3 do 7 lat wejdzie do populacji w wieku poprodukcyjnym wyż powojenny. Ponadto, przewiduje się także że przez cały okres dekady 2013-2023 będzie postępował szybki rozwój robotyki dla przemysłu wynikający między innym brakami kadrowymi fachowców w dziedzinach technicznych. Stan polskiej automatyki i robotyki Atuty polskiej automatyki • Silne zespoły w dziedzinie automatyki istniały i istnieją do dziś we wszystkich praktycznie czołowych instytutach naukowo-badawczych (głównie PIAP – ok. 50 osób i IBS PAN) oraz uczelniach (na Politechnice Warszawskiej: Instytut Automatyki i Informatyki Stosowanej oraz Wydział Mechatroniki i Wydział Elektroniki i Technik Informacyjnych, WAT – Wydział Mechatroniki i Lotnictwa) • Wysoki poziom kształcenia w dziedzinie automatyki na wszystkich praktycznie czołowych uczelniach technicznych (tylko w 2012 na kierunkach technicznych studiowało 339,88 tys. osób) • Obecność na rynku praktycznie wszystkich liczących się producentów urządzeń na potrzeby automatyki na bieżąco współpracujących z polskimi jednostkami naukowymi (przykładowo: Fanuc, ABB, Indramat, Siemens Danfoss, Allen Bradly, SEW-EURODRIVE Polska itd.)		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					Trudności polskiej automatyki • Brak zainteresowania placówek naukowo-badawczych i naukowo-dydaktycznych tematyką mniej skomplikowanej i mniej kosztownej automatyzacji • Utrzymująca się, aż do ostatnich lat, tendencja przekształcania się jednostek naukowo-dydaktycznych zajmujących się dotąd kształceniem i badaniami w dziedzinie automatyki na profil informatyczny, co związane było z koniecznością przyciągnięcia większej liczby studentów • Wysoki koszt zarówno sprzętu do automatyzacji jak i wdrożenia automatyzacji procesów, często przekraczający możliwości finansowe i organizacyjne małych zazwyczaj polskich firm, • Utrzymujące się trudności w uruchamianiu innowacyjnych mniejszych firm krajowych, które mogłyby zaoferować efektywne rozwiązania w zakresie automatyki, dostępność finansowa dla mniejszych producentów krajowych. Atuty polskiej robotyki • Silne zaplecze teoretyczne w zakresie programowania i napędów robotów • W ostatnich 10 latach uzyskanie silnej pozycji w obszarze dostarczania specjalistycznego oprogramowania w obszarze robotyki; osiągnięto wysoki poziom zaawansowania w takich obszarach jak: technika i urządzenia obliczeniowe, mechanika, materiałoznawstwo, sterowanie, technologie czujników i zespołów napędowych oraz technika pomiarowa i przetwarzania sygnałów, źródła zasilania w energię • Sukcesy w badaniach nad autonomią robotów (pierwsze systemy autonomicznych robotów monitorujących granice UE; autonomiczne roboty usługowe na lotniskach) • Innowacyjne zaplecze badawcze w zakresie budowy robotów mobilnych – kołowych i kroczących oraz robotów medycznych (Zabrze, PŁ, PW, PIAP) • Firmy o dużym doświadczeniu w realizacji		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					systemów zrobotyzowanych o profilu informatycznym Trudności polskiej robotyki • Niewielu przemysłowych producentów robotów (PIAP, WB Electronics, Robotics Inventions) za to wielu producentów europejskich posiadających przedstawicielstwa handlowe w Polsce (jak np. ABB, COMAU, KUKA, STAUBLI ROBOTICS) • Niska aktywność MSP w zakresie zrobotyzowania produkcji – niezrozumienie bieżących i przyszłych korzyści wynikających z robotyzacji, małe możliwości finansowe • Duże koszty robotyzacji w porównaniu z tanią jeszcze siłą roboczą Wnioski Robotyzacja coraz szerszych obszarów stanowi „być albo nie być" dla gospodarki unijnej. Wynika to przede wszystkim z przyspieszenia procesu starzenia się społeczeństwa UE. Wydłużający się wiek produkcyjny będzie skutkował erozją wydajności siły roboczej. Ten natomiast pociągnie za sobą obniżenie wydajności. Robotyzacja jest w stanie zahamować ten proces dzięki intensyfikacji technologii HRI (egzoszkielety dla robotników, co-workerzy, roboty kierowane przez ludzi). Silna konkurencja ze strony gospodarek wschodzących jest zagrożeniem dla rentowności produkcji w przedsiębiorstwach unijnych, skutkująca przeniesieniem produkcji do tych krajów. Robotyzacja, lokowanie centrów technologii robotycznych w Polsce pozwoli na zmniejszenie się luki technologicznej do krajów Europy zachodniej, a w dłuższej perspektywie pozwoli na obniżenie kosztów i zachowanie wysokiej jakości i efektywności wytwórczości technologicznej. Bez dotacji polskie instytucje badawcze jak i firmy nie będą w stanie rywalizować z wielkimi koncernami i angażować zasobów w niszach w dziedzinie robotyki lub dziedzinach pokrewnych. Najbliższe 10 lat będzie okresem intensywnych przeobrażeń i rozwoju szeroko rozumianej robotyki. Rozwój ten będzie następował w krajach		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					wysoko rozwiniętych, w tym Unii Europejskiej, co w naturalny sposób przełoży się na szanse rozwojowe w Polsce. Istotą rozwoju robotyki w okresie 2013-2023 będzie szerokie wykorzystanie i zaangażowanie w rozwój specyficznych technologii bazujących na rozwiązaniach robotycznych firm do tej pory niezwiązanych bezpośrednio z tą branżą. Dodatkowo pojawią się nowe możliwości wykorzystania technologii robotycznych w społeczeństwie. Dlatego budowa kompetencji w zakresie zastosowania robotyki w branżach do tej pory bazujących na pracy człowieka, zdecyduje o konkurencyjności polskich przedsiębiorstw. Pośrednio przełoży się to na możliwość powstania trwałych miejsc pracy dla specjalistów wytwarzających, integrujących, obsługujących i nadzorujących roboty zarówno w środowisku przemysłowym, jak i w społeczeństwie. Główne centra doskonalenia technologii robotycznych (w szczególności autonomia robotów, analiza sygnałów, Human-Maschine Interaction, roboty kroczące) to: 1. Politechniki: a. Białostocka, b. Warszawska, c. Gdańska, d. Łódzka, e. Poznańska, f. Wrocławska, g. Śląska, 2. Akademia Górniczo-Hutnicza 3. Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP 4. Instytut Badań Systemowych PAN Rozwój robotyki ma charakter przekrojowy. Jego rozwój w poszczególnych branżach powoduje unowocześnienie metod produkcji w danej branży, co przekłada się na zmniejszanie kosztów produkcji, zmniejszanie marnotrawienia zasobów, zwiększenie wydajności, mniejsze uciążliwości dla środowiska naturalnego. Dlatego też, rozwój		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					robotyki w Polsce, w odniesieniu do potrzeb Europy, powinien rozwijać się w takich branżach jak:		

Lp.	Branża	W jakim obszarze?
1.	Rolnictwo	• Każdy obszar z cyklu wegetacyjnego roślin (od przygotowania gleby, poprzez zasiewy, nawodnienia, nasadzenia po zbiory) • Chów zwierząt (zautomatyzowane obory itd.)
2.	Górnictwo	• Obszar rozwiązań z zakresu ratownictwa kopalnianego • badania wyrobisk
3.	Społeczeństwo	• Robotyka usługowa (np. autonomiczna pomoc domowa, sprzątanie, opieka nad dziećmi, niepełnosprawnymi i osobami w podeszłym wieku) • rozrywka
4.	Branże wojskowe	• Roboty: rozpoznawcze, medyczne (ewakuacja rannych), logistyczne, inżynieryjne, interwencyjne
5.	Lotnictwo	• Bezzałogowe pojazdy latające
6.	Produkcyjne zakłady przemysłowe	• Automatyzacja i robotyzacja procesów produkcji
7.	Medycyna	• Roboty chirurgiczne • Roboty usługowe w szpitalu
8.	Biznes	• Telekonferencje (teleobecność) • reklama
9	Bezpiec	• roboty dla policji (walka z terroryzmem)

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					. zeństwo • roboty dla straży pożarnej (pożary, ratownictwo) 10. Budownictwo • zautomatyzowane i zrobotyzowane maszyny budowlane 11. Przemysł • prace inspekcyjne • prace remontowe (np. w trudnych warunkach, podwodne, w silnym zapyleniu lub w toksycznej lub wybuchowej atmosferze)		
3.	80	2406	automatyzacja produkcji, rolnictwo precyzyjne (sektor rolno-spożywczy, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika),	automatyzacja i robotyzacja produkcji, rolnictwo precyzyjne (sektor rolno-spożywczy, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, robotyka),	Problem wydajności ziemi jak i produktywności pracy to istotny problem biorąc pod uwagę: 1. Efektywność ekonomiczną produkcji rolnej na Mazowszu 2. Zmniejszanie się liczby rolników – producentów żywności nieprzetworzonej 3. Tradycję przemysłu spożywczego na Mazowszu 4. Przygotowanie logistyczne Mazowsza w branży rolniczej 5. Polskie rolnictwo, w tym te na Mazowszu jest zacofane technologicznie co wynika z olbrzymiej ilości małych – 1 hektarowych gospodarstw rolnych o niewielkiej produktywności, Aby zmienić Mazowsze w wydajnego producenta żywności wymagany jest rozwój technologii, które będą mogły być wykorzystywane w dużych skonsolidowanych gospodarstwach rolnych. Już w tej chwili realizowanych jest szereg projektów, które mają na celu wsparcie sektora rolnego na Mazowszu, np. projekty związane z budową autonomicznej przyczepy czy robot do podlewania upraw, zbioru owoców miękkich itp. Na Mazowszu występują podmioty, których specjalizacje pozwalają na produkowanie technologii, które przyczyniają się do zwiększenia wydajności sektora rolniczego.	Uwaga częściowo uwzględniona	Przykłady powiązań wskazane w dokumencie służą zobrazowaniu procesu identyfikacji inteligentnej specjalizacji - przejścia od identyfikacji kluczowych sektorów gospodarki, procesów i technologii, poprzez zachodzące pomiędzy nimi relacje, do obszarów tematycznych, stanowiących skupiska powiązań. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą oraz późniejszymi spotkaniami roboczymi, województwo mazowieckie nie wyróżnia się potencjałem gospodarczym w zakresie robotyki, dlatego sektor ten nie został wymieniony w katalogu obszarów o wysokim potencjale rozwojowym oraz jako składowa powiązania. Tym niemniej, inteligentna specjalizacja nie wyklucza wsparcia wdrożeń w zakresie zastosowania robotyki w rolnictwie. Do nazwy powiązania dodano frazę „i robotyzacja”. Wykaz elementów składowych powiązania uzupełniono o sektor elektromaszynowy.
Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur							
1.	19	Tabela 1	Czynniki wewnętrzne Potencjał społeczny POZYTYWNE Najważniejsze	Duży stopień nasycenia sfery gospodarczej technologiami informacyjno-komunikacyjnymi jako	Wśród warunków budowy społeczeństwa i gospodarki opartych na wiedzy wymienia się infrastrukturę informatyczną i telekomunikacyjną	Uwaga uwzględniona	–

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			Duży stopień nasycenia sfery gospodarczej technologiami informacyjno-komunikacyjnymi	spełnienie jednego z warunków budowania społeczeństwa i gospodarki opartych na wiedzy	(oprócz wzrostu produktywności, rozwoju B+R oraz – ogólnie - wzrostu gospodarczego w Polsce, a także poprawy otoczenia biznesowego, mechanizmów prywatnego finansowania B+R oraz instytucji dla B+R i innowacji i systemów kształcenia) . Zob. Goldberg I., (2004)..		
2.	19	Tabela 1	Czynniki wewnętrzne Potencjał społeczny POZYTYWNE Pozostałe Duża liczba i aktywność organizacji pozarządowych	Duża liczba i aktywność organizacji pozarządowych Możliwości utworzenia i prowadzenia Banku Danych Strategicznych dla województwa mazowieckiego, w tym – miasta stołecznego Warszawy	Oprócz rozwijanych przez GUS baz danych statystycznych – które daję dopiero wstęp do prac nad wieloletnimi analizami i strategiami - przydatne mogą być banki (bazy) danych strategicznych, obejmujące m.in. centra decyzji, współzależności oraz mnożniki. Szczegóły zob. Burzyński W., (2010a).	Uwaga odrzucona	Zapis dotyczy propozycji działania, a nie czynnika rozwojowego do analizy SWOT.
3.	19 - 20	Tabela 1	Czynniki wewnętrzne Potencjał gospodarczy NEGATYWNE **Istotne** Słabość systemu ochrony praw własności intelektualnej	Czynniki wewnętrzne Potencjał gospodarczy NEGATYWNE **Najważniejsze** Istotne Słabość systemu ochrony praw własności intelektualnej	Potraktowanie tego czynnika jako jednego ze zbioru najważniejszych umożliwi podjęcie rzeczywistych działań dla zmiany tej sytuacji. Szczegółowe uzasadnienie można znaleźć m.in. w opracowaniu Okoń-Horodyńska E., Sierotowicz T., Wisła R.,(2012). Czynnik ten można traktować jako zewnętrzny, jednak instytucja centralna (Urząd Patentowy) znajduje się w stolicy nie tylko kraju, ale także województwa mazowieckiego.	Uwaga odrzucona	Czynnik umieszczony w analizie SWOT dotyczy nie tylko instytucji centralnych, ale przede wszystkim odnosi się do usług w zakresie ochrony własności intelektualnej świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu. Podczas spotkań roboczych w procesie określenia inteligentnej specjalizacji wielokrotnie podnoszony był problem dostępności specjalistycznego doradztwa, a także pomocy w egzekwowaniu praw, w szczególności przez małe i średnie przedsiębiorstwa. Należy pamiętać, że problem ochrony własności intelektualnej, choć ściśle powiązany z tematyką innowacyjności, jest jednak zagadnieniem wtórnym. Systemowe wsparcie ochrony własności intelektualnej nie warunkuje powstawania nowych rozwiązań, a zależnie od okoliczności może działać zarówno motywująco, jak również powstrzymywać działalność innowacyjną. Stąd czynnik ten został wskazany jako istotny, jednak nie najważniejszy. Pozycja czynnika w analizie SWOT nie uniemożliwia wspierania działań w zakresie ochrony własności intelektualnej w ramach RSI.
4.	21	Tabela 1	Czynniki zewnętrzne Potencjał społeczny NEGATYWNE Istotne Brak powszechnej świadomości znaczenia kapitału społecznego dla rozwoju gospodarczego w skali kraju	Brak powszechnej świadomości znaczenia kapitału społecznego dla rozwoju gospodarczego w skali kraju, w tym znaczenia innowacji pochodzących od użytkowników	Znaczenie innowacji pochodzących od użytkowników (user-driven innovation) jest wskazywane jako jedna z istotnych tendencji rozwoju gospodarki światowej, przy czym niedostateczna świadomość tego składnika potencjału może występować zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym. Zob. np. Burzyński W.,(2010b), Burzyński W. (2008).	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
5.	21	Tabela 1	Czynniki zewnętrzne Potencjał gospodarczy NEGATYWNE Najważniejsze Trwały odpływ wykwalifikowanych pracowników (migracja zarobkowa)	Trwały odpływ wykwalifikowanych pracowników (migracja zarobkowa) przy niedostatecznym wykorzystaniu funduszy unijnych dla akumulacji kapitału i budowania współpracy między przedsiębiorstwami krajowymi i przedsiębiorstwami z udziałem kapitału zagranicznego	Przedsiębiorcy innowacyjni zgłaszają małe zainteresowanie jbr i uczelni pracami o praktycznym zastosowaniu. Zob. np. wywiad w Internecie Burzyński W., (2013a)	Uwaga odrzucona	Proponowany zapis sugeruje dążenie do rekompensowania zjawiska „drenażu mózgów" tworzeniem relacji biznesowych. W dłuższym okresie może to skutkować zastąpieniem działalności innowacyjnej w regionie zakupami gotowych rozwiązań od zewnętrznych podmiotów. Problem niskiego poziomu kapitału społecznego i związany z nim niski poziom współpracy został uwzględniony w innej części analizy – jako czynnik wewnętrzny. Niewskazane jest wiązanie skłonności do budowania współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami z wykorzystaniem funduszy unijnych – instrumentu o charakterze tymczasowym, doraźnym. Interwencja publiczna w sferę relacji biznesowych może prowadzić do zakłócenia mechanizmów rynkowych.
6.	21	Tabela 1	Czynniki zewnętrzne Potencjał gospodarczy POZYTYWNE Najważniejsze Dostępność instrumentów finansowych wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności (w szczególności fundusze strukturalne UE)	Dostępność instrumentów finansowych wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności (w szczególności fundusze strukturalne UE, w tym w programie Horyzont 2020))	Potencjalna dostępność funduszy strukturalnych UE – zanim stanie się dostępnością faktyczną - stawia wymagania w zakresie m.in. intelektualnego otoczenia biznesu, a dotyczy to zwłaszcza programu Horyzont 2020. Zob. np. Burzyński W., (2013b) .	Uwaga odrzucona	Horyzont 2020 realizuje cele komplementarne z RSI, jest jednak tylko jednym z instrumentów wykorzystujących fundusze strukturalne do wspierania innowacyjności, zarządzanym na poziomie wspólnotowym.
Instytut Farmaceutyczny							
1.	80	2399	Proces zmiany	Opracowanie i wdrożenie suplementów diety z syntetycznymi analogami witamin	Jako suplementy diety syntetyczne analogi witamin staną się w najbliższym czasie bardzo pożądanym produktem, którego wytwarzanie w Instytucie Farmaceutycznym może być unikatowe w świecie	Uwaga odrzucona	„Proces zmiany" odnosi się do modelu inteligentnej specjalizacji określonego w wytycznych Komisji Europejskiej. Proponowany zapis dotyczy indywidualnego projektu, mieszczącego się w proponowanym obszarze specjalizacji „bezpieczna żywność", podobszar „bezpieczeństwo odbiorcy" - substancje aktywne biologicznie, żywność funkcjonalna, nutraceutyki.
2.	83	2513	…kadr z regionu.	…kadr z regionu. Jakość życia mieszkańców podnosi również dostępność niedrogich leków, m.in. onkologicznych, kardiologicznych, oftalmicznych.	Instytut Farmaceutyczny specjalizuje się w opracowaniu i wytwarzaniu składników leków generycznych i leków nowych głównie onkologicznych, kardiologicznych i oftalmicznych o cenach konkurencyjnych na rynku farmaceutycznym.	Uwaga częściowo uwzględniona	Proponowany zapis jest zbyt szczegółowy, Wprowadzono frazę: „... w szczególności w obszarze edukacji (wychowanie nowego społeczeństwa, pobudzanie kreatywności i przedsiębiorczości), zdrowia (w tym zdrowego trybu życia, nowoczesnych leków i metod leczenia), ..."

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
							Obszar specjalizacji „wysoka jakość życia" odnosi się wprost do innowacji w zakresie farmacji, ze szczególnym uwzględnieniem leków biologicznych.
Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy w Radomiu							
1.	75	2245	W dokumencie w ramach diagnozy sytuacji na Mazowszu podano, że „do najczęściej wskazywanych dziedzin wpływających na podnoszenie jakości towarów i usług oferowanych przez podmioty w regionie, należą technologie informacyjne i komunikacyjne, mechatronika, technologie materiałowe i związane z energetyką".	Mając na uwadze powyższe wnioskujemy o rozszerzenie zakresu uwzględnienia wskazanych dziedzin w projektowanej Strategii: (str. 80) Przykłady powiązań – bezpieczna żywność - produkcja żywności: dodać: monitorowanie przebiegu procesu produkcji; kontrola wyrobów na etapie wytwarzania, pakowania; ocena stosowanych surowców do produkcji (mechatronika, technologie optomechatroniczne, automatyka i robotyka); (str. 81) Przykłady powiązań – inteligentne systemy zarządzania - nowoczesne systemy wytwarzania: dodać: aparatura naukowo-badawcza i testowa, systemy technologiczne i wyposażenie do realizacji rozwiązań materiałowych inżynierii powierzchni; (str. 82) systemy wykrywania i zapobiegania zagrożeniom: dodać: mechatronika, technologie optomechatroniczne, aparatura badawcza i testowa, inżynieria powierzchni; (str. 84) Przykłady powiązań – wysoka jakość życia – zdrowie - opracowanie i upowszechnianie stosowania materiałów …: dodać: warstwy i powłoki spełniające specjalne wymagania (inżynieria powierzchni).	Pomimo podkreślenia w ramach diagnozy znaczenia wymienionych dziedzin są one w zbyt ograniczonym zakresie uwzględnione przy opisie inteligentnych specjalizacji. Znaczenie dziedzin potwierdza także ich zbieżność z grupą krajowych inteligentnych specjalizacji: „Innowacyjne technologie i procesy przemysłowe" obejmującą m.in. wielofunkcyjne materiały i kompozyty o zaawansowanych właściwościach, w tym nanoprocesy i nanoprodukty oraz automatyzację i robotykę procesów technologicznych. Warte uwagi jest to, że w tych dziedzinach ośrodki działające na Mazowszu mają duże doświadczenie, a także istnieje zapotrzebowanie za strony rynku: opracowywana i wytwarzania na Mazowszu aparatura naukowo-badawcza i testowa wykorzystywana jest w większości uczelni w kraju oraz stanowi przedmiot znaczącego eksportu do krajów europejskich i pozaeuropejskich; istnieje duże i rosnące zapotrzebowanie ze strony przedsiębiorstw na usługi z zakresu inżynierii powierzchni oraz rozwiązania technologiczne z zakresu mechatroniki, technologii optomechatronicznych, automatyki i robotyki.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano zapisy: „systemy monitorowania upraw/hodowli, przebiegu procesu produkcji i pakowania, systemy oceny jakości surowców i produktów (sektor rolno-spożywczy, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia, sektor elektromaszynowy)," „nowoczesne systemy wytwarzania, w tym systemy technologiczne oraz wyposażenie do realizacji rozwiązań materiałowych inżynierii powierzchni, automatyka produkcji (sektor IT, sektor elektromaszynowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, elektronika, mechatronika, fotonika, usługi B+R)," „tworzywa, warstwy i powłoki spełniające specjalne wymagania (sektor chemiczny, sektor medyczny, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika, sektor elektromaszynowy)," Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą oraz późniejszymi spotkaniami roboczymi, województwo mazowieckie nie wyróżnia się potencjałem gospodarczym w zakresie robotyki, automatyki czy inżynierii powierzchni, dlatego sektory te nie zostały wymienione wprost w katalogu obszarów o wysokim potencjale rozwojowym oraz jako elementy składowe powiązań. Nie zmienia to faktu, ze powyższe obszary funkcjonują na styku dziedzin kluczowych dla województwa – przemysłu elektromaszynowego, technologii informacyjno-komunikacyjnych, elektroniki i fotoniki. Proponowane obszary specjalizacji nie wykluczają wdrożeń także w proponowanym zakresie.
2.	79	2383	Ponadto, jako jedną z rekomendacji wynikających z przeprowadzonych licznych spotkań roboczych podano, że „szczególny nacisk powinien zostać położony na rozwój produkcji aparatury naukowo badawczej i testowej (przemysł precyzyjny), inżynierię powierzchni, mechatronikę, technologie optomechatroniczne, automatykę i robotykę".				
3.	79 i 82	2361 i 2470 (tabela)	W dokumencie z jednej strony wskazano (str. 79), że „szczególnie cennym zasobem regionu jest	Mając na uwadze przytoczone w projekcie Strategii fakty oraz uwzględniając jej cel obejmujący wzrost innowacyjności Mazowsza, nie	W przytoczonym rankingu najbardziej innowacyjnych firm z województwa mazowieckiego, opublikowanym przez Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			wysoka liczba jednostek naukowych i uczelni wyższych, realizujących szerokie spektrum badań. Wykorzystanie tego potencjału poprzez profesjonalizację usług B+R świadczonych przedsiębiorcom może stanowić jeden z filarów przewagi konkurencyjnej województwa", a z drugiej strony (str. 82) jako cel specjalizacji Nowoczesne usługi dla biznesu podano „wzmocnienie i utrwalenie statusu Warszawy jako ważnego ośrodka outsourcingowego w Europie Środkowo-Wschodniej".	można uznać za zasadnego rozwoju usług głównie w Warszawie. Potencjał do świadczenia usług B+R istnieje także poza Warszawą i tam też działają przedsiębiorcy – obecni i potencjalni odbiorcy usług. Wnioskujemy o przeredagowanie zapisów dotyczących nowoczesnych usług dla biznesu i uczynienie świadczenia usług specjalizacją całego regionu, a nie głównie Warszawy.	w 2012 r. (str. 166) znalazło się 50 przedsiębiorstw przemysłowych sektora przemysłu, z czego połowa ma swoje siedziby w Warszawie i połowa poza nią. Podano (str. 166), że „na terenie Warszawy dominuje sektor usług, poza Warszawą można zaobserwować przewagę innowacyjnego przemysłu" oraz (str. 172) „Koncentracja działalności powoduje jednak ograniczenie dostępności tych usług poza centralną częścią województwa".		
Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego							
1.	11	366	projekt Polityka przemysłowa dla ery globalizacji	projekt Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji	Podana w tekście nazwa projektu jest nieprawidłowa.	Uwaga uwzględniona	-
2.	13	448	prawie 5 mln 300 osób	prawie 5 mln 300 tys. osób albo prawie 5,3 mln osób	Sformułowanie wymaga korekty ze względu na nieprawidłowy zapis liczby.	Uwaga uwzględniona	-
3.	13	463-464	Średni stan infrastruktury telekomunikacyjnej w województwie mazowieckim odstaje wyraźnie w dół od średniej krajowej.		Wydaje się, że w tym miejscu istotną informacją byłaby wartość średniej krajowej, która potwierdziłaby sformułowane stwierdzenie faktu.	Uwaga odrzucona	Uwaga dotyczy streszczenia diagnozy – dane znalazły się w załączniku do RSI.
4.	14	511	W 2011 r. kształciło się 317 338 studentów…	W 2012 r. kształciło się 302 656 studentów…	Sugeruje się uaktualnić dane i podać liczbę studentów za 2012 r.	Uwaga odrzucona	Uwaga dotyczy streszczenia diagnozy. Cytowany fragment opiera się na wnioskach z opracowania GUS: „Szkoły wyższe i ich finanse w 2011 r.". Ponadto, zgodnie z Bankiem Danych Lokalnych GUS, w 2012 roku na Mazowszu kształciło się 312 033 studentów.
5.	14	480-482	Różnica pomiędzy najwyższą (powiat szydłowiecki) i najniższą (Warszawa) stopą bezrobocia jest odzwierciedleniem polaryzacji regionu.		Warto byłoby uzupełnić przedstawioną informację o wartości stopy bezrobocia w wymienionych powiatach, co przedstawiłoby ukazany problem w pełniejszym świetle, jak również pozwoliłoby na określenie wspomnianej różnicy.	Uwaga odrzucona	Uwaga dotyczy streszczenia diagnozy. Odwołanie do źródła znalazło się w pełnym tekście diagnozy, stanowiącym załącznik do RSI.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
6.	14	494-496	Z danych wynika, że program nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjach nie wpływa pozytywnie na budowanie kreatywności i postaw przedsiębiorczych młodzieży.		Warto byłoby rozważyć uzupełnienie tekstu o źródło danych, na podstawie których został sformułowany powyższy wniosek.	Uwaga odrzucona	Uwaga dotyczy streszczenia diagnozy. Odwołanie do źródła znalazło się w pełnym tekście diagnozy, stanowiącym załącznik do RSI.
7.	15	546	W 2010 roku nakłady ogółem na działalność innowacyjną poniosło 13,4% przedsiębiorstw przemysłowych i 12,8% przedsiębiorstw z sektora usług.	W 2012 r. nakłady ogółem na działalność innowacyjną poniosło 12,33% przedsiębiorstw przemysłowych i 12,7 % przedsiębiorstw z sektora usług.	Sugeruje się uaktualnić dane. BDL podaje dane za 2012 rok.	Uwaga uwzględniona	-
8.	15	548	W tej grupie nakłady przypadające na jedno przedsiębiorstwo były najwyższe w kraju i wyniosły odpowiednio 12,3 mln zł (przemysł) i 13,6 mln zł (usługi).		Analogicznie do poprzedniej uwagi, należy uaktualnić dane.	Uwaga uwzględniona	-
9.	16	576	Szczególną grupą podmiotów o horyzontalnym wpływie na gospodarkę regionu są przedsiębiorstwa świadczące usługi w zakresie oprogramowania. 29% krajowych firm z tej branży ma siedzibę w województwie mazowieckim, w Warszawie – 21%. Koncentracja działalności o zbliżonym charakterze sprzyja powstawaniu inicjatyw klastrowych. Sektor IT ma największy udział w strukturze inicjatyw klastrowych województwa. Na Mazowszu działa równolegle kilka sformalizowanych inicjatyw klastrowych.		W przytoczonym fragmencie brakuje roku z którego pochodzą dane. W wielu innych miejscach powtarza się ta sama sytuacja.	Uwaga odrzucona	Uwaga dotyczy streszczenia diagnozy. Odwołanie do źródła wraz z podaniem roku znalazło się w pełnym tekście diagnozy, stanowiącym załącznik do RSI.
10.	16	583	W województwie skupionych jest około 11,5% wszystkich firm		W przytoczonym fragmencie brakuje roku z którego pochodzą dane.	Uwaga częściowo uwzględniona	Uwaga dotyczy streszczenia diagnozy. Uzupełniono odwołanie do źródła wraz z podaniem roku w pełnym tekście diagnozy,

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			budowlanych w Polsce. Mazowsze zajmuje drugie miejsce wśród województw w kraju pod względem liczby podmiotów prowadzących roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (12,35%). Wyraźnie dominuje z kolei w kwestii liczby przedsiębiorstw wyspecjalizowanych w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (12,49%) oraz robotach budowlanych specjalistycznych (11,04%).				stanowiącym załącznik do RSI.
11.	17	629	Region charakteryzuje się najwyższym w kraju wskaźnikiem relacji nakładów na działalność badawczą i rozwojową do produktu krajowego brutto (PKB). W 2010 roku wskaźnik ten wynosił 1,35%, podczas gdy średnia w kraju wyniosła 0,74%.	Region charakteryzuje się najwyższym w kraju wskaźnikiem relacji nakładów na działalność badawczą i rozwojową do produktu krajowego brutto (PKB). W 2011 roku wskaźnik ten wynosił 1,37%, podczas gdy średnia w kraju wyniosła 0,76%.	Sugeruje się uaktualnić dane. W BDL są dostępne dane za 2011 r.	Uwaga uwzględniona	-
12.	26	718-719	*Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku* definiuje Mazowsze jako region innowacyjny i odznaczający się wysokim wzrostem gospodarczym.	*Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku* w swojej wizji przedstawia Mazowsze jako region innowacyjny i odznaczający się wysokim wzrostem gospodarczym.	Należałoby wyraźnie zaznaczyć, że cytowany fragment dotyczy wizji określonej w SRWM do 2030 roku.	Uwaga uwzględniona	-
13.	27	771	Metropolitarnym	Metropolitalnym	Proponuje się ujednolicić zapis w dokumencie i przyjąć powszechnie używaną formę „metropolitalnym”.	Uwaga uwzględniona	-
14.	28	785	Warszawa musi być głównym nerwem przepływu innowacji co najmniej w skali Europy Środkowej i Wschodniej, a Mazowsze musi być konkurencyjne w skali europejskiej.	Warszawa **powinna** być głównym **ogniwem** przepływu innowacji co najmniej w skali Europy Środkowej i Wschodniej, a Mazowsze **powinno** stać się konkurencyjne w skali europejskiej.	Pomimo, iż przytoczony fragment znajduje się w „Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2007-2015” proponuje się zmienić w obecnym projekcie RIS kilka sformułowań na bardziej odpowiednie.	Uwaga uwzględniona	-
15.	32	915	Cel operacyjny 2.1 Wzrost aktywności przedsiębiorstw, klastrów	Cel operacyjny 2.1 Wzrost aktywności instytucji naukowych, przedsiębiorstw oraz klastrów Mazowsza na arenie	W podrozdziale 4.4 *Cel strategiczny II* błędnie zapisano cel operacyjny II. Cel ten pochodzi z poprzedniej wersji RIS 2007-2015.	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			oraz instytucji naukowych Mazowsza na arenie międzynarodowej (eksport, sprzedaż licencji, import nowych technologii, outsourcing usług badawczych i rozwojowych, stymulowanie międzynarodowych powiązań kooperacyjnych mazowieckich o charakterze innowacyjnym).	międzynarodowej			
16.	34	995	Cel strategiczny III Zwiększenie efektywności wsparcia i finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie	Cel strategiczny III Wzrost efektywności wsparcia i finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie	W podrozdziale 4.5 cel strategiczny III został błędnie zapisany.	Uwaga uwzględniona	-
17.	37	1090-1093	Z punktu widzenia celu głównego Strategii ważne jest, by udało się stworzyć pozytywny klimat dla innowacyjności nie tylko dla regionalnych podmiotów, ale by rozpocząć budowę wizerunku Mazowsza, jako regionu innowacyjnego w skali europejskiej.		Zacytowany fragment znajduje się w części dotyczącej celu strategicznego III RSI, tj. *Zwiększenia efektywności wsparcia i finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie*. Wydaje się natomiast, że powinien znaleźć się w części dotyczącej celu strategicznego II, tj. *wzrostu internacjonalizacji*, który wydaje się być bardziej adekwatnym miejscem dla takiego działania.	Uwaga odrzucona	Zapis znajduje się w części dotyczącej celu strategicznego IV - *Kształtowanie i promowanie postaw proinnowacyjnych oraz proprzedsiębiorczych sprzyjających kreatywności i kooperacji*.
18.	41	1272	Tabela 11 cel operacyjny 1.4 Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki odpowiadają potrzebom przedsiębiorców oraz przyczyniają się do współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie. Tabela 12 cel operacyjny 1.4 Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki odpowiadają potrze bom przedsiębiorców oraz przyczyniają się do współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie **i w relacjach z**		W tabeli 11 *Cele i działania w RSI* cel operacyjny 1.4 jest inny niż w tabeli 12 *Przykładowe źródła finansowania działań Strategii* . Sugeruje się ujednolicić cel operacyjny 1.4. Końcówka celu operacyjnego 1.4 w tab. 12 „i w relacjach z jego otoczeniem” pochodzi z poprzedniej wersji RSI 2007-2015.	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			otoczeniem.				
19.	44	1272	Cel operacyjny 5.4 Zwiększanie umiejętności wykorzystania technologii cyfrowych i włączenia cyfrowego	Cel operacyjny 5.4 Zwiększanie umiejętności wykorzystania technologii cyfrowych i włączenia **społecznego**	W tabeli 11 *Cele i działania w RSI* błędnie zapisano cel operacyjny 5.4.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ujednolicono zapis: „Zwiększanie umiejętności wykorzystania technologii cyfrowych i włączenia cyfrowego”
20.	45	1294-1297	Koncepcja funkcjonowania klastra odpowiada również głównym celom projektu *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030*, która wskazuje klastry jako podstawowe elementy identyfikacji obszarów priorytetowych dla rozwoju województwa mazowieckiego.	Koncepcja funkcjonowania klastra jest spójna z celami strategicznymi i rozwojowymi *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030*, która wskazuje klastry jako element polityki wsparcia gospodarczego, zmierzającej do trwałego podniesienia poziomu konkurencyjności lokalnej i regionalnej województwa mazowieckiego.	*Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku* została przyjęta przez Zarząd Województwa Mazowieckiego Uchwałą Nr 1327/274/13 z dnia 22 lipca 2013 roku, zatem odniesienie się w tekście do projektu ww. dokumentu jest nieaktualne. Trudno również zgodzić się ze sformułowaniem, że SRWM wskazuje klastry jako „podstawowe elementy identyfikacji obszarów priorytetowych dla rozwoju województwa mazowieckiego”. Taki zapis wydaje się być nadinterpretacją obecnych ustaleń SRWM, stąd – po analizie SRWM pod kątem polityki klastrowej – propozycja zmiany zapisu.	Uwaga uwzględniona	-
21.	47	1364	Na terenie Mazowsza identyfikowane jest około 45 klastrów lub inicjatyw klastrowych. Są one silnie skoncentrowane w Warszawie, tylko około sześciu zlokalizowanych jest w innych miastach regionu (Radom, Pniewy, Skierniewice, Płock).		W przytoczonym fragmencie zapisano, iż na terenie Mazowsza zidentyfikowano 45 klastrów. Jednakże w podanym źródle na stronie internetowej portalu innowacji w zakładce Klastry w Polsce/Mapa klastrów można znaleźć informację, iż na Mazowszu istnieją 32 klastry.	Uwaga odrzucona	Liczba powiązań kooperacyjnych funkcjonujących w województwie mazowieckim, określających się jako klastry, a także ich aktywność ulega ciągłym, znacznym wahaniom. Podawane wartości należy traktować jako orientacyjne.
22.	59	1742	Tabela 12 *Przykładowe źródła finansowania działań Strategii* Cel strategiczny I Zwiększenie współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności	Cel strategiczny I Zwiększenie i **wzmocnienie** współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności	Inaczej został zapisany cel strategiczny I na schemacie 1 *Drzewo celów Strategii* a inaczej w tabeli 12 *Przykładowe źródła finansowania działań Strategii*. W tabeli 12 zapisano cel z poprzedniej wersji RSI 2007-2015.	Uwaga uwzględniona	-
23.	126	2675	4. Intensyfikacja badan naukowych, których wyniki przyczynia sie do wyznaczania obszarów współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie i w relacjach z otoczeniem	4. Intensyfikacja badań naukowych , których wyniki odpowiadają potrzebom przedsiębiorców oraz przyczyniają się do współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie	W tabeli 16 *Wskaźniki celów strategicznych* błędnie zapisano cel operacyjny 1.4. W tabeli 16 znalazł się cel z poprzedniej wersji RSI 2007-2015.	Uwaga uwzględniona	-
24.	126	2675	3. Efektywny marketing Mazowsza jako regionu innowacyjnego 4. Wzrost liczby	3. Wzrost liczby międzynarodowych projektów badawczych i rozwojowych realizowanych na Mazowszu 4. Efektywny marketing Mazowsza	W tabeli 16 *Wskaźniki celów strategicznych* zamieniono cel operacyjny 2.3 z celem operacyjnym 2.4 i odwrotnie.	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			międzynarodowych projektów badawczych i rozwojowych realizowanych na Mazowszu	jako regionu innowacyjnego			
25.	127	2675	Cel strategiczny III Zwiększenie efektywności wsparcia i finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie.	Cel strategiczny III Wzrost efektywności wsparcia i finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie	W tabeli 16 *Wskaźniki celów strategicznych* błędnie zapisano cel strategiczny III.	Uwaga uwzględniona	-
26.	136	2697	Wartość PKB na Mazowszu w 2010 roku wyniosła 315 826 mln zł…	Wartość PKB na Mazowszu w 2011 roku wynosiła 341 720 mln zł…	Na stronach GUS znajdują się aktualne dane PKB.	Uwaga uwzględniona	-
27.	137	2723-2730	Należy jednak zauważyć, że dane World Intellectual Property Organization (WIPO) oraz Międzynarodowego Funduszu Walutowego wskazują, że pod względem liczby wynalazków krajowych na milion ludności w 2011 roku Polska zajmuje wysokie miejsce pośród krajów o podobnym poziomie rozwoju (mierzonym wartością PKB per capita) – w 2011 roku liczba wynalazków zgłoszonych do ochrony prawnej przez rezydentów na milion mieszkańców wynosił w Polsce 108, natomiast w Chorwacji – 56, w Estonii – 69, na Węgrzech – 76, Łotwie – 9019.		Wydaje się, że w tym miejscu istotną informacją byłby udział Mazowsza we wskazanej liczbie, nie jest to przecież dokument krajowy, a regionalny.	Uwaga odrzucona	Brak dostępu do odpowiednich danych w rozbiciu na regiony.
28.	145	2954-2957	Region charakteryzuje wysoki współczynnik obciążenia ekonomicznego – jeden z najwyższych w kraju (tj. stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym) – 58,1, szczególnie na terenach wiejskich.	Region charakteryzuje wysoki współczynnik obciążenia ekonomicznego (tj. stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym) – jeden z najwyższych w kraju, tj. 58,1, szczególnie na terenach wiejskich.	Zdanie wymaga korekty pod względem językowym. Ponadto proponujemy dodać, po wskazanej wartości (58,1), którego roku dotyczy przytoczony wskaźnik, a także uzupełnić zapis o wartość wskaźnika na terenach wiejskich – w obecnej wersji wydaje się być nieprecyzyjny.	Uwaga uwzględniona	-
29.	146	2981-2984	Tereny peryferyjne regionu doświadczają depopulacji,		Należałoby uzupełnić zapis o informację, w jakim czasie będzie miała miejsce prognozowana	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			spowodowanej ww. migracjami, ale również ujemnym przyrostem naturalnym (-9,11 na wsi w 2011 r.) – w szczególności dotknie to północną część województwa, następnie wschodnią i południową.		depopulacja – obecnie zapis wydaje się być nieprecyzyjny. Proponuje się zmienić zapis „Tereny peryferyjne regionu doświadczają depopulacji" na „Tereny peryferyjne regionu charakteryzują się depopulacją".		
30.	155	3269-3270	Równocześnie obszary peryferyjne są pozbawiane nawet niewielkich zasobów kapitału ludzkiego i intelektualnego.	Równocześnie obszary peryferyjne poprzez zjawisko tzw. „drenażu mózgów" pozbawiane są nawet niewielkich, ale istotnych zasobów kapitału ludzkiego i intelektualnego.	W obecnej wersji zapis odbiega od treści przywoływanego w przypisie 74 dokumentu źródłowego i może być niezrozumiały dla odbiorcy. Poza tym w przypisie 74 należałoby zmienić numer strony z której zaczerpnięto informację, jest 6, winna być 8.	Uwaga uwzględniona	-
31.	162	Tabela 20	Dane dotyczące udziału sektora usług w strukturze gospodarczej kraju i Mazowsza Jest: Polska – 6,2% Mazowsze – 9,3%	Winno być: Polska 76,2% Mazowsze – 79,3%	W tabeli błędnie przedstawiono dane dotyczące udziału sektora usług w strukturze gospodarczej kraju i Mazowsza. Według BDL GUS udział tego sektora w 2012 roku wyniósł w strukturze gospodarczej kraju 76,2%, natomiast w strukturze Mazowsza – 79,3%. Warto dodać, że w BDL GUS widnieją już dane za 2013 rok.	Uwaga uwzględniona	-
32.	168	3641 - 3643	Województwo mazowieckie jest drugim regionem w kraju pod względem liczby podmiotów prowadzących działalność rolniczą – 14,4% podmiotów klasyfikowanych w dziale 01 PKD ma siedzibę na Mazowszu.	Województwo mazowieckie w 2012 roku było drugim regionem w kraju (za województwem wielkopolskim) pod względem liczby podmiotów prowadzących działalność rolniczą – 16% podmiotów klasyfikowanych w dziale 01 PKD ma siedzibę na Mazowszu.	W tekście nie podano źródła ani roku, którego dotyczy zaprezentowana dana. Według Banku Danych Lokalnych GUS dana ta (zarówno za rok 2010, 2011 jak i 2012) nieznacznie odbiega od zaprezentowanej w tekście.	Uwaga uwzględniona	-
33.	179	4039 - 4041	W strukturze zasiewów dominują zboża (75% pow. zasiewów) oraz rośliny pastewne (11,3%), pozostałe to: ziemniaki (5,8%), rośliny przemysłowe (3,1%), inne (4,7%) (GUS za 2008 r.).	W strukturze zasiewów dominują zboża (75,7% pow. zasiewów) oraz rośliny pastewne (10,1%), pozostałe to: ziemniaki (4,4%) rośliny przemysłowe (4,9%), inne (4,7%) (PSR 2010).	Warto byłoby wykorzystać bardziej aktualne dane, np. prezentujące wyniki PSR 2010. Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010, Raport z wyników województwa mazowieckiego, Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa 2011, s. 31	Uwaga uwzględniona	-
34.	182	4127	Mazowsze znajduje się w strefie potencjalnego występowania gazu łupkowego, co stwarza możliwość pozyskiwania tego surowca energetycznego w województwie.		Jako źródło podano SRWM str. 23. W RSI zamieszczono błędną stronę – jest str. 28 a powinna być 23. W źródle zapisano błędnie tytuł Strategii.	Uwaga uwzględniona	-
35.	182	Przypis 142	*Strategia Rozwoju Województwa*	*Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku.*	W przyjętej Uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			Mazowieckiego do 2030 roku. Inteligentne Mazowsze, Warszawa 2012, s. 28 i nast.	*Innowacyjne Mazowsze,* Warszawa 2013, s. 23 i nast.	października 2013 r. *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku Innowacyjne* (a nie „Inteligentne") *Mazowsze* cytowany fragment (wiersze nr 4127-4129) znajduje się na stronie 23, a nie, jak wskazano, na 28.		
36.	186	4265	Z danych zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 oraz publikowanych przez Eurostat wynika, że pomimo pozycji lidera w kraju, Mazowsze zajmuje aż 185. miejsce wśród 239 regionów UE pod względem wydatków na aktywność B+R.		Sugeruje się korzystać ze Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku Innowacyjne Mazowsze. Strategia została przyjęta przez Sejmik Województwa Mazowieckiego dn. 28 października 2013 roku.	Uwaga uwzględniona	Usunięto zapis.
37.	189	4327	Mapa 7. Środki przedsiębiorstw krajowych/GERD w 2010 roku.	Mapa 7. Środki przedsiębiorstw krajowych/GERD w 2011 roku.	Wskazana mapa przedstawia dane za rok 2011, a nie 2010.	Uwaga uwzględniona	-
38.	190	4332-4335	Jednostki PAN najwięcej środków przeznaczają na badania podstawowe. Badania stosowane mają duży udział w obszarze nauk technicznych (29%) oraz nauk rolniczych, leśniczych i weterynaryjnych (19,7%).		Warto byłoby doprecyzować, czy chodzi o jednostki PAN w kraju, czy na Mazowszu. Podobnie, czy wskazane udziały badań stosowanych dotyczą kraju, czy województwa.	Uwaga uwzględniona	-
39.	193	4386-4388	W 2010 w województwie udział osób w wieku 15-64 lata z wyższym wykształceniem wynosił 25,9%, a uczestnictwo w kształceniu wyższym, w % ogółu ludności w wieku 25-64 lata wyniosło 7,7% (dla Polski – 5,3%).		Warto byłoby uzupełnić pierwszą część zdania (analogicznie do drugiej) o informację dotyczącą przedstawionego wskaźnika dla kraju.	Uwaga odrzucona	Brak danych za wskazany okres.
40.	193	4393	W 2011 r. kształciło się 317 338 studentów, z czego ok. 42% na 4391 uczelniach niepublicznych.	W 2012 r. kształciło się 302 656 studentów…	Jako przypis podano publikację GUS pn. Szkoły wyższe i ich finanse w 2011 roku. Jednakże sugeruje się skorzystać z opracowania GUS pn. Szkoły wyższe w województwie mazowieckim w 2012 r., gdzie znajdują się dane za 2012 r. (publikacja dostępna stronach GUS od lipca 2013 r.)	Uwaga uwzględniona	-
Fundacja Centrum Zrównoważonej Przestrzeni							
1.	30	835-836	Cel strategiczny I	Proponuje się następującą zmianę w	Należy skonkretyzować pojęcie współpracy w	Uwaga	Cel I ma dotyczyć szerokiego spektrum

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			Zwiększenie i wzmocnienie współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności	określeniu treści celu strategicznego: Cel strategiczny I. Wzmocnienie współpracy pomiędzy nauką i biznesem w procesach rozwoju innowacji.	procesach rozwoju innowacji z naciskiem na powiązania pomiędzy biznesem a jednostkami naukowymi, a także unikać powtórzeń w postaci sformułowań „rozwoju innowacji i innowacyjności", gdyż nieuzasadnione powtórzenia pojęć, które są praktycznie tożsame mogą wprowadzać w błąd.	odrzucona	współpracy, nie tylko na linii biznes-nauka, ale także z uwzględnieniem instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek samorządu terytorialnego. Pojęcie innowacji, rozumianej jako nowe rozwiązanie, nowy pomysł, nie jest tożsame z pojęciem innowacyjności – zdolności do tworzenia i wdrażania innowacji.
2.	33	945	….liczby ośrodków badawczo-rozwojowych (lub ich części) zakładanych przez inwestorów zagranicznych, gwarantujących współpracę ze środowiskiem lokalnym	Proponuje się zrezygnowanie z przytoczonego fragmentu zdania.	Ośrodki badawcze zagranicznych firm bardzo rzadko podejmują współpracę z lokalnymi instytucjami naukowymi, a co za tym idzie tak określony cel ma niskie prawdopodobieństwo powodzenia.	Uwaga odrzucona	RSI jest dokumentem ramowym, określającym szeroki zakres działań wpisujących się w regionalną politykę innowacyjności. Istotnym elementem planowanej inteligentnej specjalizacji będzie zapewnienie dostępności komercyjnych usług B+R dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców. Zaangażowanie podmiotów zagranicznych może być jedną ze ścieżek realizacji tego celu. Tego typu działanie jest również zgodne z promowaniem współpracy ponadregionalnej.
3.	35	1009	Utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji działalności badawczej	Proponuje się następującą zmianę w powołanym fragmencie: Utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji wyników działalności badawczej	Nie można komercjalizować samej działalności badawczej, a jedynie jej wyniki.	Uwaga uwzględniona	-
4.	36	1059-1063	W pierwszym przypadku istotne jest dążenie do takiego wyboru projektów, by zapewnić możliwie jak największy udział MŚP. Pozyskiwanie środków prywatnych na ten cel może być skutkiem działań promujących współpracę dużych i znaczących firm regionu z instytucjami naukowymi	Proponuje się dopisanie następującego zdania: Projekty współfinansowane przez fundusze kapitałowe, w tym również anioły biznesu i fundusze VC mają znacznie większą szansę na osiągnięcie sukcesu oraz znaczącego potencjału rozwojowego	W przytoczonej treści pominięto rolę współfinansowania projektów przez fundusze VC i anioły biznesu, zaś współfinansowanie projektów ze strony funduszy kapitałowych zdecydowanie zwiększa ich szansę na osiągnięcie potencjału umożliwiającego zwrot środków oraz osiągnięcie sukcesu.	Uwaga częściowo uwzględniona	Samorząd województwa dysponuje bardzo ograniczonymi możliwościami w zakresie tworzenia instrumentów inżynierii finansowej. Dokument strategiczny powinien jednak przewidywać zastosowanie tych instrumentów w przypadku wystąpienia takiej szansy. Dlatego w ramach celu nie wskazano zamkniętego katalogu źródeł finansowania. Jednakże, biorąc pod uwagę zgłoszone zastrzeżenia, dodano zapis o treści: „Pozyskiwanie środków prywatnych na ten cel może być skutkiem działań promujących współpracę dużych i znaczących firm regionu z instytucjami naukowymi, jak również zaangażowania kapitałów podwyższonego ryzyka, funduszy venture, aniołów biznesu i innych instrumentów inżynierii finansowej."
5.	50	1451	Region powinien dokonać priorytetyzacji polityki rozwojowej w oparciu o regionalne klastry kluczowe	Proponuje się następującą zmianę w powołanym zdaniu: Region powinien dokonać	Należy uznać, że w pierwszej kolejności powinna zostać określona polityka rozwoju, a dopiero na tej podstawie można wspierać te klastry, których działalność wpisuje się w określoną wcześniej	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			– wyznaczające lub wpisujące się w inteligentną specjalizację regionu.	priorytetyzacji działań wobec klastrów w oparciu o inteligentną specjalizację regionu.	politykę rozwoju.		
6.	123-129	2663-2676	Tabela 15. Wskaźniki celu głównego 8.Liczba patentów zgłoszonych z województwa Mazowieckiego	Proponuje się następującą zmianę: 8. Liczba zgłoszeń patentowych z województwa Mazowieckiego.	Przed przyznaniem patentu następuje zgłoszenie patentowe.	Uwaga odrzucona	Parametr liczby zgłoszonych patentów odnosi się do celu głównego RSI i obejmuje szerokie spektrum zjawisk związanych z rozwojem innowacyjności – także niezwiązanych bezpośrednio z interwencją publiczną. Są to wybrane wskaźniki kontekstowe. Zgodnie z aktualnym projektem, parametr będzie mierzony dwoma wskaźnikami: - liczba udzielonych przez UP RP patentów w województwie na 1 mln mieszkańców, - zgłoszenia patentowe do EPO (ogółem) - liczba zgłoszeń na milion mieszkańców.
Radomskie Centrum Innowacji i Technologii S.A.							
1.	2	56	6. Założenia polityki klastrowej	Proponuje się usunięcie punktu 6. Założenia polityki klastrowej i w zamian podzielenie treści punktu na 2 części: 1. Część materiału dot. definicji, założeń i stanu klastrów na Mazowszu –należy przenieść do diagnozy stanu województwa, 2. Część dot. polityki wobec klastrów należy przenieść do konkretnego działania w odpowiednim celu strategicznym.	Polityka klastrowa jest jednym z elementów polityki wspierania innowacji na Mazowszu i powinna wynikać z jednego z celów strategicznych. Należy zatem materiał dotyczący klastrów odpowiednio podzielić i przenieść do konkretnego działania i diagnozy.	Uwaga odrzucona	Wyodrębnienie tematyki klastrów w ramach RSI ma na celu podkreślenie ich znaczenia w budowaniu regionalnego systemu innowacyjności w oparciu o koncepcję inteligentnej specjalizacji.
2.	5 oraz 18-26	142-147 oraz 661-715	Macierz SWOT	Proponuje się usunięcie tabel z macierzami i pozostawienie jedynie wyników analizy SWOT/TOWS	Zamiast macierzy należy umieścić podsumowanie analizy SWOT wraz z metodyka i systemem wag	Uwaga częściowo uwzględniona	Analiza SWOT w RSI pełni funkcję pomocniczą dla procesu „przedsiębiorczego odkrywania” i stanowi element ilustrujący etap identyfikacji inteligentnej specjalizacji, nawiązując do wytycznych Komisji Europejskiej. Macierze dotyczące analizy SWOT zostały przesunięte do załącznika.
3.	10	310	Działania te muszą przełożyć się na wzrost liczby wdrożeń innowacyjnych rozwiązań technicznych oraz innowacyjnych produktów, usług i procedur pozwalających na rozwiązanie problemów społecznych oraz zidentyfikowanych potrzeb w tym obszarze.	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: Działania te muszą przełożyć się na wzrost liczby wdrożeń innowacyjnych rozwiązań, w tym rozwiązań technicznych oraz innowacyjnych produktów, usług i procedur pozwalających na rozwiązanie problemów społecznych oraz zidentyfikowanych potrzeb w tym obszarze.	Pierwotne sformułowanie zawęża pojęcie innowacji społecznych do rozwiązań technicznych oddziałujących na relacje społeczne. Istnieje równie ważna grupa innowacji społecznych, które w ogóle nie posiadają aspektu technicznego, natomiast oddziałują na stosunki społeczne.	Uwaga uwzględniona	-
4.	13	445-446	Mieszkańcy obszaru stołecznego wyróżniają się w regionie także pod	Proponuje się dodanie po zdaniu Mieszkańcy (…) przedsiębiorczości.	Nie zaakcentowano wystarczająco dysproporcji rozwojowych pomiędzy Warszawą i obszarem woj. mazowieckiego.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zbytnie podkreślanie dysproporcji rozwojowych może podważać zasadność interwencji poza obszarem metropolitalnym. .Dodano zapis:

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			względem przedsiębiorczości.	zdania: Istniejące w województwie ośrodki pozametropolitalne: Radom, Płock, Siedlce i Ostrołęka, nie są w stanie konkurować z potencjałem innowacyjnym Warszawy.			„Istniejące w województwie ośrodki pozametropolitalne: Radom, Płock, Siedlce i Ostrołęka, nie są w stanie konkurować z potencjałem innowacyjnym Warszawy, jednak mogą stanowić jego istotne uzupełnienie.”
5.	20	661	Potencjał gospodarczy, czynniki negatywne: Niska podaż usług parków przemysłowo-technologicznych	Proponuje się po przytoczonym stwierdzeniu wprowadzenie następującego: Brak w regionie parków naukowo-technologicznych i podaży świadczonych przez nie usług	Jedyny na Mazowszu park przemysłowo-technologiczny nie świadczy zaawansowanych usług doradczych z zakresu transferu technologii. Na Mazowszu jest to jedyny park technologiczny. Brak jest natomiast parku naukowo-technologicznego.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: „Niska podaż usług parków technologicznych i przemysłowo-technologicznych, brak parków naukowo-technologicznych”
6.	20	661	Potencjał naukowy, czynniki negatywne, istotne	Proponuje się dodanie kolejnego negatywnego, istotnego czynnika wpływającego na potencjał naukowy: Brak w regionie sprawnego systemu transferu i komercjalizacji technologii	Brak funkcjonującego systemu transferu i komercjalizacji technologii jest czynnikiem wpływającym negatywnie na potencjał naukowy, w szczególności wykorzystanie tego potencjału na rzecz poprawy innowacyjności gospodarki. Jako taki powinien zostać rozpoznany jako czynnik negatywny w analizie SWOT.	Uwaga odrzucona	Na niski poziom transferu i komercjalizacji technologii składa się szereg czynników wymienionych w analizie, zarówno w sferze naukowej, jak i gospodarczej, m.in.: • niska aktywność innowacyjna przemysłu, • niski poziom zaufania lub brak wiedzy w zakresie współpracy przedsiębiorstw ze sferą B+R, • niekorzystna struktura nakładów na B+R, niskie nakłady przedsiębiorstw, • słabość systemu ochrony praw własności intelektualnej. Rozwój systemu wsparcia komercjalizacji wyników badań może być sposobem przeciwdziałania powyższym negatywnym czynnikom – jednym z działań w ramach RSI.
7.	32	881-883	różnego rodzaju instytucje otoczenia biznesu (w tym zrzeszające przedsiębiorców, administrację, organizacje pozarządowe) w ścisłej współpracy z grupami przedsiębiorców.	Proponuje się następującą zmianę przytoczonego fragmentu: różnego rodzaju instytucje otoczenia biznesu (w tym inkubatory technologii i parki naukowo-technologiczne) w ścisłej współpracy z grupami przedsiębiorców.	Administracja nie należy do instytucji otoczenia biznesu. Należałoby również wymieć instytucje otoczenia biznesu działające na rzecz wzrostu innowacyjności poprzez wsparcie udzielane początkującym przedsiębiorcom.	Uwaga odrzucona	Odwołanie do instytucji otoczenia biznesu w przywołanym fragmencie miało na celu podkreślenie ich roli w stymulowaniu powstawania i rozwoju struktur sieciowych. Wzmianka o administracji dotyczy kategorii zrzeszanych podmiotów, a nie rodzaju instytucji otoczenia biznesu. Ponadto, jednostki administracji publicznej mogą występować w roli instytucji otoczenia biznesu.
8.	32	884-887	Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki odpowiadają potrzebom przedsiębiorców oraz przyczyniają się do współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie.	Proponuje się wstawienie przed przytoczonym zdaniem następującego fragmentu: Ze względu na przeważające w Polsce mikro i małe przedsiębiorstwa, firmom tym najczęściej brak zdolności do wdrażania innowacji, wystarczających	W Polsce ponad 98,6% przedsiębiorstw to mali i średni przedsiębiorcy. W tej grupie 96% to mikro-przedsiębiorcy[1]. Pozostawienie jedynie zdania: „Z przeprowadzonej diagnozy i analizy danych wynika, że wśród przedsiębiorców istnieje niewielkie zapotrzebowanie na innowacje” nie daje pełnego obrazu przyczyn niskiej absorbcji innowacji.	Uwaga uwzględniona	-

[1] Red. Brussa A., Tarnawa A. Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw PARP, Warszawa 2011

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				zasobów oraz wewnętrznej struktury sprzyjającej kreowaniu innowacji. Jednocześnie z przeprowadzonej analizy (..) – dalej zdanie bez zmian.			
9.	35	1030-1033	….należy koncentrować działania m.in. na przygotowywaniu baz danych prezentujących oferty jednostek naukowo-badawczych potencjalnym inwestorom, promowaniu potencjalnych inwestorów, pomocy w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania dla innowacyjnych projektów…..	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: ….należy koncentrować działania m.in. na usługach brokerskich, promowaniu potencjalnych inwestorów, pomocy w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania dla innowacyjnych projektów…..	Jak wykazały dotychczasowe doświadczenia, tworzenie baz danych jest mało skutecznym mechanizmem; podstawowym narzędziem stymulującym inwestycje powinny być działania brokerskie.	Uwaga uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: „W celu stymulowania powstawania efektywnych mechanizmów komercjalizacji wyników działalności badawczej należy koncentrować działania m.in. pośrednictwie w nawiązywaniu kontaktów pomiędzy sferą nauki i biznesu, na przygotowywaniu baz danych prezentujących oferty jednostek naukowo-badawczych potencjalnym inwestorom, promowaniu potencjalnych inwestorów, pomocy w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania dla innowacyjnych projektów...”
10.	35	1040	Wprowadzenie nowego celu operacyjnego	Proponuje się wprowadzenie nowego celu operacyjnego o następującym tytule i treści: 2a. Wspieranie infrastruktury wspomagającej rozwój firm technologicznych sektora MŚP. Aktualnie, na Mazowszu działa zaledwie jeden park przemysłowo - technologiczny i jeden park przemysłowy. Region, mimo jego czołowej pozycji na krajowej mapie innowacji nie wykorzystuje dostępnych narzędzi w postaci parków naukowo-technologicznych, których misją jest rozwój innowacyjnych produktów i technologii w sprzyjającym otoczeniu biznesowym. Pod tym względem Mazowsze pozostaje w tyle nawet poza sąsiadującymi regionami. Nowa perspektywa programowa, w której inteligentne specjalizacje stawiają nowe wyzwania konkurowania na polu innowacji nie tylko w kraju, ale też z innymi regionami UE, wymaga stosowania sprawdzonych narzędzi proinnowacyjnych. Zakłada się wsparcie dla kilku specjalizowanych inicjatyw budowy parków naukowo-technologicznych w regionie, ulokowanych na obszarach głównie	Propozycja nowego celu operacyjnego koresponduje z diagnozą oraz zidentyfikowanymi obszarami problemowymi. Mazowsze, w przeciwieństwie do innych województw nie posiada wystarczającej infrastruktury wspierające rozwój firm technologicznych sektora MŚP, powoduje to niewystarczające wykorzystanie potencjału oraz odpływ zainteresowanych podmiotów.	Uwaga odrzucona	Rozwój instytucji pośredniczących w transferze technologii może być realizowany w ramach celu operacyjnego 3.1. Utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji wyników działalności badawczej Wsparcie infrastruktury nie jest istotą koncepcji inteligentnej specjalizacji.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				poza stolicą. Specjalizacja parku, która będzie odpowiadać inteligentnej specjalizacji regionu, będzie bezpośrednio wzmacniać rozwój innowacyjnych przedsięwzięć wytypowanych dla strefy subregionu. Podobne działania będą towarzyszyć tworzeniu inkubatorów technologii poza środowiskiem akademickim. Dotyczy to obszarów o dużej podaży rozwiązań innowacyjnych.			
11.	35	1041-1046	Wspieranie przygotowania firm z Mazowsza do wykorzystania krajowych i zagranicznych programów badawczych. W ramach tego (…) wykorzystania środków publicznych.	Proponuje się dopisanie zdania na końcu: Działania powinny być nakierowane na: 1. upowszechnienie informacji o dostępnych programach, 2. pomoc w przygotowaniu aplikacji o środki, 3. pomoc w bieżącym rozliczaniu projektu i pomoc w przygotowaniu sprawozdania z przeprowadzonych prac badawczych.	Dotychczasowa treść nie odpowiada tytułowi. Przygotowanie do wykorzystania nie sprowadza się jedynie do przekazania wiedzy o możliwościach wykorzystania środków publicznych.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wprowadzono zapisy: „Upowszechnienie informacji o dostępnych programach” „Wsparcie doradcze i merytoryczne polskich podmiotów w procesie aplikowania o środki, rozliczania projektów i sprawozdawczości w ramach krajowych i międzynarodowych programów badawczych.”
12.	44	1273 -1561	Założenia regionalnej polityki klastrowej	Proponuje się podział treści rozdziału i przeniesienie w dwa miejsca: - diagnozę stanu klastrów – do diagnozy Mazowsza, - działania - do opisu działania 1.3. lub utworzonego oddzielnego celu strategicznego:– Rozwój struktur klastrowych (wówczas tam przenieść elementy polityki wobec klastrów).	Polityka klastrowa jest jednym z elementów działań strategii – działanie 1.3. Cały opis powinien znaleźć się w opisie działania, a jeżeli jest to szczególnie ważny element RSI, że poświęca się mu cały rozdział – należy z tworzenia klastrów uczynić jeden z celów strategicznych	Uwaga odrzucona	Wyodrębnienie tematyki klastrów w ramach RSI ma na celu podkreślenie ich znaczenia w budowaniu regionalnego systemu innowacyjności w oparciu o koncepcję inteligentnej specjalizacji.
13.	45	1290	Dynamiczna działalność klastra sprzyja rozwojowi danego sektora poprzez powstawanie nowych firm.	Proponuje się zastąpienie fragmentu następującym: Dynamiczna działalność klastra sprzyja rozwojowi danego sektora poprzez wzrost konkurencyjności jego członków.	Najważniejszym efektem działalności klastra jest rozwój działalności firm w nim kooperujących.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: „Dynamiczna działalność klastra sprzyja rozwojowi danego sektora poprzez <u>wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw wchodzących w jego skład oraz kształtowanie środowiska sprzyjającego powstawaniu nowych firm.</u>”
14.	45	1294	Koncepcja (…) , która wskazuje klastry jako podstawowe elementy identyfikacji obszarów priorytetowych dla rozwoju województwa mazowieckiego.	Proponuje się zastąpienie fragmentu następującym: Koncepcja (…), która wskazuje klastry jako podstawowe elementy identyfikacji obszarów aktywności gospodarczej województwa mazowieckiego.	To zdecydowanie za daleko idący wniosek. Oznacza to, że wystarczy założyć klaster, żeby stać się priorytetowym obszarem rozwoju Mazowsza! Takie podejście zdejmuje z władz samorządowych odpowiedzialność za ustalenie kierunków rozwoju regionu pozostawiając je inicjatywom oddolnym (często prywatnym).	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
15.	50	1451	Region powinien dokonać priorytetyzacji polityki rozwojowej w oparciu o regionalne klastry kluczowe – wyznaczające lub wpisujące się w inteligentną specjalizację regionu.	Proponuje się zastąpić przytoczone zdanie następującym zdaniem: Region powinien dokonać priorytetyzacji działań wobec klastrów biorąc pod uwagę inteligentną specjalizację regionu.	Najpierw należy określić politykę rozwoju, potem wspierać klastry wpisujące się w kierunki tej polityki, a dopiero wtedy część z nich można uznać za kluczowe, a nie odwrotnie! Klastry nie wyznaczają priorytetów, ponieważ ich działalność jest wyrazem aktywnych grup interesów, które nie muszą się pokrywać z potrzebami rozwojowymi regionu	Uwaga uwzględniona	-
16.	53	1562-1575	7. Priorytetyzacja działań	Proponuje się zmianę nazwy punktu z przytoczonej, na: Priorytetyzacja przedsięwzięć	Punkt dotyczy wyboru przedsięwzięć w ramach działań, a nie działań.	Uwaga uwzględniona	-
17.	82	2460-2465	• efektywność surowcowa i energetyczna o systemy utylizacji odpadów przemysłowych i recyklingu, produkcja energii z odpadów (sektor chemiczny, biotechnologia, nanotechnologie, usługi B2B, budownictwo), o magazynowanie energii (sektor energetyczny, budownictwo, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne).	Proponuje się: włączenie dodatkowo jako kolejny punkt w tirecie: o zwiększenie sprawności energetycznej odbiorników energetycznych	W podpunkcie znajdują się jedynie działania promujące wykorzystanie surowców wtórnych i odpadowych do wytwarzania energii oraz systemy jej magazynowania. Brak jest natomiast działań wpływających na wzrost oszczędności zużycia surowców i energii pierwotnej na zasilanie odbiorników energetycznych dzięki zwiększeniu ich sprawności energetycznej.– wstawić stosowne działanie.	Uwaga uwzględniona	-
18.	174	3865-3865	Na uwagę zasługuje Płock, na terenie którego działa jedyny w województwie park przemysłowo-technologiczny.	Proponuje się po przytoczonym zdaniu dodać zdanie: Podpisanym w roku 2013 r. przez przedsiębiorców , IOB oraz Miasto Radom listem intencyjnym zapoczątkowano inicjatywę budowy pierwszego na Mazowszu parku naukowo-technologicznego wraz z inkubatorem technologicznym.	11 marca 2013 r. podpisano *Porozumienie Intencyjne*, którego sygnatariuszami zostali: – Akademia Leona Koźmińskiego z Warszawy, – ARP S.A., – Fundacja Centrum Innowacji FIRE, – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB w Radomiu, – Izba Przemysłowo-Handlowa Ziemi Radomskiej, – RCIT Sp. z o.o., – Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu, – Urząd Miejski w Radomiu, – Związek Pracodawców Warszawy i Mazowsza. Utworzono Radomskie Centrum Innowacji i Technologii Sp. z o.o. i określono cel działania i zadania Centrum: - wspieranie rozwoju regionalnego i wzrost konkurencyjności Radomia i Subregionu	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					Radomskiego, - utworzenie i sprawne funkcjonowanie skutecznego, sieciowo zorganizowanego systemu transferu technologii, - komercjalizacja rozwiązań opartych na wiedzy, świadczenie proinnowacyjnych usług na rzecz przedsiębiorców, - tworzenie materialnej infrastruktury i przyjaznego otoczenia sprzyjającego nowym inwestycjom i rozwój przedsiębiorczości poprzez utworzenie parku naukowo-technologicznego wraz z inkubatorem technologicznym.		
19.	205	4657	Równocześnie brak w stolicy instytucji o charakterze parku przemysłowo-technologicznego	Proponuje się: Równocześnie brak w stolicy instytucji o charakterze parku technologicznego.	Celem RSI powinno być wspieranie parków technologicznych.	Uwaga uwzględniona	-
Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego Państwowy Instytut Badawczy							
1.	32	897	**4. Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki odpowiadają potrzebom przedsiębiorców oraz przyczyniają się do współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie.** Z przeprowadzonej diagnozy i analizy danych wynika, że wśród przedsiębiorców istnieje niewielkie zapotrzebowanie na innowacje. Jednocześnie strona podażowa realizowanych badań naukowych jest mało atrakcyjna dla środowiska biznesu. Z drugiej strony, instytucje naukowe nie znające zapotrzebowania rynku na konkretne wyniki badań, nie interesują się ich komercjalizacją. Oznacza to, że osiągnięcie omawianego celu musi być poprzedzone profesjonalnymi badaniami przygotowawczymi, opracowaniem oferty dla przedsiębiorców i w końcu włączeniem możliwie dużej grupy firm do aktywnego uczestniczenia w projektach badawczych.	**Dodanie fragmentu po przytoczonym akapicie od wiersza 897:** Istotnym obszarem badań, w którym dochodzi do styku instytucji naukowych i przedsiębiorców jest sektor bezpieczeństwa. Zgodnie z Krajowym Programem Badań tematyka wskazanego zakresu odnosi się zarówno do społecznego i gospodarczego rozwoju Polski w warunkach globalizujących się rynków, jak również bezpieczeństwa i obronności państwa. Badania w sektorze bezpieczeństwa umożliwiają ściślejsze powiązanie kierunków badań naukowych i prac rozwojowych z potrzebami rozwojowymi polskiej gospodarki (w tym regionu Mazowsza), wybór obszarów badawczych, szczególnie tych o charakterze interdyscyplinarnym i wielodziedzinowym, które zwiększą integrację rozproszonego środowiska naukowego, a także zdynamizowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego.	Sektor bezpieczeństwa i aktywność naukowo-badawcza, w tym obszarze posiada nieocenione znaczenie dla rozwoju oraz gospodarki Polski i regionu, a także wpływa na: 1) bezpieczeństwo powszechne – rozumiane jako zapewnienie niezbędnych warunków, umożliwiających stabilny rozwój gospodarki i społeczeństwa. 2) transfer wiedzy i technologii – wymianę wiedzy oraz doświadczeń, w tym podczas wspólnej pracy nad prowadzonymi badaniami pomiędzy instytucjami badawczymi i przedsiębiorstwami działającymi w różnych dziedzinach gospodarki. 3) zwiększenie konkurencyjności – przedsiębiorstw obejmujące rozwój swojego potencjału w ramach funkcjonowania w poszczególnych branżach oraz ich otwarcia na nowe kierunki działalności, a także instytucji naukowych w zakresie jakości i stopnia innowacyjności przeprowadzanych badań. 4) tworzenie nowych miejsc pracy – wdrożenia wyników badań, będą skutkowały potrzebą wzrostu zatrudnienia na rynku pracy 5) rozwój – rozpatrywany w stosunku do regionu jako całości, pod względem wzmocnienia innowacyjności przedsiębiorstw w wyniku współpracy z instytucjami naukowymi oraz kwalifikacji kadry pracowniczej.	Uwaga odrzucona	Cele operacyjne służą określeniu kierunku i charakteru planowanych działań, bez elementów koncentracji tematycznej charakterystycznych dla obszarów inteligentnej specjalizacji.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			W ramach tego celu będą realizowane badania, których wyniki będą gwarantowały wykorzystanie ich w gospodarce.				
2.	35-36	1047-1055	**3.3 Wspieranie firm z Mazowsza w realizacji projektów, których celem jest poprawa konkurencyjności poprzez stosowanie innowacyjnych rozwiązań**. Znaczna część barier, jakie dostrzegają przedsiębiorcy w zakresie innowacji, leży poza gestią władz regionalnych (np. brak środków, formalne ramy realizacji określonych projektów). Jednak w dużym stopniu możliwa jest poprawa jakości informacji, poprawa współpracy na linii firma –doradcy, poprawa w zakresie szkolenia kadr, które mogą służyć informacją dla świata biznesu lub mogą być zatrudniane przez firmy właśnie do realizowania określonych projektów.	**Zmiana fragmentu:** **3.3 Wspieranie firm z Mazowsza w realizacji projektów, których celem jest poprawa konkurencyjności poprzez stosowanie innowacyjnych rozwiązań i kształtowanie świadomości odpowiedzialnego społecznie społeczeństwa.** Znaczna część barier, jakie dostrzegają przedsiębiorcy w zakresie innowacji, leży poza gestią władz regionalnych (np. brak środków, formalne ramy realizacji określonych projektów). Jednak w dużym stopniu możliwa jest poprawa jakości informacji, poprawa współpracy na linii firma –doradcy, poprawa w zakresie szkolenia kadr, które mogą służyć informacją dla świata biznesu lub mogą być zatrudniane przez firmy właśnie do realizowania określonych projektów. Konkurencyjność jest także związana z zasobami ludzkimi, a ich wartość także ze świadomością społeczną, a co za tym idzie z ideą społecznie odpowiedzialnego biznesu.	Same stosowanie innowacyjnych rozwiązań nie zmieni sytuacji w kontekście konkurencyjności naszych przedsiębiorstw na rynku krajowym i międzynarodowym. Ważnym jest także, a może przede wszystkim, w zmęczonym pogonią za pieniądzem, spłacaniem za wysokich kredytów i martwieniem się o podstawowe bezpieczeństwo rodziny społeczeństwie, kształtowanie odpowiednich wartości życiowych i zachowań prospołecznych, które umożliwią łatwiejszą współpracę wewnątrz i na zewnątrz firmy i wypracowanie niejednokrotnie nowych zasad funkcjonowania przedsiębiorcy w środowisku biznesowym. W krajach wysoko rozwiniętych przekłada się wagę z wartości materialnych na wartość kapitału ludzkiego (także bezpieczeństwo szeroko rozumiane osób w średnim wieku w kontekście pracy, osób starszych w kontekście egzystencjalnym). Wyzwania społeczne, z którymi ma uporać się współczesny świat, a w nim Europa, Polska, Mazowsze, a w tym i Warszawa mogą być trudną poprzeczką w drodze do zwiększenia konkurencyjności regionu bez pracy u podstaw z kształtowaniem świadomości społeczeństwa mającym na celu zapewnienie bezpiecznego życia w każdym obszarze: domu, pracy, wyzwań i przyjemności codziennych w duchu spokojnego i bezpiecznego rozwoju.	Uwaga odrzucona	Budowa kapitału społecznego i związanych z nim postaw sprzyjających wdrażaniu innowacji są przedmiotem celu strategicznego IV.
3.	37-38	1120-1142	**3. Wspieranie budowania zaufania społecznego i kapitału społecznego wśród podmiotów gospodarki Mazowsza.** Niski poziom zaufania społecznego nie sprzyja budowaniu właściwych relacji międzyludzkich również w aspekcie ekonomicznym. Brak relacji biznesowych jest hamulcem do rozwoju kreatywności i innowacyjności przedsiębiorstw. Skuteczna	**Zmiana fragmentu:** **3. Wspieranie budowania zaufania społecznego i kapitału społecznego wśród podmiotów gospodarki Mazowsza.** Niski poziom zaufania społecznego, podobnie jak i brak poczucia bezpieczeństwa, nie sprzyja budowaniu właściwych relacji międzyludzkich również w aspekcie ekonomicznym. Brak relacji biznesowych jest hamulcem do rozwoju kreatywności i innowacyjności przedsiębiorstw. Skuteczna współpraca pomiędzy podmiotami gospodarki lub sektora	Podstawową potrzebą człowieka jest potrzeba bezpieczeństwa. Brak poczucia bezpieczeństwa prowadzi do braku zaufania, postaw egoistycznych, braku postaw prospołecznych, innowacyjnych i budujących relacje. Jeśli ta potrzeba jest zabezpieczona, może człowiek wejść na etap dzielenia się wiedzą, transcendencji i dbania o otoczenie zewnętrzne. Bezpieczeństwo to zarówno bezpieczeństwo otoczenia, w którym żyjemy, bezpieczeństwo rodziny i przyjaciół, pewność jutra w kontekście życia zawodowego i prywatnego, możliwość rozwoju. W społeczeństwie wysoko rozwiniętym, do którego aspirujemy ten aspekt nie może być absolutnie pominięty czy zaniedbany, a musi stanowić niezaprzeczalną podstawę bytu każdego	Uwaga odrzucona	Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z czynników wpływających na możliwość budowy zaufania i kapitału społecznego, jednak nie jest to wpływ bezpośredni, uzasadniający uwzględnienie tego czynnika w opisie celu operacyjnego.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			współpraca pomiędzy podmiotami gospodarki lub sektora (np. w formie klastra), oparta na zaufaniu społecznym, prowadzi do transferu pomysłów i rozwiązań oraz osiąganiu wzajemnych korzyści. Działania w ramach tego celu powinny zatem iść w kierunku wspierania zaufania społecznego i likwidowania barier współpracy między instytucjami. Wsparciem należałoby objąć wszelkie działania służące integrowaniu środowiska biznesu, instytucji naukowych oraz szeroko pojętego otoczenia, w tym w zakresie budowania struktur sieci współpracy, platform porozumienia pomiędzy podmiotami. Dodatkowo należy promować wszelkie postawy sprzyjające nawiązywaniu współpracy oraz inicjatywy polegające na kooperacji podmiotów gospodarki regionu. Szczególnie doceniane powinny być struktury współpracy tworzone w sposób oddolny, w szczególności w formie innowacji społecznych, ponieważ tylko takie inicjatywy mają szansę długookresowego działania. Takie przedsięwzięcia wzmacniają równocześnie kooperację podmiotów na poziomie lokalnym oraz zachęcają przedsiębiorców do współpracy z administracją. Ze względu	(np. w formie klastra), oparta na zaufaniu społecznym, prowadzi do transferu pomysłów i rozwiązań oraz osiąganiu wzajemnych korzyści. Działania w ramach tego celu powinny zatem iść w kierunku wspierania zaufania społecznego i likwidowania barier współpracy między instytucjami, zatem budowania szeroko rozumianego bezpiecznego społeczeństwa obejmującego edukację, technologię i środowisko. Wsparciem należałoby objąć wszelkie działania służące integrowaniu środowiska biznesu, instytucji naukowych oraz szeroko pojętego otoczenia, w tym w zakresie budowania struktur sieci współpracy, platform porozumienia pomiędzy podmiotami. Dodatkowo należy promować wszelkie postawy sprzyjające nawiązywaniu współpracy oraz inicjatywy polegające na kooperacji podmiotów gospodarki regionu. Szczególnie doceniane powinny być struktury współpracy tworzone w sposób oddolny, w szczególności w formie innowacji społecznych, ponieważ tylko takie inicjatywy mają szansę długookresowego działania. Takie przedsięwzięcia wzmacniają równocześnie kooperację podmiotów na poziomie lokalnym oraz zachęcają przedsiębiorców do współpracy z administracją. By tak mogło się stać każdy człowiek musi czuć się bezpiecznie, by móc się rozwijać i działać na rzecz społeczeństwa. Ze względu na możliwość budowania efektywnego łańcucha wartości należy również promować powiązania kooperacyjne o charakterze międzybranżowym.	człowieka.		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			na możliwość budowania efektywnego łańcucha wartości należy również promować powiązania kooperacyjne o charakterze międzybranżowym.				
4.	41	1272 (tabela 11)	**Tabela 11. Cele i działania w Regionalnej Strategii Innowacji** Cele operacyjne: 1.4 Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki odpowiadają potrzebom przedsiębiorców oraz przyczyniają się do współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie. Działania: Promocja współpracy instytucji naukowych z przedsiębiorcami przy określaniu obszarów i problemów badawczych. Wsparcie wspólnych przedsięwzięć badawczych realizowanych przez instytucje naukowe i przedsiębiorców. Cele operacyjne: 2.1 Wzrost aktywności instytucji naukowych, przedsiębiorstw oraz klastrów Mazowsza na arenie międzynarodowej.	**Zmiana fragmentu tabeli 11:** Cele operacyjne: 1.4 Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki odpowiadają potrzebom przedsiębiorców oraz przyczyniają się do współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie. Działania: Promocja współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorcami przy określaniu obszarów i problemów badawczych. Wsparcie wspólnych przedsięwzięć badawczych realizowanych przez jednostki naukowe i przedsiębiorców. Cele operacyjne: 2.1 Wzrost aktywności jednostek naukowych, przedsiębiorstw oraz klastrów, inicjatyw klastrowych i stowarzyszeń klastrów Mazowsza na arenie międzynarodowej.	Ujednolicenie w dokumencie słownictwa w aspekcie użycia słowa „jednostki naukowe” zamiast „instytucje naukowe” da spójność np. z punktem 2.4 w tym dokumencie i z ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U. 2010 nr 96 poz. 615) art.. 2 pkt. 9 cytowanym poniżej: „Użyte w ustawie określenia oznaczają: 9) jednostki naukowe – prowadzące w sposób ciągły badania naukowe lub pra-ce rozwojowe: a) podstawowe jednostki organizacyjne uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni, b) jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619), c) instytuty badawcze, d) międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych przepisów, działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, e) Polską Akademię Umiejętności, f) inne jednostki organizacyjne, niewymienione w lit. a–e, posiadające osobowość prawną i siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przedsiębiorców posiadających status centrum badawczo-rozwojowego, nadawany na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 116, poz. 730 oraz z 2010 r. Nr 75, poz. 473);”	Uwaga częściowo uwzględniona	Cel operacyjny 2.1 może obejmować działania podejmowane w ramach inicjatyw klastrowych i stowarzyszeń klastrów, zmierzające do zwiększenia stopnia umiędzynarodowienia zaangażowanych w nie klastrów/członków klastrów. Obecny zapis kładzie nacisk na efekt tych działań, w postaci umiędzynarodowienia samych klastrów, a nie jedynie podmiotów reprezentujących klastry. Zgodnie z propozycją, ujednolicono słownictwo w zakresie „jednostek naukowych”.
5.	42 60 127 132	1272 (tabela 11) 1742 (tabela 12) 2675 (tabela 16) 2684 (tabela17)	**Tabela 11. Cele i działania w Regionalnej Strategii Innowacji** oraz **Tabela 12. Przykładowe źródła finansowania działań Strategii** oraz **Tabela 16. Wskaźniki celów strategicznych** oraz **Tabela 17. Wskaźniki monitorujące działania RSI** Cele operacyjne:	**Zmiana fragmentu tabeli 11, 12, 16 i 17 adekwatnie do treści:** Cele operacyjne: 3.3 Wspieranie firm z Mazowsza w realizacji projektów, których celem jest poprawa konkurencyjności poprzez stosowanie innowacyjnych rozwiązań i kształtowanie świadomości odpowiedzialnego społecznie społeczeństwa. Działania: Programy szkoleniowe dla firm i instytucji otoczenia biznesu z zakresu współpracy międzynarodowej,	Jest to konsekwencja propozycji zmiany z punktu 2.	Uwaga odrzucona	Budowa kapitału społecznego i związanych z nim postaw sprzyjających wdrażaniu innowacji są przedmiotem celu strategicznego IV.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			3.3 Wspieranie firm z Mazowsza w realizacji projektów, których celem jest poprawa konkurencyjności poprzez stosowanie innowacyjnych rozwiązań. Działania: Programy szkoleniowe dla firm i instytucji otoczenia biznesu z zakresu współpracy międzynarodowej, innowacyjności, konkurencyjności, marketingu, praw własności intelektualnej i przemysłowej. Wskaźnik rezultatu: Liczba pracowników firm / instytucji otocznia biznesu, którzy podnieśli swoje umiejętności w zakresie innowacyjności / konkurencyjności /marketingu / praw własności intelektualnej i przemysłowej.	innowacyjności, konkurencyjności, marketingu, praw własności intelektualnej i przemysłowej, kształtowania świadomości społeczeństwa w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa i rozwoju człowieka. Wskaźnik rezultatu: Liczba pracowników firm / instytucji otocznia biznesu, którzy podnieśli swoje umiejętności w zakresie innowacyjności / konkurencyjności /marketingu / praw własności intelektualnej i przemysłowej / kształtowania świadomości odpowiedzialnego społecznie społeczeństwa.			
6.	43	1272 (tabela 11)	**Tabela 11. Cele i działania w Regionalnej Strategii Innowacji** Cele operacyjne: 4.3 Wspieranie budowania zaufania społecznego i kapitału społecznego wśród podmiotów gospodarki Mazowsza. Działania: Kształtowanie świadomości i postaw innowacyjnych wśród przedsiębiorców i przedstawicieli jednostek administracji samorządowej. Rozwój kompetencji społecznych niezbędnych do budowania relacji pomiędzy środowiskiem biznesu, nauki i otoczeniem. Wsparcie utrwalania wzorców zachowań	**Zmiana fragmentu tabeli 11:** Cele operacyjne: 4.3 Wspieranie budowania zaufania społecznego i kapitału społecznego wśród podmiotów gospodarki Mazowsza. Działania: Kształtowanie świadomości i postaw innowacyjnych wśród przedsiębiorców i przedstawicieli jednostek administracji samorządowej (także w kontekście edukacji dla bezpieczeństwa). Rozwój kompetencji społecznych niezbędnych do budowania relacji pomiędzy środowiskiem biznesu, nauki i otoczeniem. Wsparcie utrwalania wzorców zachowań sprzyjających poprawie jakości życia społeczności lub określonych grup odbiorców w obszarach nieobjętych rozwiązaniami systemowymi (budowa środowiska dla powstawania innowacji	Jest to konsekwencja propozycji zmian z punktu 3.	Uwaga odrzucona	Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z czynników wpływających na możliwość budowy zaufania i kapitału społecznego, jednak nie jest to wpływ bezpośredni, uzasadniający uwzględnienie tego czynnika w opisie celu operacyjnego. Należy także pamiętać, że wszelkie działania podejmowane w ramach RSI powinny koncentrować się na podnoszeniu innowacyjności i konkurencyjności regionu.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			sprzyjających poprawie jakości życia społeczności lub określonych grup odbiorców w obszarach nieobjętych rozwiązaniami systemowymi (budowa środowiska dla powstawania innowacji społecznych). Organizacja specjalistycznych (branżowych) kursów językowych.	społecznych oraz bezpiecznego społeczeństwa obywatelskiego). Organizacja specjalistycznych (branżowych) kursów językowych.			
7.	133	2684 (tabela17)	**Tabela 17. Wskaźniki monitorujące działania RSI** Cele operacyjne: 4.3 Wspieranie budowania zaufania społecznego i kapitału społecznego wśród podmiotów gospodarki Mazowsza. Działania: Kształtowanie świadomości i postaw innowacyjnych wśród przedsiębiorców i przedstawicieli jednostek administracji samorządowej. […] Wsparcie utrwalania wzorców zachowań sprzyjających poprawie jakości życia społeczności lub określonych grup odbiorców w obszarach nieobjętych rozwiązaniami systemowymi (budowa środowiska dla powstawania innowacji społecznych). . Wskaźnik produktu: Liczba inicjatyw mających na celu budowę środowiska dla powstawania innowacji społecznych Wskaźnik rezultatu: Liczba osób, które podniosły swoje umiejętności w zakresie innowacji społecznych	**Zmiana fragmentu tabeli 17:** Cele operacyjne: 4.3 Wspieranie budowania zaufania społecznego i kapitału społecznego wśród podmiotów gospodarki Mazowsza. Działania: Kształtowanie świadomości i postaw innowacyjnych wśród przedsiębiorców i przedstawicieli jednostek administracji samorządowej (także w kontekście edukacji dla bezpieczeństwa). […] Wsparcie utrwalania wzorców zachowań sprzyjających poprawie jakości życia społeczności lub określonych grup odbiorców w obszarach nieobjętych rozwiązaniami systemowymi (budowa środowiska dla powstawania innowacji społecznych oraz bezpiecznego społeczeństwa obywatelskiego). Wskaźnik produktu: Liczba inicjatyw mających na celu budowę środowiska dla powstawania innowacji społecznych / bezpiecznego społeczeństwa obywatelskiego Wskaźnik rezultatu: Liczba osób, które podniosły swoje umiejętności w zakresie innowacji społecznych / bezpiecznego społeczeństwa obywatelskiego	Jest to konsekwencja propozycji zmian z punktu 3 i 6.	Uwaga odrzucona	Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z czynników wpływających na możliwość budowy zaufania i kapitału społecznego, jednak nie jest to wpływ bezpośredni, uzasadniający uwzględnienie tego czynnika w opisie celu operacyjnego. Należy także pamiętać, że wszelkie działania podejmowane w ramach RSI powinny koncentrować się na podnoszeniu innowacyjności i konkurencyjności regionu.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
8.	80	2410-2415	• dystrybucja: ○ opakowania (sektor rolno-spożywczy, sektor chemiczny, nanotechnologie), logistyka, zarządzanie cyklem dostaw, magazynowanie (sektor rolno-spożywczy, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B),	**Zmiana fragmentu:** • dystrybucja: ○ opakowania (sektor rolno-spożywczy, sektor chemiczny, nanotechnologie), ○ logistyka, zarządzanie cyklem dostaw, magazynowanie (sektor rolno-spożywczy, sektor bezpieczeństwa transportowego, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B),	Magazynowanie towarów łatwopalnych i ich zabezpieczenie leży w obszarze działania sektora zajmującego się bezpieczeństwem, w tym Państwowej Straży Pożarnej oraz Ochotniczej Straży Pożarnej, a także przedsiębiorstw odpowiadających za bezpieczeństwo transportu, bezpieczeństwo produkcji itp.	Uwaga odrzucona	Sektor bezpieczeństwa transportowego nie został zidentyfikowany jako obszar o wysokim potencjale rozwojowym dla województwa mazowieckiego, dlatego nie został wymieniony jako element składowy powiązania. Nie wyklucza to wdrożeń w zakresie bezpieczeństwa transportowego, zgodnych z obszarami inteligentnej specjalizacji.
9.	81	2428 - 2430	• bezpieczeństwo odbiorcy: substancje aktywne biologicznie, żywność funkcjonalna, nutraceutyki (sektor rolno-spożywczy, sektor medyczny, sektor chemiczny, biotechnologia).	**Zmiana fragmentu (z dodanym podpunktem):** • bezpieczeństwo odbiorcy: ○ substancje aktywne biologicznie, żywność funkcjonalna, nutraceutyki (sektor rolno-spożywczy, sektor bezpieczeństwa przemysłowego, sektor medyczny, sektor chemiczny, biotechnologia), ○ środki transportu przyjazne środowisku, systemy transportu substancji niebezpiecznych oraz systemy rozchodzenia się toksycznej żywności (sektor chemiczny, sektor rolno-spożywczy, sektor transportowy, sektor bezpieczeństwa, sektor medyczny, usługi B+R),	Substancje aktywne biologicznie wykorzystywane są także do usuwania zanieczyszczeń i skażeń z infrastruktury drogowej oraz przemysłowej, co jest istotne w sektorze bezpieczeństwa. Istotnym zagadnieniem w przypadku skażenia żywności czy pojawienia się żywności toksycznej jest zagadnienie rozchodzenia się żywności toksycznej (w kontekście logistycznym) i konsekwencje tego zdarzenia w aspekcie bezpieczeństwa, w tym medycznym (a w szczególności także ratunkowym).	Uwaga częściowo uwzględniona	Sektor bezpieczeństwa przemysłowego i sektor transportowy nie zostały zidentyfikowane jako obszary o wysokim potencjale rozwojowym dla województwa mazowieckiego, dlatego nie zostały wymienione jako elementy składowe powiązań. Nie wyklucza to wdrożeń w zakresie bezpieczeństwa przemysłowego, zgodnych z obszarami inteligentnej specjalizacji. W obszarze „inteligentnych systemów zarządzania" dodano zapis: „bezpieczne i przyjazne środowisku środki transportu pasażerów i towarów, w tym systemy transportu substancji niebezpiecznych (sektor chemiczny, sektor rolno-spożywczy, sektor elektromaszynowy, sektor medyczny, biotechnologia, nanotechnologie, elektronika, usługi B+R)."
10.	81	2433-2434	Zaawansowane rozwiązania infrastrukturalne, umożliwiające w szczególności zwiększanie efektywności surowcowej i energetycznej.	**Zmiana fragmentu:** Zaawansowane rozwiązania infrastrukturalne, umożliwiające w szczególności zwiększanie efektywności surowcowej i energetycznej oraz poprawę jakości życia, także w kontekście bezpieczeństwa ludzi.	Rozwiązania infrastrukturalne powiązane z zagadnieniem bezpiecznego społeczeństwa: — systemy zarządzania i sterowania infrastrukturą (w tym zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenie), budynki inteligentne, systemy sterowania ruchem drogowym i kolejowym (sektor bezpieczeństwa, sektor transportowy, sektor budowlany, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, budownictwo, usługi B+R), nowoczesne systemy wytwarzania (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, sektor elektromaszynowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, elektronika, mechatronika, fotonika, usługi B+R).	Uwaga uwzględniona	-
11.	81	2442-2444	systemy zarządzania i	**Zmiana fragmentu:**	Uzasadnienie jak w pkt.10 powyżej.	Uwaga	Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą oraz

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			sterowania infrastrukturą, budynki inteligentne, systemy sterowania ruchem (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, budownictwo),	systemy zarządzania i sterowania infrastrukturą (w tym zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i kraju), budynki inteligentne, systemy sterowania ruchem (sektor IT, sektor transportowy, sektor bezpieczeństwa, sektor budowlany, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, budownictwo, bezpieczne społeczeństwo),	Należy zwrócić dodatkowo uwagę na silną koncentrację zakładów o dużym (ZDR) i zwiększonym (ZZR) ryzyku wystąpienia dużej awarii przemysłowej na terenie województwa mazowieckiego. Według danych uzyskanych z Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej (KG PSP) ilość zakładów ZDR w pierwszym półroczu 2013 roku stanowiła 12%, ilość ZZR aż 16% ilości wszystkich wymienionych zakładów w całym kraju w danej kategorii. Ogólnie zaś w województwie mazowieckim jest ok 14% wszystkich zakładów ZDR i ZZR na 370 skategoryzowanych wg. dyrektywy SEVESO w kraju. Jednakże istnieje duża liczba zakładów przemysłowych, które nie kwalifikują się do ww. grup ryzyka, co w skali całego kraju wynosi ok. 1200 zakładów, w których stosowane są substancje niebezpieczne. Jak wykazały przeprowadzone badania naukowe, współczynnik awaryjności odzwierciedlający podatność obiektu na występowanie zdarzeń o znamionach poważnej awarii, w przypadku zakładów podprogowych kształtuje się na poziomie ok. 35%, podczas gdy w zakładach SEVESO, współczynnik ten wynosi ok. 14%, czyli jest ok. 2,5-krotnie mniejszy. Stanowi to także o zasadności problemu niedostatecznie **Bezpiecznego społeczeństwa** w kontekście infrastruktury krytycznej, a w szczególności na terenie metropolii warszawskiej.	częściowo uwzględniona	późniejszymi spotkaniami roboczymi, województwo mazowieckie nie wyróżnia się potencjałem gospodarczym w zakresie sektora transportowego i sektora bezpieczeństwa. Należy pamiętać, że bezpośrednim obszarem zainteresowań RSI jest wzmacnianie innowacyjności regionu jako podstawy budowania przewagi konkurencyjnej. Zmodyfikowano zapisy: „systemy zarządzania i sterowania infrastrukturą, budynki inteligentne, systemy sterowania ruchem (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, sektor elektromaszynowy, budownictwo, sektor budowlany),” „nowoczesne systemy wytwarzania, w tym systemy technologiczne oraz wyposażenie do realizacji rozwiązań materiałowych inżynierii powierzchni, automatyka produkcji (sektor IT, sektor elektromaszynowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, elektronika, mechatronika, fotonika, usługi B+R),”
12.	81	2447-2449	nowoczesne systemy wytwarzania (sektor IT, sektor elektromaszynowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, elektronika, mechatronika, fotonika),	**Zmiana fragmentu:** nowoczesne systemy wytwarzania (sektor IT, sektor elektromaszynowy, sektor bezpieczeństwa przemysłowego, technologie informacyjno-komunikacyjne, elektronika, mechatronika, fotonika, usługi B+R),	Uzasadnienie jak w pkt. 11 powyżej. Dodatkowo w województwie mazowieckim istnieją: — największa koncentracja zagrożeń (zakłady dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej to ok 14% wszystkich zakładów w kraju w 2012 r.) i skupisk ludności (metropolia warszawska); — ogromny potencjał B+R+I w obszarze specjalizacji Bezpieczne społeczeństwo (funkcjonujące na terenie województwa jednostki B+R stanowiły w 2011 roku ok. 25% (tj.552) ogólnej liczby tych jednostek działających w kraju (2220), przy czym w ponad 65% projektów z obszaru Bezpieczeństwa i obronności państwa ogłaszanych przez NCBR od 2011 roku prym wiodą jednostki B+R z Mazowsza); w porównaniu z innymi województwami nakłady przedsiębiorstw z sektora usług na działalność innowacyjną są ok 14-krotnie większe niż w innych województwach (dane z 2011 roku).	Uwaga częściowo uwzględniona	Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą oraz późniejszymi spotkaniami roboczymi, województwo mazowieckie nie wyróżnia się potencjałem gospodarczym w zakresie sektora bezpieczeństwa. Zmodyfikowano zapis: „nowoczesne systemy wytwarzania, w tym systemy technologiczne oraz wyposażenie do realizacji rozwiązań materiałowych inżynierii powierzchni, automatyka produkcji (sektor IT, sektor elektromaszynowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, elektronika, mechatronika, fotonika, usługi B+R),”

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
13.	81-82	2450-2456	○ aparatura kontrolno-pomiarowa, urządzenia diagnostyczne (sektor chemiczny, sektor medyczny, nanotechnologie, fotonika, elektronika, biotechnologia), systemy wykrywania i zapobiegania zagrożeniom (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia),	**Zmiana fragmentu i dodanie dodatkowego podpunktu:** ○ aparatura kontrolno-pomiarowa, urządzenia diagnostyczne (sektor chemiczny, sektor medyczny, sektor bezpieczeństwa, nanotechnologie, fotonika, elektronika, mikroelektronika, biotechnologia, usługi B+R), ○ automatyzacja systemów pomiaru, sterowania i diagnostyki, w tym z użyciem maszyn i robotów, przestrzennych materiałów kompozytowych wielofunkcyjnych i samonaprawiających się (sektor IT, sektor budowlany, sektor bezpieczeństwa, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, usługi B+R), systemy wykrywania i zapobiegania zagrożeniom (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, sektor transportowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia, usługi B+R),	— Obok zdrowia ludzi dbałość o ich ogólne bezpieczeństwo i wysoką jakość życia jest jednym z najważniejszych zagadnień państwa, relatywnie łatwiejszym do osiągnięcia od analogicznie istotnego obszaru zdrowia publicznego. Mazowsze jako województwo najbardziej rozwinięte na tle kraju, aktualnie, co jest naturalną konsekwencją rozwoju, kładzie szczególny nacisk na zapewnienie stałego wzrostu poziomu jakości życia, czego nie można dokonać bez gwarancji stałego zwiększania poziomu bezpieczeństwa każdego człowieka; — Śmiertelność (ok. 550 osób rocznie, ranni ok 4000) w pożarach (ok 166 tys. rocznie głównie pożarów w budynkach mieszkalnych) w Polsce na tle innych państw świata obejmujących lata 2007-2013 w liczbach bezwzględnych, plasuje nasz kraj w grupie państw o relatywnie wysokiej liczbie ofiar śmiertelnych pożarów, a województwo mazowieckie z aglomeracją warszawską włącznie niechlubnie przoduje w tych statystykach w skali kraju; Tragedię tej sytuacji potęguje świadomość, że większości katastrof, oraz ich ofiar można by zapobiec poprzez zastosowanie odpowiednych systemów wykrywania zagrożeń i ostrzegania przed zagrożeniami jak np. czujki dymu w domach, wprowadzenie nowych technologii zintegrowanych, oraz systemowych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa ludzi i środowiska; — Nie tylko pożary, ale i klęski żywiołowe oraz sytuacje nadzwyczajne pociągają za sobą znaczne straty materialne mienia prywatnego i publicznego; Sektor bezpieczeństwa w województwie mazowieckim notuje wysoki wskaźnik wdrożeń innowacyjnych rozwiązań opisany przez dużą ilość patentów w tym obszarze.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą oraz późniejszymi spotkaniami roboczymi, województwo mazowieckie nie wyróżnia się potencjałem gospodarczym w zakresie sektora transportowego i sektora bezpieczeństwa. Zmodyfikowano zapisy: „aparatura kontrolno-pomiarowa, urządzenia diagnostyczne (sektor chemiczny, sektor medyczny, nanotechnologie, fotonika, elektronika, biotechnologia, usługi B+R), automatyzacja systemów pomiaru, sterowania i diagnostyki, w tym z użyciem maszyn i robotów, przestrzennych materiałów kompozytowych wielofunkcyjnych i samonaprawiających się (sektor IT, sektor budowlany, sektor elektromaszynowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, usługi B+R),” systemy wykrywania i zapobiegania zagrożeniom (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, sektor elektromaszynowy, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia, usługi B+R),”
14.	82	2460-2465	• efektywność surowcowa i energetyczna: ○ systemy utylizacji odpadów przemysłowych i recyklingu, produkcja energii z odpadów (sektor chemiczny, biotechnologia, nanotechnologie, usługi B2B, budownictwo), magazynowanie energii (sektor	**Zmiana fragmentu:** • efektywność surowcowa i energetyczna: ○ systemy utylizacji odpadów przemysłowych i recyklingu, produkcja energii z odpadów (sektor chemiczny, sektor bezpieczeństwa przemysłowego i energetycznego, biotechnologia, nanotechnologie, usługi B2B, budownictwo),	W każdej dziedzinie gospodarki podstawowym działaniem powinno być bezpieczeństwo ludzi w zakresie danej branży czy procesu. Stąd konieczność dopisania tego działania jako specyfiki dla sektora bezpieczeństwa przemysłowego i energetycznego.	Uwaga odrzucona	Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą oraz późniejszymi spotkaniami roboczymi, województwo mazowieckie nie wyróżnia się potencjałem gospodarczym w zakresie sektora bezpieczeństwa przemysłowego i energetycznego.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			magazynowanie energii (sektor energetyczny, budownictwo, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne).	energetyczny, sektor bezpieczeństwa energetycznego i przemysłowego, budownictwo, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne).			
15.	82	2471 (tabela)	Fragment tabeli: **Potencjał** Wysoka koncentracja podmiotów wyspecjalizowanych we wsparciu działalności gospodarczej i outsourcingu, w tym m.in.: - instytucji finansowych, - centrów usług, - centrów logistycznych, - jednostek naukowych.	**Zmiana fragmentu tabeli:** **Potencjał** Wysoka koncentracja podmiotów wyspecjalizowanych we wsparciu działalności gospodarczej i outsourcingu, w tym m.in.: - instytucji finansowych, - centrów usług, - centrów logistycznych, - jednostek naukowych (w szczególności instytutów badawczych).	Instytuty badawcze, szczególnie występujące jednostkowo jako unikatowe dla danego sektora, mogą odegrać szczególną rolę katalizatora wspierającego i/lub inicjującego działalność rynkową podmiotów gospodarczych, z którymi pośrednio i bezpośrednio współpracują, dlatego ich wyodrębnienie wśród ogólnie określonych jednostek naukowych jest zasadnym.	Uwaga uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: „jednostek naukowych, w tym instytutów badawczych.”
16.	83	2483-2488	○ zamawiane kierunki kształcenia (usługi B2B, kluczowe obszary gospodarcze), ○ usługi w zakresie analizy i przetwarzania danych (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B), o zapewnianie dostępu do informacji gospodarczej (usługi B2B, technologie informacyjno-komunikacyjne, kluczowe obszary gospodarcze),	**Zastąpienie fragmentu:** ○ zamawiane kierunki kształcenia i szkolenia specjalistyczne, a także edukacja społeczeństwa dla bezpieczeństwa (usługi B2B, B2C, kluczowe obszary gospodarcze), ○ usługi w zakresie analizy i przetwarzania danych (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B, usługi B+R), o zapewnianie dostępu do informacji gospodarczej i wiedzy w kontekście bezpieczeństwa (usługi B2B, technologie informacyjno-komunikacyjne, kluczowe obszary gospodarcze, usługi B+R),	Wzmocnienie i kontynuacja rozwoju zwiększy siłę polaryzacji dotychczasowych synergii oraz ich promocję poza dotychczasowy obszar oddziaływania dając szansę na zdobycie rynków zagranicznych oraz poszerzenie oferty i grona partnerów zarówno w gronie przedsiębiorstw jak i ośrodków naukowych. **W województwie mazowieckim istnieją:** — Ogromny potencjał B+R+I w obszarze specjalizacji Bezpieczne społeczeństwo (funkcjonujące na terenie województwa jednostki B+R stanowiły w 2011 roku ok. 25% (tj.552) ogólnej liczby tych jednostek działających w kraju (2220), przy czym w ponad 65% projektów z obszaru Bezpieczeństwa i obronności państwa ogłaszanych przez NCBR od 2011 roku prym wiodą jednostki B+R z Mazowsza); — Zaplecze naukowe stanowią m.in. Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej im. J. Tuliszkowskiego – Państwowy Instytut Badawczy w Józefowie, Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie, Instytut Badawczy Dróg i Mostów w Warszawie, Instytut Technologii Eksploatacji w Radomiu, Instytut Kolejnictwa w Warszawie; — Zaplecze edukacyjne (prócz powyższych także wioski internetowe przy OSP) w kontekście edukacji społecznej na rzecz bezpieczeństwa; — W porównaniu z innymi województwami nakłady przedsiębiorstw z sektora usług na działalność innowacyjną są ok 14-krotnie większe niż w innych województwach (dane z 2011 roku); Ugruntowana pozycja Warszawy jako znaczącego	Uwaga częściowo uwzględniona	Zapis o zamawianych kierunkach kształcenia został zmieniony na bardziej ogólny, obejmujący szersze spektrum metod kształcenia, a równocześnie podkreślający związek podejmowanych działań ze sferą gospodarczą: „rozwiązania w zakresie kształcenia, ukierunkowane na zaspokojenie zidentyfikowanych potrzeb przedsiębiorców”. Jednym z celów RSI jest podnoszenie poziomu kapitału społecznego, dlatego w opisie podkreślono tę kwestię. Problematyka bezpieczeństwa, choć istotna, nie prowadzi bezpośrednio do realizacji tego celu, stąd brak uzasadnienia dla traktowania tego zagadnienia priorytetowo. Zmodyfikowano zapisy: „zapewnianie dostępu do informacji gospodarczej (usługi B2B, technologie informacyjno-komunikacyjne, kluczowe obszary gospodarcze, usługi B+R),” usługi w zakresie analizy i przetwarzania danych (m.in. sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B, usługi B+R)

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					ośrodka z zakresu kształtowania idei bezpieczeństwa i ochrony ludności Europy Środkowo-Wschodniej (istnieją główne ośrodki naukowe i organów wytyczających kierunki CNBOP-PIB, SGSP, KG i KW PSP, KG i KW Policji).		
17.	83	2497-2513	**6.4 Wysoka jakość życia** Polaryzacja rozwojowa województwa oraz zdiagnozowany niski potencjał kapitału społecznego wymaga interwencji systemowej zorientowanej na podniesienie jakości życia i aktywności społecznej mieszkańców województwa. Inwestowanie w rozwój kapitału społecznego i zwiększanie poziomu zaufania społecznego jest podstawą do wykształcenia w społeczeństwie skłonności do adoptowania nowych rozwiązań, pomysłów, tj. innowacji, mających kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego regionu. Wykorzystanie potencjału sektora usług w połączeniu z instrumentami stymulowania innowacji społecznych umożliwi działania zwiększające dostępność i adekwatność usług społecznych oraz produktów podnoszących jakość środowiska funkcjonowania człowieka, w szczególności w obszarze edukacji (wychowanie nowego społeczeństwa, pobudzanie kreatywności i przedsiębiorczości), zdrowia (w tym zdrowego trybu życia), bezpieczeństwa, pracy i	**Zmiana fragmentu:** **6.4 Wysoka jakość życia** Polaryzacja rozwojowa województwa oraz zdiagnozowany niski potencjał kapitału społecznego wymaga interwencji systemowej zorientowanej na podniesienie jakości życia i aktywności społecznej mieszkańców województwa. Inwestowanie w rozwój kapitału społecznego, zwiększanie poziomu zaufania społecznego oraz bezpieczeństwa ludzi jest podstawą do wykształcenia w społeczeństwie skłonności do adoptowania nowych rozwiązań, pomysłów, tj. innowacji, mających kluczowe znaczenie dla rozwoju gospodarczego regionu. Wykorzystanie potencjału sektora usług w połączeniu z instrumentami stymulowania innowacji społecznych umożliwi działania zwiększające dostępność i adekwatność usług społecznych oraz produktów podnoszących jakość środowiska funkcjonowania człowieka, w szczególności w obszarze edukacji (wychowanie nowego społeczeństwa, zwiększenie świadomości oraz pobudzanie kreatywności i przedsiębiorczości), zdrowia (w tym zdrowego trybu życia), bezpieczeństwa, pracy i spędzania czasu wolnego. Skuteczne rozwiązania w zakresie podnoszenia jakości życia mieszkańców mogą stanowić czynnik zapobiegający odpływowi wykwalifikowanych kadr z regionu.	Bezpieczeństwo ludności oraz działania promujące wzrost świadomości społecznej na temat możliwych sposobów przeciwdziałania zagrożeniom w sposób jednoznaczny przyczynia się do gwarancji stabilnego wzrostu poziomu jakości życia i co ważniejsze, wzorem krajów wysoko rozwiniętych np. skandynawskich, do znacznego obniżenia rannych i ofiar śmiertelnych w czasie pożarów, wypadków, sytuacji nadzwyczajnych itp. Według badań profilaktyka w zakresie bezpieczeństwa znacząco zapobiega występowaniu zjawisk negatywnie wpływających na dobrostan społeczny.	Uwaga odrzucona	Jednym z celów RSI jest podnoszenie poziomu kapitału społecznego, dlatego w opisie podkreślono tę kwestię. Problematyka bezpieczeństwa, choć istotna, nie prowadzi bezpośrednio do realizacji tego celu, stąd brak uzasadnienia dla traktowania tego zagadnienia priorytetowo.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			spędzania czasu wolnego. Skuteczne rozwiązania w zakresie podnoszenia jakości życia mieszkańców mogą stanowić czynnik zapobiegający odpływowi wykwalifikowanych kadr z regionu.				
18.	84	2515-2541	**Przykłady powiązań – wysoka jakość życia:** • edukacja: ○ programy kształcenia i rozwoju umiejętności stymulujące kreatywność oraz przedsiębiorczość (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B+R), ○ otwarty dostęp do wiedzy (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B+R), • zdrowie: ○ telemedycyna (sektor medyczny, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika), ○ telediagnostyka (sektor medyczny, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika), ○ zaawansowana farmacja, w tym	**Zmiana fragmentu:** **Przykłady powiązań – wysoka jakość życia:** • edukacja: • programy kształcenia i rozwoju umiejętności stymulujące kreatywność oraz przedsiębiorczość, a także zachowania w kontekście kształtowania bezpiecznego społeczeństwa (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B+R, usługi B2B oraz B2C, kluczowe obszary gospodarki w kontekście edukacji dla bezpieczeństwa), • otwarty dostęp do wiedzy (sektor IT, sektor edukacji dla bezpieczeństwa w kluczowych obszarach gospodarki, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B+R, usługi B2B, B2C), • zdrowie: ○ telemedycyna (sektor medyczny, sektor bezpieczeństwa w kontekście medycyny ratunkowej, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika), ○ telediagnostyka (sektor medyczny, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika), ○ zaawansowana farmacja, w tym leki biologiczne (sektor medyczny, sektor chemiczny, biotechnologia), ○ zaawansowana dietetyka	Tworząc Inteligentną Specjalizację pod nazwą Wysoka jakość życia nie można zapomnieć o najważniejszym, czyli o ochronie życia człowieka, czyli o kształtowaniu tzw. Bezpiecznego społeczeństwa. **Bezpieczne społeczeństwo** zawiera w sobie synergię trzech obszarów: bezpieczeństwa ludzi, bezpieczeństwa środowiska i bezpieczeństwa infrastrukturalnego (w tym technicznego). W każdym z tych obszarów wyróżnić można płaszczyzny oddziaływania: edukację (w szczególności profilaktykę i wyzwania społeczne), systemy zarządzania, usługi oraz technologie. Zintegrowane podejście pozwala na realne zwiększenie bezpieczeństwa ludzi także poprzez kształtowanie świadomości oraz rozwój innowacyjnych technologii w tym ich powiązań systemowych we wszystkich zakresach, co znacząco podwyższa parametry jakości życia. Bezpieczne społeczeństwo jest strategicznym obszarem interwencji państwa o charakterze pro publico bono. Bezpieczeństwo społeczeństwa to nic innego jak zapewnienie i utrwalanie warunków w stopniu możliwie najwyższym gwarantujących dobrostan zdrowia i życia oraz niwelujących ryzyko wystąpienia wszelkich zagrożeń dla tego dobrostanu. Argumentacja: — Obok zdrowia ludzi dbałość o ich ogólne bezpieczeństwo i wysoką jakość życia jest jednym z najważniejszych zagadnień państwa, relatywnie łatwiejszym do osiągnięcia od analogicznie istotnego obszaru zdrowia publicznego. Mazowsze jako województwo najbardziej rozwinięte na tle kraju, aktualnie, co jest naturalną konsekwencją rozwoju, kładzie szczególny nacisk na zapewnienie stałego wzrostu poziomu jakości życia, czego nie można dokonać bez gwarancji stałego zwiększania poziomu bezpieczeństwa każdego człowieka; — Śmiertelność (ok. 550 osób rocznie, ranni ok 4000) w pożarach (ok 166 tys. rocznie głównie pożarów w budynkach mieszkalnych) w Polsce na tle innych państw świata obejmujących lata 2007-2013 w liczbach	Uwaga częściowo uwzględniona	Obszary inteligentnej specjalizacji zostały wypracowane podczas spotkań roboczych z przedstawicielami podmiotów działających w województwie, w tym przedsiębiorstw, jednostek naukowych, uczelni wyższych, instytucji otoczenia biznesu i jednostek samorządu terytorialnego. Sektor bezpieczeństwa nie został przez uczestników spotkań zidentyfikowany jako obszar potencjalnej inteligentnej specjalizacji regionu. Sektor bezpieczeństwa i sektor transportowy nie zostały także zidentyfikowane jako obszary o wysokim potencjale rozwojowym dla województwa mazowieckiego, dlatego nie zostały wymienione jako elementy składowe powiązań. Jednym z celów RSI jest podnoszenie poziomu kapitału społecznego, dlatego w opisie podkreślono tę kwestię. Problematyka bezpieczeństwa, choć istotna, nie prowadzi bezpośrednio do realizacji tego celu, stąd brak uzasadnienia dla traktowania tego zagadnienia priorytetowo. Zmodyfikowano zapis: „systemy wykrywania i zapobiegania zagrożeniom, systemowe rozwiązania organizacyjne i zarządcze w zakresie ochrony życia i zdrowia ludzkiego (sektor IT, sektor chemiczny, sektor medyczny, sektor budowlany, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, usługi B2B, usługi B+R),”

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			leki biologiczne (sektor medyczny, sektor chemiczny, biotechnologia), ○ zaawansowana dietetyka (sektor rolno-spożywczy, chemia, medycyna, biotechnologia), ○ tworzywa specjalne (sektor chemiczny, sektor medyczny, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika), ○ ekonomika zdrowia (sektor medyczny, usługi B2B), ○ opracowanie i upowszechnienie stosowania materiałów i substancji obojętnych dla organizmów żywych i środowiska, np. farby hipoalergiczne (sektor chemiczny, sektor medyczny, biotechnologia, nanotechnologie), • bezpieczeństwo: ○ systemy monitoringu i ochrony (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika), o bezpieczeństwo cyfrowe (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne),	(sektor rolno-spożywczy, chemia, medycyna, biotechnologia), ○ tworzywa specjalne (sektor chemiczny, sektor medyczny, sektor bezpieczeństwa, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika), ○ indywidualne środki ochrony i wyposażenia (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, sektor budowlany, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika, usługi B+R), ○ ekonomika zdrowia (sektor medyczny, usługi B2B), ○ opracowanie i upowszechnienie stosowania materiałów i substancji obojętnych dla organizmów żywych i środowiska, np. farby hipoalergiczne (sektor chemiczny, sektor medyczny, biotechnologia, nanotechnologie), ○ środki transportu przyjazne środowisku, systemy transportu substancji niebezpiecznych oraz systemy rozchodzenia się toksycznej żywności (sektor chemiczny, sektor rolno-spożywczy, sektor transportowy, sektor bezpieczeństwa, sektor medyczny, biotechnologia, nanotechnologie, elektronika, usługi B+R), • bezpieczeństwo: ○ systemy monitoringu i ochrony (sektor IT, sektor bezpieczeństwa, sektor budowlany, sektor transportowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika), ○ bezpieczeństwo cyfrowe (sektor IT, technologie informacyjno-	bezwzględnych, plasuje nasz kraj w grupie państw o relatywnie wysokiej liczbie ofiar śmiertelnych pożarów, a województwo mazowieckie z aglomeracją warszawską włącznie niechlubnie przoduje w tych statystykach w skali kraju; Tragedię tej sytuacji potęguje świadomość, że większości katastrof, oraz ich ofiar można by zapobiec poprzez zastosowanie odpowiednych systemów wykrywania zagrożeń i ostrzegania przed zagrożeniami jak np. czujki dymu w domach, wprowadzenie nowych technologii zintegrowanych, oraz systemowych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa ludzi i środowiska; — Nie tylko pożary, ale i klęski żywiołowe oraz sytuacje nadzwyczajne pociągają za sobą znaczne straty materialne mienia prywatnego i publicznego; Sektor bezpieczeństwa w województwie mazowieckim notuje wysoki wskaźnik wdrożeń innowacyjnych rozwiązań opisany przez dużą ilość patentów w tym obszarze.		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				komunikacyjne), ○ systemy wykrywania i zapobiegania zagrożeniom (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, sektor transportowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia, usługi B+R), systemowe rozwiązania organizacyjne i zarządcze w kontekście ochrony życia ludzkiego i podnoszenia jakości życia (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, sektor transportowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B i B2C, usługi B+R).			
19.	85	między 2552-2553	**Po podrozdziale 6.4 Wysoka jakość życia**	**Dodanie podrozdziału po podrozdziale 6.4 Wysoka jakość życia** **6.5 Bezpieczne społeczeństwo** **Bezpieczne społeczeństwo** zawiera w sobie synergię trzech obszarów: bezpieczeństwa ludzi, bezpieczeństwa środowiska i bezpieczeństwa technicznego. W każdym z tych obszarów wyróżnić można: edukację (w tym profilaktykę i wyzwania społeczne), systemy zarządzania i usług oraz technologie. Zintegrowane podejście pozwala na realne zwiększenie bezpieczeństwa ludzi także poprzez kształtowanie świadomości oraz rozwój innowacyjnych technologii i systemów we wszystkich zakresach, co podwyższa jakość życia. Bezpieczne społeczeństwo jest obszarem pro publico bono.	**Uzasadnienie wprowadzenia piątej Inteligentnej Specjalizacji Mazowsza – Bezpieczne społeczeństwo** **Bezpieczne społeczeństwo** zawiera w sobie synergię trzech obszarów: bezpieczeństwa ludzi, bezpieczeństwa środowiska i bezpieczeństwa infrastrukturalnego (w tym technicznego). W każdym z tych obszarów wyróżnić można płaszczyzny oddziaływania: edukację (w szczególności profilaktykę i wyzwania społeczne), systemy zarządzania, usługi oraz technologie. Zintegrowane podejście pozwala na realne zwiększenie bezpieczeństwa ludzi także poprzez kształtowanie świadomości oraz rozwój innowacyjnych technologii w tym ich powiązań systemowych we wszystkich zakresach, co znacząco podwyższa parametry jakości życia. Bezpieczne społeczeństwo jest strategicznym obszarem interwencji państwa o charakterze pro publico bono. Bezpieczeństwo społeczeństwa to nic innego jak zapewnienie i utrwalanie warunków w stopniu możliwie najwyższym gwarantujących dobrostan zdrowia i życia oraz niwelujących ryzyko wystąpienia wszelkich zagrożeń dla tego dobrostanu. Argumentacja: — Obok zdrowia ludzi dbałość o ich ogólne bezpieczeństwo i wysoką jakość życia jest jednym z najważniejszych zagadnień państwa, relatywnie łatwiejszym do osiągnięcia od analogicznie istotnego obszaru zdrowia publicznego. Mazowsze jako województwo najbardziej rozwinięte na	Uwaga odrzucona	Obszary inteligentnej specjalizacji zostały wypracowane w oddolnym procesie „przedsiębiorczego odkrywania” - podczas spotkań roboczych z przedstawicielami podmiotów działających w województwie, w tym przedsiębiorstw, jednostek naukowych, uczelni wyższych, instytucji otoczenia biznesu i jednostek samorządu terytorialnego. Sektor bezpieczeństwa nie został przez uczestników spotkań zidentyfikowany jako obszar potencjalnej inteligentnej specjalizacji regionu. Jednym z celów RSI jest podnoszenie poziomu kapitału społecznego, dlatego w opisie podkreślono tę kwestię. Problematyka bezpieczeństwa, choć istotna, nie prowadzi bezpośrednio do realizacji tego celu, stąd brak uzasadnienia dla traktowania tego zagadnienia priorytetowo. Wdrożenia dotyczące zapewniania i zwiększania bezpieczeństwa mogą być realizowane w ramach zidentyfikowanych obszarów specjalizacji – nie wymagają w tym celu wyodrębnienia w postaci odrębnego obszaru. Problem bezpieczeństwa został uwzględniony w proponowanych obszarach specjalizacji, w szczególności w obszarze „inteligentne systemy zarządzania” i „wysoka jakość życia”. Wprowadzenie dodatkowego obszaru specjalizacji poświęconego tej tematyce

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				Potencjał Zasoby kapitałowe, infrastrukturalne i intelektualne Warszawy i województwa mazowieckiego, w tym: • Siedziby i przedstawicielstwa (szczególnie MŚP) o zasięgu krajowym i międzynarodowym. • Zaplecze naukowe (m.in. Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej im. J. Tuszkowskiego – Państwowy Instytut Badawczy w Józefowie, Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie, Instytut Badawczy Dróg i Mostów w Warszawie, Instytut Technologii Eksploatacji Radomiu, Instytut Kolejnictwa Warszawie). • Zaplecze edukacyjne (prócz powyższych wioski internetowe— przy kontekście edukacji społecznej bezpieczeństwa. • Ugruntowana pozycja Warszawy jako znaczącego ośrodka kształtowania idei bezpieczeństwa ochrony ludności Europy Wschodniej (CNBOP-PIB, SGSP, KW PSP, KG i KW Policji). **Wyzwania regionalne** Obszar Metropolitalny Warszawy największej w kraju koncentracji zagrożeń, a więc zapotrzebowania na produkty, systemy i technologie w zakresie bezpieczeństwa ludzi. Niski poziom świadomości ludzi, techniczny infrastruktury na obszarach oddalonych od centrum województwa. **Proces zmiany** Rozszerzenie oferty, a przede wszystkim usług, produktów i systemów tworzących powiązania synergiczne sektorami działalności gospodarczej. Modernizacja poprzez wsparcie wdrożenie kluczowych technologii w sektorze funkcjonującym w regionie. **Cel** Wzrost atrakcyjności województwa jako życia i rozwoju mieszkańców wzorem europejskich poprzez odpowiedź na potrzebę bezpieczeństwa - zmniejszenie zagrożenia życia. Rozwój kapitału społecznego przez zwiększ świadomości, modernizację bazy techn poprzez innowacyjne rozwiązania i technologi edukację społeczną w zakresie bezpieczeń ludności. Wzmocnienie i utrwalenie statusu Warszaw ważnego ośrodka innowacyjnych rozwiązań rzecz bezpieczeństwa w Europie Środkowo Wschodniej. **Przykłady powiązań – bezpieczne społeczeństwo:**	tle intelektualnie co jest naturalną konsekwencją rozwoju, kładzie szczególny nacisk na zapewnienie stałego wzrostu poziomu jakości życia, czego nie można dokonać bez gwarancji stałego zwiększania poziomu bezpieczeństwa każdego człowieka. Śmiertelność w pożarach w Polsce na tle innych państw świata obejmujących lata 2007-2013 w liczbach bezwzględnych, plasuje nasz kraj w grupie państw o relatywnie wysokiej liczbie ofiar śmiertelnych pożarów, a województwo mazowieckie z aglomeracją warszawską włącznie niechlubnie przoduje w tych statystykach w skali kraju; W ostatnim dziesięcioleciu średniorocznie w Polsce wybucha ok. 166 tys. pożarów, w wyniku których śmierć ponosi ponad 555 osób, a kolejnych kilka tysięcy doznaje uszczerbku na zdrowiu. Tragedię tej sytuacji potęguje świadomość, że większości katastrof oraz ich ofiar można by zapobiec poprzez zastosowanie odpowiednich systemów wykrywania zagrożeń i ostrzegania przed zagrożeniami jak np. czujki dymu w domach, wprowadzenie nowych technologii zintegrowanych, oraz systemowych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa ludzi i środowiska; Nie tylko pożary, ale i klęski żywiołowe oraz sytuacje nadzwyczajne pociągają za sobą znaczne straty materialne mienia prywatnego i publicznego; Sektor bezpieczeństwa w województwie mazowieckim notuje wysoki wskaźnik wdrożeń innowacyjnych rozwiązań opisany przez dużą ilość patentów w tym obszarze. **W województwie mazowieckim istnieje:** • **największa koncentracja zagrożeń (zakłady dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej to ok 14% wszystkich zakładów w kraju w 2012 r.) i skupisk ludności (metropolia warszawska);** • **ogromny potencjał B+R+I w obszarze specjalizacji Bezpieczne społeczeństwo** (funkcjonujące na terenie województwa jednostki B+R stanowiły w 2011 roku ok. 25% (tj.552) ogólnej liczby tych jednostek działających w kraju (2220), przy czym w ponad 65% projektów z obszaru		powielałoby dotychczasowe zapisy i zmniejszało znaczenie inteligentnej specjalizacji jako narzędzia koncentracji zasobów.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				• edukacja dla bezpieczeństwa: o profesjonalizacja usług badawczych, projektowanie, prototypowanie i wdrażanie rozwiązań (usługi B+R, usługi B2B oraz B2C, kluczowe obszary gospodarki, w tym także w sektorze bezpieczeństwa), o zamawiane kierunki kształcenia, także jako oferta dla studentów zagranicznych dla wzmocnienia współpracy na arenie międzynarodowej (usługi B2B, B2C, kluczowe obszary gospodarcze), o programy kształcenia i rozwoju umiejętności stymulujące zachowania w kontekście kształtowania bezpiecznego społeczeństwa oraz przedsiębiorczość w tym zakresie związane z profilaktyką społeczną (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B+R), o otwarty dostęp do wiedzy w kontekście bezpieczeństwa (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B+R, usługi B2B, B2C, kluczowe obszary gospodarcze), • zdrowie i środowisko: o telediagnostyka ratunkowa (sektor medyczny, sektor	Bezpieczeństwa i obronności państwa rekomendowanych do realizacji przez NCBR od 2011 roku, prym wiodą jednostki B+R z Mazowsza); • w porównaniu z innymi województwami nakłady przedsiębiorstw z sektora usług na działalność innowacyjną są ok 14-krotnie większe niż w innych województwach (dane z 2011 roku); — **Ujęcie programowe kwestii Bezpiecznego społeczeństwa znajdziemy m.in. w następujących dokumentach startegicznych:** • **Europa2020** (podkreślony aspekt B+R); • **Krajowy Program Badań** (wiodący kierunek to także Bezpieczeństwo i obronność państwa, a podkreślone technologie, to — Nowoczesne technologie i innowacyjne rozwiązania w zakresie wykrywania, zwalczania i neutralizacji zagrożeń, — Indywidualne środki ochrony i wyposażenia, — Profilaktykę społeczną oraz badania społeczne, — Organizacja i zarządzanie); • **Krajowa Strategia Inteligentnych Specjalizacji** (Bezpieczeństwo w obszarze technologii podwójnego zastosowania); • **Horyzont2020** (finansowanie projektów w obszarze Wyzwania społeczne – 7. Bezpieczne społeczeństwa – ochrona wolności i bezpieczeństwa Europy i jej obywateli); • **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko** na lata 2014-2020 w ramach VII Osi Priorytetowej: *Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia (*w tym infrastruktury		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				bezpieczeństwa, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika, usługi B+R), o nieinwazyjne metody diagnostyki i terapii chorób cywilizacyjnych oraz leczenia pourazowego (sektor medyczny, sektor bezpieczeństwa, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika, usługi B+R), o indywidualne środki ochrony i wyposażenia (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, sektor budowlany, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika, usługi B+R), o tworzywa specjalne i materiały w tym aktywne biologicznie (sektor chemiczny, sektor medyczny, sektor bezpieczeństwa, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika, usługi B+R), o środki transportu przyjazne środowisku, systemy transportu substancji niebezpiecznych oraz systemy rozchodzenia (rozpowszechniania) się toksycznej żywności (sektor chemiczny, sektor rolno-spożywczy,	przeciwpożarowej oraz systemów ratownictwa); • Strategia **Sprawne Państwo** (Cel 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego, a w nim Cel szczegółowy 7.4. Ratownictwo i ochrona ludności (ochrona przeciwpożarowa, działalność zapobiegawcza, ratownicza i gaśnicza) oraz punkt 7.4.1. Wprowadzenie nowych uregulowań dotyczących ratownictwa i ochrony ludności.); • **Strategia Rozwoju Transportu do 2020** (z perspektywą do 2030 - główny cel m.in.: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, celami szczegółowymi są m.in.: ▪ 3: poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz przewożonych towarów; ▪ 4: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko); • **Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020** (priorytetowo traktowane są ekoinnowacje - innowacyjne technologie w dziedzinie ochrony środowiska m.in. jako odpowiedź na wyzwania w zakresie zaopatrzenia w surowce, wodę, bezpieczeństwa energetycznego i żywnościowego oraz ochrony środowiska.) • **Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020** (projekt z grudnia 2013) - priorytet inwestycyjny 1.2 – cel szczegółowy: Zwiększenie aktywności przedsiębiorstw w zakresie B+R. Zasady horyzontalne uwzględnione w POPW: o 11.1 Zrównoważony rozwój, a w nim przy ocenie projektów brane będzie Efektywne korzystanie z zasobów (…)ograniczając ilość substancji niebezpiecznych, Odporność na klęski żywiołowe, o 11.2 Równość szans i zapobieganie dyskryminacji (w tym także przez edukację);		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				sektor transportowy, sektor bezpieczeństwa, sektor medyczny, biotechnologia, nanotechnologie, elektronika, usługi B+R), • bezpieczeństwo i monitoring: o systemy monitoringu i ochrony (sektor IT, sektor budowlany, sektor transportowy, sektor bezpieczeństwa, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, usługi B+R), o aparatura kontrolno-pomiarowa, urządzenia diagnostyczne (sektor chemiczny, sektor medyczny, sektor bezpieczeństwa, nanotechnologie, fotonika, elektronika, mikroelektronika, biotechnologia, usługi B+R), o automatyzacja systemów pomiaru, sterowania i diagnostyki, w tym z użyciem maszyn i robotów, przestrzennych materiałów kompozytowych wielofunkcyjnych i samonaprawiających się, (sektor IT, sektor budowlany, sektor bezpieczeństwa, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, usługi B+R), o systemy wykrywania i zapobiegania zagrożeniom (sektor bezpieczeństwa,	• **Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego** do roku 2020 (1.7 Poprawa bezpieczeństwa publicznego, w szczególności w aneksie znajdziemy Wiodące na Mazowszu dziedziny nauki i kierunki, w tym w punkcie V. Bezpieczeństwo, a w szczególności: "techniczne i technologiczne rozwiązania do walki z terroryzmem" oraz "materiały, podzespoły, sensory i struktury do systemów bezpieczeństwa"); • **Dokumenty Mazowsza: RSI, RPO, SRWM do 2030** itd. wskazują na zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw przez transfer wiedzy i technologii między jednostkami B+R a biznesem. — Przykłady rozwiązań i technologii (w postaci projektów) zwiększających bezpieczeństwo ludzi: • Innowacyjne materiały sorpcyjne i biodegradolwane środki zawierające związki powierzchniowo czynne służące likwidacji zagrożeń; • Nowoczesne technologie zabezpieczenia przez korozją sprzętu i urządzeń ratowniczych; • Technologie umożliwiające wykrycie pożarów w początkowej fazie rozwoju (do zastosowania w obiektach przemysłowych, jak również do zastosowaniach w mieszkaniach prywatnych); • Technologia monitoringu środków transportu drogowego i kolejowego przewożących substancje niebezpieczne stanowiące zagrożenie dla środowiska naturalnego; • Nowe technologie w systemach wczesnego ostrzegania oraz alarmowania o zagrożeniach; • Monitorowanie i technologie działań ratowniczo - gaśniczych dla materiałów i substancji niebezpiecznych; • Technologie bezpieczeństwa użytkowania substancji niebezpiecznych; • Zasady kwalifikacji podprogowych zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenie poza		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				sektor IT, sektor transportowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia, usługi B+R), o materiały i technologie podwójnego zastosowania (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, sektor rolno-spożywczy, sektor chemiczny, sektor transportowy, sektor medyczny, sektor wydobywczy, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia, nanotechnologie, usługi B+R), o systemowe rozwiązania organizacyjne i zarządcze w kontekście ochrony życia ludzkiego i podnoszenia jakości życia (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, sektor transportowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B i B2C, usługi B+R), • rozwiązania infrastrukturalne : o systemy zarządzania i sterowania infrastrukturą (w tym zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenie), budynki inteligentne, systemy sterowania ruchem drogowym i kolejowym (sektor	swoim terenem, w których występują substancje niebezpieczne; • Program zasad sytuowania budynków i infrastruktury w pobliżu zbiorników magazynowych skroplonych gazów (LPG, amoniak, etc.); Nowoczesne materiały wielowarstwowe w technologiach ochronnych.		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				bezpieczeństwa, sektor transportowy, sektor budowlany, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, budownictwo, usługi B+R), nowoczesne systemy wytwarzania (sektor bezpieczeństwa, sektor IT, sektor elektromaszynowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, elektronika, mechatronika, fotonika, usługi B+R).			
20.	85	2555 (tabela 14)	**Tabela 14. Powiązanie obszarów specjalizacji z działalnością gospodarczą**	Dodanie dodatkowych powiązań obszarów specjalizacji z działalnością gospodarczą t.j. dodanie grup i klas według klasyfikacji PKD 2007 oraz dziedzin i dyscyplin nauki i sztuki według Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r., w tabeli 14. Poszerzenie tabeli o dodatkowy wiersz z dodatkową specjalizacją Bezpieczne społeczeństwo i powiązania do niej.	Argumentacją jest cały punkt 19 niniejszego dokumentu, czyli argumenty za wprowadzeniem Inteligentnej Specjalizacji pod nazwą Bezpieczne społeczeństwo oraz argumenty przytaczane wyżej za wprowadzeniem elementów bezpieczeństwa do każdej ze specjalizacji. Uzupełnienie tabeli 14 jest tylko konsekwencją powyższych proponowanych zmian.	Uwaga odrzucona	j. w.
Uniwersytet Warszawski							
1.	22	tab. 1	Staże zagraniczne i studia zagranicznych dla absolwentów i młodych naukowców	Staże zagraniczne i studia zagraniczne dla absolwentów i młodych naukowców	Literówka	Uwaga uwzględniona	-
2.	32	884 i nn.	Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki odpowiadają…	Zwrócona zostanie uwaga na podłoże społeczne i kulturowe, które w wielu wypadkach warunkuje powodzenie realizacji, wdrożenia poszczególnych badań, adaptację zmian dokonującą się w ich efekcie.	Współczesne procesy badawcze w wielu istotnych dla regionu dziedzinach (np. ochrona środowiska, nowe źródła energii, duże przedsięwzięcia w dziedzinach zw. z ICT) - powodzenie realizacji samych procesów oraz adaptacja ich efektów, uwarunkowane są kulturowo. Skuteczne ich wdrażanie warunkuje tylko akceptacja społeczna, w tym badania, konsultacje społeczne.	Uwaga odrzucona	Budowa kapitału społecznego i związanych z nim postaw sprzyjających wdrażaniu innowacji są przedmiotem celu strategicznego IV.
3.	34	969 i nn.	Wzrost liczby międzynarodowych projektów badawczych i rozwojowych realizowanych na Mazowszu…	Wzrost liczby międzynarodowych projektów badawczych i rozwojowych realizowanych na Mazowszu z udziałem podmiotów zagranicznych (we współpracy z podmiotami mazowieckimi). Przewiduje się realizowanie tego rodzaju przedsięwzięć w całości lub częściowo również za granicą.	Ważny punkt. Należy może tylko doprecyzować, że chodzi o przedsięwzięcia realizowane w ramach partnerstw, porozumień, umów nie tylko przez nasze jednostki za granicą (wspieranie wychodzenia naszych instytucji, podmiotów za granicę), ale także współudział podmiotów zagranicznych, które będą zaangażowane we współpracę w naszym regionie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Cel koncentruje się na miejscu realizacji międzynarodowych projektów badawczych. Nawiązywanie współpracy i realizacja projektów międzynarodowych przy udziale podmiotów z Mazowsza jest także przedmiotem celu operacyjnego 2.1. Wzrost aktywności instytucji naukowych, przedsiębiorstw oraz klastrów Mazowsza na arenie międzynarodowej. Doprecyzowano propozycję działania w ramach celu: „Programy zachęt dla podmiotów krajowych i zagranicznych do lokowania wspólnych

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
							przedsięwzięć w zakresie prac B+R na terenie województwa mazowieckiego.”
4.	35	1029 i nn.	W celu stymulowania powstawania efektywnych mechanizmów komercjalizacji działalności badawczej należy koncentrować działania m.in. na …	W celu stymulowania powstawania efektywnych mechanizmów komercjalizacji działalności badawczej należy koncentrować działania m.in. na […] wspieraniu powstawania finansowych instrumentów wsparcia komercjalizacji badań.	Proponowane zapisy dotyczą działań mających charakter promocyjny, marketingowy – to nie wystarczy.	Uwaga odrzucona	Mechanizmy finansowania działalności innowacyjnej zostały uwzględnione w celu 3.4. Wzrost środków na innowacyjne projekty małych i średnich firm (w tym spin-off zakładanych przez absolwentów i pracowników uczelni).
5.	36	1080 i nn.	Z punktu widzenia promowania innowacyjności szczególnie ważną rolę będą pełniły programy edukacyjne promujące innowacyjność, skierowane przede wszystkim do studentów i absolwentów kierunków matematyczno-przyrodniczych i technicznych.	Położenie nacisku także na interdyscyplinarne i multidyscyplinarne kierunki studiów, a w konsekwencji badania.	Zgodnie z polityką UE (wyrazem tego jest np. program Horyzont 2020) nacisk powinien być również kładziony na wyzwania społeczne towarzyszące przemianom. Proszę wziąć pod uwagę, że często przełomowe rozwiązania (i to nie tylko np. w ramach ICT) powstają w interdyscyplinarnych środowiskach i działaniach – także w obszarach nauk społecznych i humanistycznych.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zapis nie wyklucza szerokiego wsparcia także w obszarach niezaliczanym do dziedzin matematyczno-przyrodniczych i technicznych. Mając jednak na uwadze główny cel przyświecający koncepcji inteligentnej specjalizacji, jakim jest transformacja gospodarcza, wskazane jest promowanie kierunków bezpośrednio zwiększających potencjał innowacyjny przedsiębiorstw dostęp do wykwalifikowanej kadry naukowej i technicznej.
6.	74	2219	Jesienią 2013 roku przystąpiono zrealizowano drugi cykl spotkań roboczych	Jesienią 2013 roku zrealizowano drugi cykl spotkań roboczych	Sugestia zmiany	Uwaga uwzględniona	-
7.	77	2303, tab. 13	Tabela 13. Kluczowe sektory gospodarki Mazowsza	Brakuje sektora badawczo-rozwojowego oraz edukacji	Z uwagi na duże skoncentrowanie instytucji naukowo-badawczych oraz uczelni w naszym regionie (wyjątkowe w skali kraju), duży potencjał potwierdzony liczbą projektów badawczych, liczbą zatrudnionych, studentów, doktorantów, etc., należałoby te sektory wpisać jako kluczowe dla rozwoju gospodarki Mazowsza w kontekście RIS.	Uwaga odrzucona	Sektor badawczo rozwojowy został wskazany w obszarze kluczowych procesów usługowych. Istotą koncepcji inteligentnej specjalizacji jest koncentracja zasobów wiedzy i nakierowanie ich na ograniczoną liczbę priorytetowych działań gospodarczych celem zwiększenia i utrzymania konkurencyjności kraju lub regionu w światowej gospodarce. Stąd szczególnym obszarem zainteresowania inteligentnej specjalizacji Mazowsza w zakresie nauki są badania stosowane i prace wdrożeniowe, sfera dydaktyczna jest natomiast traktowana pomocniczo. Proponowane obszary inteligentnej specjalizacji, a w szczególności „nowoczesne usługi dla biznesu” i „wysoka jakość życia” uwzględniają wdrożenia w zakresie edukacji, jednak muszą być one powiązane z określonym efektem gospodarczym.
8.	82	tabela	6.3. Nowoczesne usługi dla biznesu… Wysoka koncentracja	Wysoka koncentracja podmiotów wyspecjalizowanych we wsparciu działalności gospodarczej i	Usługi to również badania i kształcenie (usługi edukacyjne) oferowane przez uczelnie wyższe.	Uwaga odrzucona	Istotą koncepcji inteligentnej specjalizacji jest koncentracja zasobów wiedzy i nakierowanie ich

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			podmiotów wyspecjalizowanych we wsparciu działalności gospodarczej i outsourcingu, w tym m.in.: - instytucji finansowych, - centrów usług, - centrów logistycznych, - jednostek naukowych.	outsourcingu, w tym m.in.: - instytucji finansowych, - centrów usług, - centrów logistycznych, - jednostek naukowych i uczelni	Prosimy o uzupełnienie.		na ograniczoną liczbę priorytetowych działań gospodarczych celem zwiększenia i utrzymania konkurencyjności kraju lub regionu w światowej gospodarce. Stąd szczególnym obszarem zainteresowania inteligentnej specjalizacji Mazowsza w zakresie nauki są badania stosowane i prace wdrożeniowe, sfera dydaktyczna jest natomiast traktowana pomocniczo. Przedmiotowy zapis dotyczy podmiotów wyspecjalizowanych we wsparciu działalności gospodarczej.
9.	83	2477 i nn.	zasób wiedzy: - zamawiane kierunki kształcenia (usługi B2B, kluczowe obszary gospodarcze),	- zamawiane kierunki kształcenia, kształcenie ustawiczne (usługi B2B, kluczowe obszary gospodarcze),	Proszę o dopisanie „kształcenia ustawicznego”. Uczelnie mazowieckie mają duże doświadczenie (studia podyplomowe, wykorzystanie kształcenia zdalnego, dedykowane kursy specjalistyczne dla profesjonalistów, uniwersytety otwarte itd.). Należy myśleć w kategoriach systemu edukacji, tj. platformy współpracy między szkołami różnego poziomu. Kształcenie ustawiczne nie może się np. ograniczać się do wymiaru zawodowego, w oderwaniu od pozostałych poziomów.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zapis został zmieniony na bardziej ogólny, obejmujący szersze spektrum metod kształcenia, a równocześnie podkreślający związek podejmowanych działań ze sferą gospodarczą: „rozwiązania w zakresie kształcenia, ukierunkowane na zaspokojenie zidentyfikowanych potrzeb przedsiębiorców”.
10.	84	2515 i nn.	Przykłady powiązań – wysoka jakość życia: … programy kształcenia i rozwoju umiejętności stymulujące kreatywność oraz przedsiębiorczość (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B+R),	programy kształcenia i rozwoju umiejętności stymulujące kreatywność oraz przedsiębiorczość (np. / m.in. sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B+R),	Proponuję nie ograniczać, zawężać tylko do tych podanych dziedzin. To naprawdę może być dużo szerszy zakres.	Uwaga uwzględniona	-
11.	85 i nn.	Tab. 14	Bezpieczna żywność: Inteligentne systemy zarządzania Nowoczesne usługi dla biznesu	Prosimy o dodanie w: Dziedziny oraz dyscypliny nauki i sztuki według Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. : dziedzina nauk społecznych dziedzina nauk ekonomicznych dziedzina nauk prawnych dziedzina nauk o Ziemi dziedzina nauk społecznych dziedzina nauk ekonomicznych dziedzina nauk prawnych	W grę wchodzą kwestie społeczne, prawne (np. uprawy modyfikowane, promocja biopaliw, etc.). Dziedziny nauk o ziemi – m.in. Geologia, gleboznawstwo, etc. Np. kwestie bezpieczeństwa (IT, ale też w wymiarze realnym – bezpieczeństwo w miastach, lotniska…) , gospodarka odpadami, wykorzystanie odnawialnych i nowych źródeł energii itd.	Uwaga częściowo uwzględniona	W tabeli, co do zasady, wymieniono dyscypliny nauki, dziedziny zostały wskazane jedynie w przypadkach, w których przedmiotowe rozporządzenie nie przypisuje dyscyplin. Należy pamiętać, że dziedziny sztuki znajdą zastosowanie jedynie w przypadku ich powiązania z innowacjami prowadzącymi do rozwoju gospodarczego zgodnie z przyjętymi obszarami inteligentnej specjalizacji. Uzupełniono o następujące dyscypliny: - bezpieczna żywność: ekonomia, geofizyka, geografia, geologia, nauki o bezpieczeństwie, nauki o zarządzaniu, prawo, towaroznawstwo

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			Wysoka jakość życia	dziedzina nauk humanistycznych dziedzina sztuk filmowych dziedzina sztuk muzycznych dziedzina sztuk plastycznych dziedzina sztuk teatralnych konsekwentnie jw.			- inteligentne systemy zarządzania: ekonomia, nauki o bezpieczeństwie, nauki o zarządzaniu, prawo, towaroznawstwo - nowoczesne usługi dla biznesu: bibliologia i informatologia, nauki o bezpieczeństwie, towaroznawstwo - wysoka jakość życia: bibliologia i informatologia, nauki o zarządzaniu,
Politechnika Warszawska							
1.	7-8	Pozycja 202-256 **Uwarunkowania RSI dla Mazowsza**	**Podpunkt 1.1** Innowacje jako kluczowy czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Cały punkt. Przykładowo poniżej wskazane wybrane fragmenty do korekty, tj.: a. *Podejście strategiczne do innowacji na poziomie regionalnym wynika m.in. z faktu, iż innowacje są ściśle związane z obecnym paradygmatem rozwoju* (…), b. (…) *klasycy zauważyli w XIX w. – przedsiębiorcy muszą być innowacyjni* (…), *Coraz częściej innowacje utożsamiane są z konkurencyjnością. Innowacje ułatwiły globalizację, a ta z kolei pozwoliła wielu firmom rozszerzyć swoje rynki zbytu* (…)	Proponuje się usunięcie całości przedmiotowego podpunktu w obecnej formie i zastąpienie krótkim wprowadzeniem lub słowem wstępu od władz Samorządu Województwa (Marszałka Województwa) lub autorów dokumentu. Zmodyfikowana struktura treści mogłaby uwzględnić, m.in.: a. najważniejsze rekomendacje RSI to ..., b. najważniejsze dane diagnozujące region w kontekście innowacyjności (np.: w formie diagramu), c. najważniejsze (wybrane) hasła/tezy, np.: w 2020 Mazowsze będzie ..	Obecna propozycja wydaje się: a. nieczytelna, b. sformułowania mają charakter ogólnikowy, c. przedstawienie tzw. klasyfikacji definicji innowacyjności w podpunkcie jest niepełne, „zawężone/fragmentaryczne” poprzez m.in - braku ujęcia historycznego definicji innowacji (przedmiotowa, procesowa, itd.), - braku modelowego ujęcia definicji innowacji (model liniowy – podażowy, model popytowy tzw. „market pull”, model linearny, model zintegrowany, itd.).	Uwaga odrzucona	Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu, mimo istotnych zmian w treści, stanowi jedynie aktualizację Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2007-2015. Wprowadzone zmiany koncentrują sie na dostosowaniu regionalnego podejścia do wspierania innowacji do specyfiki programowania polityki rozwoju w okresie 2014-2020, przy zachowaniu ciągłości celów i struktury dokumentu.
2.	8-12	Pozycja 200-423 **Uwarunkowania RSI dla Mazowsza**	Ze względu na obszerny charakter materiału uwagi dotyczą następujących podpunktów: **1.2 Aktualizacja RSI 2007-**	1.Proponuje się zastąpienie <u>podpunktu 1.2</u> następującym w brzmieniu: Wprowadzenie, geneza oraz metodyka opracowania Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza	Ad. 1 Należy rozważyć zmodyfikowanie podpunktów: 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 poprzez wprowadzenie jednego lub dwóch podpunktów, zgodnie przedstawionymi propozycjami zmian. Informacje przedstawione w obecnej wersji nie wnoszą żadnej merytorycznej treści, są nieczytelne, mają ogólnikowy charakter, są	Uwaga częściowo uwzględniona	Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu, mimo istotnych zmian w dokumencie, stanowi jedynie aktualizację Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2007-2015. Wprowadzone zmiany koncentrują sie na dostosowaniu dokumentu do specyfiki

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			2015 (całość) **1.3 Kapitał społeczny** (całość) **1.4 Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne** (całość) **1.5 Środowiskowy wymiar RSI** (całość)	2014-2020, którego struktura mogłaby obejmować, m.in.: - krótką informację o przyjętej metodyce opracowania aktualizacji RSI WM (np.: poprzez określenie noty metodycznej lub schematu/grafu – częściowo zostało to zasygnalizowane w punkcie **4 wizja i cele** – akapit: 723/733), - informację o wynikach przeprowadzonej ewaluacji RSI 2007-2015 (jeśli była przeprowadzona) oraz/lub wynikach badań uzupełniających lub/oraz efektów pracy zaangażowanych ekspertów (jeśli takie były), - graficzne pokazanie metodyki tworzenia dokumentu strategii (np.: schemat), - informacje wskazujące na najważniejsze: a. powody aktualizacji przed 2015 r. tj.: - wyzwania regionalnej polityki innowacyjności w kontekście Strategii Europa 2020/Agendy Cyfrowej (lub /i zmian z poziomu krajowego i regionalnego, tj. aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa (można wykorzystać część zapisów z podpunktu 1.4), - ewolucja regionalnej polityki innowacyjności, b. rozszerzenie zakresu obecnej strategii w stosunku do RSI 2007-2015, poprzez dodanie polityki klastrowej, inteligentnych specjalizacji. 2. Proponuje się zastąpienie podpunktów: 1.3, 1.4, 1.5 jednym podpunktem w brzmieniu, np: *Oddziaływanie RSI na system*	niespójne (np.: podpunkt 1.2 cyt.*:* (…) *wobec powyższego RSI stanowi aktualizację i rozszerzenie dotychczas obowiązującej RSI. **Zachowuje ciągłość celów i działań podejmowanych** w jej ramach, wprowadza jednak istotne zmiany i rozszerza zakres merytoryczny dokumentu (…)* i dalej autorzy traktują (…) *w procesie zmiany RSI dokonane zostały: **aktualizacja celów RSI**, podkreślająca współpracę pomiędzy podmiotami sfery nauki, biznesu i otoczenia*.) Należy zwrócić uwagę, iż główne cele poprzedniej strategii i obecnej są identyczne, co w kontekście w/w informacji powoduje niespójność całego projektu dokumentu strategii. Ponadto należy uwzględnić szerszy zakres informacji dotyczących partycypacji środowisk nauki i biznesu przy tworzeniu aktualizacji RSI WM. Zapis w w/w podpunkcie (cyt.: (…) w *procesie zmiany RSI dokonane zostały* (…): *aktualizacja celów RSI WM, podkreślająca znaczenie współpracy pomiędzy podmiotami sfery nauki, biznesu i otoczenia)* jest niewystarczająca z punktu widzenia oceny dokumentu.		programowania polityki rozwoju w okresie 2014-2020, przy zachowaniu ciągłości celów i ogólnej struktury dokumentu. Przed zatwierdzeniem dokumentu zostanie przeprowadzona korekta redakcyjna i w zakresie układu poszczególnych rozdziałów.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				społeczno -gospodarczy Mazowsza. Struktura punktu mogłaby obejmować informacje na temat: - istoty innowacyjności tj. strategicznego zarządzania innowacjami w rozwoju regionalnym poprzez RSI WM z uwzględnieniem ujęcia kapitału intelektualnego (tzw. innowacji społecznych) w celu przekształcenia regionalnego systemu innowacji w ekosystem innowacji, - oddziaływania innowacji na gospodarkę, naukę, społeczeństwo, system edukacji, ochronę środowiska naturalnego, inne (…).			
3.	13/18	Pozycja 424-643 **Streszczenie diagnozy**	Ze względu na obszerny charakter materiału uwaga dotyczy całego punktu.	Proponuje się zastąpienie obecnej propozycji następującym w brzmieniu: *Perspektywy polityki innowacyjnej Województwa Mazowieckiego* lub *Diagnoza innowacyjności i konkurencyjności województwa* lub *Rekomendacje wynikające z aktualizacji diagnozy społeczno-gospodarczej w kontekście rozwoju innowacyjności*, Struktura punktu powinna uwzględniać, m.in.: - najważniejsze aspekty oraz problemy zidentyfikowane w obszarze edukacji, nauki, gospodarki i e-gospodarki, - podsumowanie w formie wniosków/rekomendacji ujętych w podziale na obszary/aspekty,	Zgodnie z podpunktem 1.2 Aktualizacja RSI dla Mazowsza (…) w tzw. procesie zmian dokonano cyt.: *aktualizacji diagnozy społeczno-gospodarczej*. Obecna propozycja jest ogólną charakterystyką regionu. Należy rozważyć przeredagowanie przedmiotowego punktu z uwzględnieniem najważniejszych aspektów oraz problemów społeczno-gospodarczych z uwzględnieniem analizy SWOT/TOWS (nauka, edukacja, społeczeństwo, ekonomia regionalna, gospodarka cyfrowa, ochrona środowiska naturalnego, administracja) w kontekście rozwoju innowacyjności regionu. Korzystnym wydaje się wykorzystanie wyników badań i opracowań zlecanych przez UMWM oraz innych dostępnych źródeł np.: projektu foresight pn. *Akademickie Mazowsze 2030.* Alternatywnym rozwiązaniem byłoby zlecenie opracowania tego elementu strategii Politechnice Warszawskiej. Przeredagowanie pkt. 2 umożliwi usunięcie załącznika nr 3. Takie rozwiązanie jest również zgodne z założeniami metodyki opracowania analizy SWOT/TOWS (akapity: 647/648). W przypadku pozostawienia obecnej propozycji należy rozważyć dokonanie aktualizacji danych, dodanie infografiki (źródłem mogą być dane pozyskane w projektach, takich jak np.: Trendy	Uwaga odrzucona	Umieszczenie w RSI skróconej charakterystyki regionu i przeniesienie diagnozy do załącznika wynika z zaleceń eksperta Komisji Europejskiej. Przeprowadzona diagnoza bazuje także na wynikach badań i opracowań zlecanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie oraz w ramach projektu „Trendy Rozwojowe Mazowsza”. Ze względu na konieczność szczegółowego zaprezentowania Komisji Europejskiej sposobu dochodzenia do inteligentnej specjalizacji, diagnoza obejmuje bardzo szeroką, wieloaspektową charakterystykę regionu, wykraczającą poza zagadnienia związane ściśle z problematyką zwiększania innowacyjności. Wynika to z konieczności odniesienia się do potencjału gospodarczego i ludzkiego, istotnych z punktu widzenia metodologii RIS3. Dla zachowania czytelności dokumentu, pełna treść diagnozy została przeniesiona do załącznika.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					Rozwojowe Mazowsza, czy Akademickie Mazowsze 2030) oraz usystematyzowanie opisu z uwzględnieniem podziału: społeczeństwo, gospodarka, środowisko naturalne, nauka, itd. Uwaga ogólna/rekomendacja: Wydaje się zasadnym, aby przy opracowaniu dokumentów strategicznych takich jak RSI WM zaangażować oraz wykorzystać potencjał sektora nauki oraz rezultaty licznych działań (m.in. wskazany wcześniej projekt *Akademickie Mazowsze 2030*)		
4.	18/26	Pozycja 644-715 **Analiza SWOT/TOWS**	Cały punkt	Należy rozważyć usunięcie punktu z dokumentu lub połączenie w jednym z diagnozą zgodnie z propozycją z pozycji numer 3. Alternatywnym może być przesunięcie punktu do załączników dokumentu strategii. Warto rozważyć zastąpienie tego punktu informacjami na temat inteligentnych specjalizacji np.: IS Mazowsza czy rozwój innowacyjności regionu poprzez inteligentne specjalizacje. Będzie to logiczna kontynuacja poprzedzających punktów. Strukturę dokumentów w pierwszej części mogłyby tworzyć punkty: 1. Wprowadzenie/słowo wstępne, 2. Wprowadzenie, geneza oraz metodyka opracowania Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2014 – 2020, 3. Perspektywy polityki innowacyjnej województwa mazowieckiego, 4. Inteligentne specjalizacje regionu (krótkie streszczenie). W przypadku pozostawienia przedmiotowego punktu należy precyzyjniej określić zastosowaną metodykę oraz wskazać w podsumowaniu rekomendacje i powiązania z inteligentnymi specjalizacjami (obszarami).	Punkt jest nieczytelny i zbyt obszerny. Zaproponowane rozwiązanie zmniejszy rozmiary całego podstawowego dokumentu. Należy również zwrócić uwagę, iż przedstawiona diagnoza nie odpowiada precyzyjnie celom/założeniom RSI WM (brak przedstawienia powiązań analizy z celami RSI WM). Zaproponowane rozwiązanie będzie czytelniejsze dla przyszłego odbiorcy dokumentu przy zachowaniu poziomu merytorycznego. Uwaga ogólna W analizie nie ujęto kwestii braku funkcjonowania systemu transferu i komercjalizacji technologii, który jest czynnikiem wpływającym negatywnie na potencjał naukowy, w szczególności wykorzystanie tego potencjału na rzecz poprawy innowacyjności gospodarki.	Uwaga częściowo uwzględniona	Analiza SWOT w RSI pełni funkcję pomocniczą dla procesu „przedsiębiorczego odkrywania” i stanowi element ilustrujący etap identyfikacji inteligentnej specjalizacji, nawiązując do wytycznych Komisji Europejskiej. Macierze dotyczące analizy SWOT zostały przesunięte do załącznika.
5.	26-41	Pozycja 716-1264 **Wizja i Cele**	Cały punkt	Proponuje się przeredagowanie całości propozycji dotyczącej wizji strategii. Warto rozważyć ukierunkowanie działań na budowę tzw. *ekosystemu innowacji*, jako głównego elementu wizji strategii	Wizja Wydaje się iż dotychczasowy system – model innowacyjności funkcjonujący w regionie, jest nie efektywny.. Wprawdzie endogeniczne cechy regionu tj. silna	Uwaga odrzucona	Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu, mimo istotnych zmian w dokumencie, stanowi jedynie aktualizację Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2007-2015.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				(ekosystem jest tu rozumiany jako stymulowanie wzajemnych relacji/współpracy, kształtowanie procesów niewyodrębnionych pod względem funkcji, lecz naturalnie przenikających się w układach tematycznych tj. różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego. Ekosystem to również świadomość, kultura oraz dobre warunki do tworzenia innowacji z wykorzystaniem potencjału społecznego w zgodności z inteligentnymi specjalizacjami regionu. Należy rozważyć zmianę dotychczasowych celów RSI WM. Warto rozważyć zmniejszenie liczby celów lub ich przeformułowanie na bardziej czytelne/krótsze, np.: - *Mazowsze 2020 – innowacyjny region* lub *rozwój innowacyjności regionu* (jako cel główny), - *Nauka dla innowacji – wiedza dla gospodarki i rozwoju regionu* (jako cel strategiczny 3), - *Innowacyjne przedsiębiorstwa* (jako cel strategiczny 2), - *Partnerstwo dla innowacyjnego regionu* (jako cel strategiczny 1.4) - *Innowacyjna administracja* (jako nowy cel), - *E-region dla rozwoju innowacji* (jako cel strategiczny 5).	pozycja Warszawy, uwarunkowania demograficzne i gospodarcze zapewniają wiodącą pozycję Mazowsza pod względem innowacyjności w kraju, niemniej rozproszenie działań, instytucji, brak regionalnego forum i roli Samorządu jako animatora innowacyjności, powoduje że obecny model należałoby zmodyfikować. Ranking KE The Innovation Union Scoreboard 2013 wskazuje wzrost poziomu innowacyjności innych regionów w Polsce (Śląsk, Małopolska, Podkarpackie) które osiągają poziom Mazowsza. Wydaje się zatem właściwym przedefiniowanie wizji innowacyjności w regionie. Warto rozważyć utworzenie schematu wizji z podziałem na obszary strategiczne, priorytety – w odniesieniu co celu głównego i celów strategicznych RSI. Cele Należy rozważyć redefinicję zaproponowanych celów, które są kontynuacją (kopią) celów RSI WM 2007-2013 z uwzględnieniem jedynie zmian dotyczących rozwoju społeczeństwa informacyjnego. RSI powinna określać czytelne/krótkie cele strategiczne wskazując główne kierunki działań określone/rozszerzone w celach operacyjnych, ze wskazaniem konkretnych działań (programów kluczowych, źródeł ich finansowania) tworząc logiczną, czytelną i spójną całość. Propozycja programów powinna być skorelowana z założeniami RPO WM 2014-2020 i być efektem konsultacji/współpracy, czy też analiz trendów rozwojowych regionu. Warto rozważyć zmniejszenie liczby celów strategicznych lub ich przeformułowanie na bardziej czytelne. Istotnym jest również **podkreślenie roli Samorządu WM jako animatora polityki innowacyjności** w regionie (np.: *innowacyjna administracja).* Warto zwrócić uwagę, iż **polityka klastrowa** to jednym z elementów wspierania innowacji na Mazowszu i powinna wynikać z jednego z **celów strategicznych.** Należy zatem materiał dotyczący klastrów odpowiednio podzielić i przenieść do konkretnego działania zgodnie z opisem w pozycji numer 3. Zmiana celów będzie wymagała przeredagowania		Wprowadzone zmiany koncentrują sie na dostosowaniu dokumentu do specyfiki programowania polityki rozwoju w okresie 2014-2020, przy zachowaniu ciągłości celów i ogólnej struktury dokumentu.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					celów operacyjnych. Warto rozważyć skrócenie opisów wyjaśniających poszczególne cele oraz utworzenie jednego schematu w formie grafiki wszystkich celów strategicznych/operacyjnych (macierzy/matrycy celów) oraz schematu powiązania inteligentnych specjalizacji z celami RSI oraz planowanymi działaniami – mechanizmy rozwoju specjalizacji. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż cele nie są zgodne z zasadą SMART, wg której cele powinny być, cyt.: *konkretne, mierzalne, akceptowalne, realne oraz terminowe.*		
6.	41 - 43	Pozycja 1265-1272 **Proponowane działania**	Cały punkt	Proponuje się wprowadzenie planu wdrożenia (może być w formie graficznej) uwzględniającego konkretne przedsięwzięcia planowane do uruchomienia w ramach procesu wdrażania RSI WM 2014 + np.: a. Design dla innowacji, b. Foresight regionu, Regionalny instrument wspierania innowacyjnej przedsiębiorczości oraz badań.	Przedstawione propozycje mają ogólny charakter. Zaproponowana liczba wydaje się zbyt duża. Dlatego proponuje się ponowną weryfikację i przedstawienia konkretnych, precyzyjnych aktywności/działań tzw. planu wdrożenia lub przedsięwzięć kluczowych dla RSI WM 2014-2020 ze wskazaniem instytucji, harmonogramu realizacji oraz wskaźników monitoringu wdrażanych działań (np.: program strategiczny nauka dla innowacji). Ponadto, wydaje się że zaproponowany katalog działań nie odpowiada na problemy oraz potencjał wskazany w diagnozie/analizie SWOT/TOWS. Warto rozważyć przedstawienie korelacji projektu RSI WM 2014-2020 z założeniami np. RPO WM 2014-2020 (zaproponowane są niewystarczające). Zaleca się wprowadzenie do katalogu działań realizacji badań o charakterze foresightowym z precyzyjnym określeniem, m.in.: źródeł finansowania, partycypacji sektora nauki, przewidywanych okresów realizacji itd. Proponuje się, aby w ramach działań horyzontalnych zwiększyć/uwzględnić udział rzeczywisty partnerów regionalnych – dążyć do stworzenia tzw. *ekosystemu innowacji*.	Uwaga częściowo uwzględniona	Szczegółowe działania realizujące poszczególne cele zostaną doprecyzowane w programach wdrożeniowych, opracowanych po przyjęciu aktualizacji RSI.
7.	53	Pozycja 1562-1575 **Priorytetyzacja działań**	Cały punkt	Proponuje się usunięcie całości podpunktu i uwzględnienie w pozycji proponowanych działań lub ujęcie w proponowanym rozwiązaniu z pozycji/wiersza nr 2	Opis priorytetowych działań w obecnej formie jest zbyt ogólny i nie jest dobrym rozwiązaniem aby stanowił oddzielny punkt. Strategia zawsze obejmuje priorytetowe działania, które wynikają z konieczności rozwiązania istotnych problemów dla realizacji celów strategicznych.	Uwaga odrzucona	Punkt „Priorytetyzacja" zawiera ogólne zalecenia do uwzględnienia podczas przygotowania instrumentów wsparcia komplementarnych z celami RSI.
8.	53-55	Pozycje 1576-1628 **System wdrażania**	Cały punkt	Należy rozważyć zmianę dotychczasowego sytemu wdrażania z **uwzględnieniem zwiększenia partycypacji partnerów regionalnych** (ekosystem) w bezpośrednie działania poprzez	Konieczność zmiany zaproponowanego modelu organizacyjnego systemu wdrażania strategii, będącego kontynuacją dotychczasowego systemu[2], który nie spełnił swojej roli.	Uwaga częściowo uwzględniona	Planowane jest zwiększenie partycypacji w oparciu o ogólny model wdrażania zawarty w rozdziale „System wdrażania" – po przyjęciu zaktualizowanej RSI. Szczegółowe działania realizujące poszczególne

[2] Zaproponowany model jest kopią propozycji ujętej w dokumencie Raport Innowacyjne Mazowsze – stan innowacyjności po uchwaleniu RIS Mazovia 2007 – 2015 opracowanego dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w 2010 r.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				delegowanie przez główną jednostkę wdrażania RSI zadań związanych z bezpośrednią realizacją strategii na instytucje, reprezentujące środowiska regionalne – naukę, a następnie sprawowanie nadzoru i koordynację realizowanych przez nie procesów wdrażania. Rozwiązanie to, poza odpowiednim podziałem zadań wdrożeniowych zapewniających warunki do efektywnego wdrażania strategii, przyczyniać się będzie również do skutecznego kształtowania regionalnego systemu innowacyjności. Warto rozważyć określenie kluczowych zasad realizacji RSI WM (np.: *zasada konkretyzacji działań*, *partnerstwo jako zasada horyzontalna wdrażania RSI MW)*, bowiem cele i działania strategii powinny być wdrażane z uwzględnieniem określonych zasad/reguł.			cele zostaną doprecyzowane w programach wdrożeniowych, opracowanych po przyjęciu aktualizacji RSI w ramach grup roboczych poświęconych poszczególnym obszarom specjalizacji.
9.	55-57	Pozycja 1629-1691 **System monitorowania i ewaluacji RSI**	Cały punkt	Należy rozważyć wprowadzenie schematu wskaźników celów RSI oraz inteligentnej specjalizacji – wskazane w załączniku nr 2 są nieczytelne. Dodatkowo należy rozważyć przeredagowanie modelu monitorowania i ewaluacji z pokazaniem m.in. monitoringu, tj.: metodyki prac/organizacji oraz ewaluacji.	Zaproponowane rozwiązania w zakresie monitorowania i ewaluacji są ogólne. Proponuje się wprowadzenie narzędzia benchmarkingu wskaźników województwa z innymi regionami w Polsce oraz UE.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach systemu monitorowania wykorzystywany będzie zespół wskaźników. Aktualnie toczą się prace dotyczące koordynacji monitorowania i ewaluacji RSI pomiędzy regionami w Polsce i poziomem krajowym. Punkt dotyczący systemu monitorowania i ewaluacji został uzupełniony.
10.	58-61	Pozycja 1721-1744 **Finansowanie Strategii**	Cały punkt	Należy rozważyć wprowadzenie schematu/tabeli wskazującej wartość środków, źródła finansowania z podziałem na: - środki budżetowe tj. samorządu WM (np. fundusze pomocowe w ramach RPO WM 20140) (%), budżet województwa (%), środki centralne/krajowe (%), środki państwowych jednostek (%), - inne środki (prywatne) (%) np.: w formule „ppp”	Konieczność rozszerzenia propozycji skonkretyzowania źródeł finansowania RSI WM ze środków poza pomocowych (UE, krajowych) i ujęcia/zwiększenia partycypacji realizacji RSI WM ze środków własnych w tym budżetu **Samorządu WM**. W strategii określa się źródła, a nie przykładowe źródła finansowania.	Uwaga odrzucona	Ze względu na trwające negocjacje warunków wsparcia dla programów operacyjnych w perspektywie 2014-2020, oraz brak pełnej informacji na temat dostępnych narzędzi wdrażania RSI, wskazano jedynie najbardziej prawdopodobne źródła finansowania. Szczegółowe informacje w tym zakresie zostaną zawarte w programach wdrożeniowych, opracowanych po przyjęciu zaktualizowanej Strategii.
11.	79-85	Pozycja	**Obszary inteligentnej specjalizacji**	Proponuje się rozszerzenie wykazu obszarów	Brak bezpośredniego uwzględnienia środowiska nauki w inteligentnych specjalizacjach (obszarach	Uwaga odrzucona	Istotą koncepcji inteligentnej specjalizacji jest koncentracja zasobów wiedzy i nakierowanie ich

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
		2387-2552 **Inteligenta specjalizacja**		w ramach inteligentnych specjalizacji o szkolnictwo wyższe, badania naukowe i działalność rozwojową (naukę) zgodnie ze stanowiskiem PW przekazanym do UMWM pismem z dnia 04.02.2014 r., co jest zgodne z zapisami w dokumencie aktualizowanej RSI WM tj.: a. analizą SWOT/TOWS – największa w kraju liczba jednostek naukowych i badawczych, wysokie nakłady na działalność B+R b. wizją – *strategiczny ośrodek badań i rozwoju* (…) Rekomenduje się skrócenie załącznika poprzez wyeliminowanie podpunktów: 2, 3, 4, 7, 8, 10. Proponuje się opracowanie podręcznika/przewodnika IS dla Mazowsza jako oddzielnego dokumentu, publicznie dostępnego, który będzie obejmował informacje dotyczące w/w punktów. Należy rozważyć również propozycję wskazaną w pozycji/wierszu nr 4.	wiodacych IS) województwa mazowieckiego jest niewystarczające. Uwzględnienie środowiska nauki jedynie w kontekście nowoczesnych usług dla biznesu ogranicza podejście strategiczne do rozwoju innowacyjności, badań, komercjalizacji i transferu wiedzy. Pamiętajmy, że sfera nauki nie pełni jedynie roli „usługodawcy" dla sektora biznesu, należy ją traktować jako równorzędnego partnera w strukturze powiązań biznes-nauka-administracja. Niewyrazista (ogólna) struktura i zakres inteligentnych specjalizacji stwarzają duże prawdopodobieństwo subiektywnej oraz dowolnej interpretacji przy ocenie projektów planowanych do dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 Pominięto rolę środowiska nauki jako inicjatora rozwoju kapitału społecznego/intelektualnego regionu stanowiącego ważny czynnik wzrostu gospodarczego oraz rolę nauki w kreowaniu postaw proinnowacyjnych – ważnej składowej ekosystemu. W uwarunkowaniach Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza zauważono co prawda, iż społeczny wymiar gospodarki, w szczególności w obszarze innowacji, jest marginalizowany i postrzegany jako nie mający większego wpływu na mechanizmy budowania potencjału konkurencyjnego, a powinien być kojarzony także z mechanizmami społecznymi, takimi jak zaufanie społeczne, otwartość na nowatorskie rozwiązania, system edukacyjny wspierający kreatywność. Nie przełożyło się to jednak na wskazanie właściwych konkretnych działań.		na ograniczoną liczbę priorytetowych działań gospodarczych celem zwiększenia i utrzymania konkurencyjności kraju lub regionu w światowej gospodarce. Stąd szczególnym obszarem zainteresowania inteligentnej specjalizacji Mazowsza w zakresie nauki są badania stosowane i prace wdrożeniowe, sfera dydaktyczna jest natomiast traktowana pomocniczo. Podczas kontaktów roboczych z ekspertami Komisji Europejskiej i Banku Światowego wielokrotnie sygnalizowano problem stosunkowo niewielkich korzyści, jakie inwestycje w naukę przynoszą sferze aktywności gospodarczej. Istotne jest więc ukierunkowanie działalności naukowej i jej powiązanie z potencjałem wdrożeniowym gospodarki. Opierając się na definicji Komisji Europejskiej można stwierdzić, że nauka będzie elementem każdej inteligentnej specjalizacji, sama w sobie nie powinna więc być całościowo traktowana jako jeden z jej obszarów tematycznych. Proponowane obszary inteligentnej specjalizacji, a w szczególności „nowoczesne usługi dla biznesu" i „wysoka jakość życia" uwzględniają wdrożenia w zakresie edukacji, jednak muszą być one powiązane z określonym efektem gospodarczym. Odpowiedź na stanowisko Politechniki Warszawskiej została przekazana pismem w dniu 10 marca 2014 r.
12.	123 - 135	Pozycja 2649-2690 **Załącznik nr 2**	Cały punkt	Proponuje się usunięcie tego załącznika i przedstawienie lub dodanie tego elementu do punktu **System monitorowania i ewaluacji RSI.** W przypadku pozostawienia punktu w obecnej formie, proponuje się wprowadzenie opisu metodyki	Należy dokonać zmiany proponowanych wskaźników poprzez rozszerzenie o wskaźniki jakościowe.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach systemu monitorowania wykorzystywany będzie zespół wskaźników. Aktualnie toczą się prace dotyczące koordynacji monitorowania i ewaluacji RSI pomiędzy regionami w Polsce i poziomem krajowym. Punkt dotyczący systemu monitorowania i ewaluacji został uzupełniony.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				opracowywania systemu monitorowania celów RSI. Należy również rozważyć rozszerzenie tego punktu o elementy ewaluacji – przedstawione w punkcie **System monitorowania i ewaluacji RSI** są zbyt ogólne. Proponuje się wprowadzenie m.in. *systemu czasowego ewaluacji, planu ewaluacji określającego rodzaje ewaluacji, metodyki.*			
13.	Nie dotyczy	**Nie dotyczy**	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Uwagi ogólne do dokumentu w obecnej formie: W dokumencie zabrakło strony zawierającej informacje o autorach aktualizacji strategii. Dokument w obecnej formie nie jest logicznie skonstruowany, zaproponowany układ jest nieczytelny i zawiera nie dociągnięcia metodyczne dotyczące konstruowania dokumentu strategii. Przykładowa struktura prawidłowego dokument strategii powinna obejmować: 1. Wprowadzenie i podstawowe założenia 2. Diagnozę sytuacji regionu i ewentualnie analizę zasobów i potrzeb wraz z analizami SWOT i/lub/oraz PEST, 3. Cele: główny i strategiczne oraz działania w ramach poszczególnych celów uzupełnione o cele operacyjne 4. System wdrażania zarządzania, monitorowania, ewaluacji i finansowania. Dokument powinien zawierać wyłącznie merytoryczne treści. Elementy typu: *mapa lesistości* w kontekście RSI WM wydają się zbędne. Dokument powinien zawierać wyłącznie rzetelne informacje, przykładami są m.in.: treść akapitu 265-268, cyt.: *Ocena skuteczności i efektów realizowanych działań nie jest w pełni możliwa w krótkim czasie, jaki upłynął od początku wdrażania RSI 2007-2015. Aktualne badania i analizy także wskazują na dalszą potrzebę wspierania regionalnego systemu innowacji* jest to niezgodność bowiem ocena okresu lat.: 2007-2012 jest/była możliwa. Jednak jej nie	Uwaga częściowo uwzględniona	Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu, mimo istotnych zmian w treści, stanowi jedynie aktualizację Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2007-2015. Wprowadzone zmiany koncentrują sie na dostosowaniu regionalnego podejścia do wspierania innowacji do specyfiki programowania polityki rozwoju w okresie 2014-2020, przy zachowaniu ciągłości celów i struktury dokumentu. Ponadto, przeprowadzone badania wskazują na utrzymanie aktualności celów postawionych w RSI. Sformułowanie o niskiej podaży usług parków przemysłowo-technologicznych nie oznacza całkowitego braku dostępności tych usług w regionie, w związku z czym nie stoi w sprzeczności z faktem funkcjonowania takiego podmiotu w Płocku. Ze względu na konieczność szczegółowego zaprezentowania Komisji Europejskiej sposobu dochodzenia do inteligentnej specjalizacji, diagnoza obejmuje bardzo szeroką, wieloaspektową charakterystykę regionu, wykraczającą poza zagadnienia związane ściśle z problematyką zwiększania innowacyjności. Dla zachowania czytelności dokumentu, pełna treść diagnozy została przeniesiona do załącznika. Numeracja wierszy została wprowadzona na potrzeby konsultacji, w celu ułatwienia powiązania uwag z określonymi fragmentami tekstu. Korekta redakcyjna zostanie przeprowadzona bezpośrednio przed zatwierdzeniem dokumentu.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					przeprowadzono i nie uzyskano raportu ewaluacyjnego, co wynika z obecnego projektu dokumentu RSI WM, treść akapitu 661, cyt.: *Niska podaż usług parków przemysłowo-technologicznych* sformułowanie jest nie prawdziwe na Mazowszu funkcjonuje jeden park przemysłowo-technologiczny w Płocku. Dokument należy sformatować, ujednolicić zastosowaną czcionkę, marginesy, odstępy, usunąć błędy. Należy rozważyć usunięcie numeracji akapitów w dokumencie finalnym oraz zmodyfikować grafikę proponowanego dokumentu. Należy rozważyć stosowanie jednolitego nazewnictwa w całym dokumencie tj. np.: RSI lub Regionalna Strategia Innowacji. Jeśli stosowane są skróty, należy wprowadzić informacje o ich zastosowaniu wraz z wyjaśnieniem znaczenia – sugerowana forma to tabela zastosowanych skrótów lub/i słowniczek Dodatkowo sugeruje się opracowanie streszczenia strategii oraz opracowanie prezentacji traktującej o najważniejszych elementach RSI WM 2014-2020.		Streszczenie RSI zostanie przygotowane po zakończeniu prac nad dokumentem.
Fundacja Centrum Innowacji FIRE							
1.	-	-	Uwaga terminologiczna	Należy w całym dokumencie ujednolicić nazewnictwo i konsekwentnie stosować skrót RSI jako skrót od Regionalnej Strategii Innowacji, a nie skrót RIS.	-	Uwaga uwzględniona	-
2.	-	-	W dokumencie występują skróty: MSP i MŚP oraz określenie: małe i średnie przedsiębiorstwo.	Należy w całym dokumencie ujednolicić nazewnictwo i skróty dotyczące małych i średnich przedsiębiorstw.	-	Uwaga uwzględniona	-
3.	2	35-76	-	W dokumencie zabrakło strony zawierającej informacje o autorach aktualizacji strategii	Brak wskazania zespołu autorów aktualizacji nie identyfikuje wystarczająco dokumentu	Uwaga odrzucona	Aktualizacja została przygotowana przez pracowników Departamentu Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie, na podstawie dostępnych wyników badań i spotkań roboczych z przedstawicielami instytucji otoczenia biznesu, środowiska nauki i przedsiębiorcami. Dokument nie jest opracowaniem autorskim, ale odzwierciedleniem treści powstałych w procesie

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
							oddolnym, koordynowanym i moderowanym przez pracowników Departamentu. RSI zostanie umocowana uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego.
4.	2-4	38-119	Cały spis treści dokumentu	Dokument strategii powinien mieć następujący układ: 1. Wprowadzenie i podstawowe założenia 2. Diagnoza sytuacji regionu i ewentualnie analiza zasobów i potrzeb, 3. Analiza SWOT i ewentualnie: - analiza uwarunkowań zewnętrznych (np. analiza PEST), - analiza kluczowych czynników sukcesu (KCS), 4. Cele: główny i strategiczne oraz działania w ramach poszczególnych celów, 5. System zarządzania, wdrażania, monitorowania, finansowania i ewaluacji.	Dokument w obecnej formie nie jest logicznie skonstruowany, jego układ jest nieczytelny. Dokument zawiera błędy metodyczne dotyczące konstruowania strategii. Wymagane jest przeniesienie niektórych elementów w inne miejsce spisu treści, włączenie niektórych podpunktów do innych punktów, wyłączenie z treści dokumentu niektórych punktów – zgodnie z sugestiami zawartymi w dalszej części uwag.	Uwaga częściowo uwzględniona	Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu, mimo istotnych zmian w treści, stanowi jedynie aktualizację Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2007-2015. Wprowadzone zmiany koncentrują sie na dostosowaniu regionalnego podejścia do wspierania innowacji do specyfiki programowania polityki rozwoju w okresie 2014-2020, przy zachowaniu ciągłości celów i struktury dokumentu. Przed zatwierdzeniem dokumentu zostanie przeprowadzona korekta redakcyjna i w zakresie układu poszczególnych rozdziałów.
5.	2	38 - 43	1. Uwarunkowania Regionalnej Strategii Innowacji 1.1. Innowacje jako kluczowy czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego regionu...7 1.2. Aktualizacja regionalnej strategii innowacji dla Mazowsza 2007-2013...8 1.3. Kapitał społeczny i innowacje społeczne...9 1.4. Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne .. 11 1.5. Środowiskowy wymiar RSI	Jako pierwszy punkt należy wskazać: 1. Wprowadzenie i podstawowe założenia składające się co najmniej z następujących elementów: 1.1. Aktualizacja Regionalnej Strategii Innowacji Mazowsza 2007-2013 1.2. Wyniki ewaluacji Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2007-2013 (jeśli przeprowadzono ewaluację), 1.3. Przebieg i metodyka prac nad aktualizacją RSI 1.4. Założenia do RSI	Punkt powinien zawierać: - przesłanki aktualizacji, - informacje czy została przeprowadzona ewaluacja i jakie rekomendacje wynikają z ewaluacji strategii dotychczasowej, - informacje o metodyce pracy nad strategią, - informacje o konsultacjach aktualizacji, - przesłanki przy wyborze celów i działań. Dodatkowo niektóre elementy znajdujące się w punkcie 1 powinny znaleźć się w innych miejscach Strategii: 1. 1.1. Innowacje jako kluczowy czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego regionu – jest to element analizy kluczowych czynników sukcesu i powinien znaleźć się w Strategii po diagnozie i analizie SWOT. 2. 1.3. Kapitał społeczny i innowacje społeczne oraz 1.5 Środowiskowy wymiar RSI - powinny to być elementy analizy zasobów w ramach diagnozy Mazowsza (zasoby materialne, kadrowe, finansowe, środowiskowe). 1.4. Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne - jest to element analizy SWOT i proponowanej analizy PEST.	Uwaga częściowo uwzględniona	Rozdział na temat przebiegu procesu aktualizacji zostanie uzupełniony po zakończeniu konsultacji. Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2014-2020 wraz z inteligentną specjalizacją regionu jest aktualizacją Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza 2007-2015, przeprowadzaną przed zakończeniem realizacji działań zaplanowanych w dokumencie źródłowym. Z tego powodu nie została przeprowadzona ewaluacja RSI.
6.	2	50-55	4.4. Cel strategiczny II ….32 4.5. Cel strategiczny III	4.4. Cel strategiczny II …32 4.5. Cel strategiczny III …34 4.6. Cel strategiczny IV ...36	Proponuje się wyłączenie ze spisu treści punktu „Proponowane działania” (punkt 5) ponieważ działania powinny być bezpośrednio przypisane do	Uwaga odrzucona	Szczegółowe działania realizujące poszczególne cele zostaną doprecyzowane w programach wdrożeniowych, opracowanych po przyjęciu

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			…34 4.6. Cel strategiczny IV …36 4.7. Cel strategiczny V …38 5. Proponowane działania .. 41	4.7. Cel strategiczny V …38 (usunięcie oddzielnego punktu 5. Proponowane działania) Proponowane działania powinny znaleźć się w poszczególnych punktach dotyczących celów strategicznych. Należy dołączyć także schemat (drzewo) zawierające układ celów strategicznych i operacyjnych.	poszczególnych celów strategicznych zawartych w punktach 4.4 - 4.7. Treść punktu „Proponowane działania” powinna zostać rozdzielona do konkretnych celów strategicznych. Dokumenty strategiczne zwyczajowo przypisują do poszczególnych celów działania realizujące te cele. Przedstawienie celów w formie schematu pozwala na uzyskanie większej czytelności strategii.		aktualizacji RSI. Ze względu na trwające negocjacje warunków wsparcia dla programów operacyjnych w perspektywie 2014-2020, oraz brak pełnej informacji na temat dostępnych narzędzi wspierania innowacyjności, wskazano jedynie przykładowe działania, odpowiadające działaniom w dokumencie źródłowym.
7.	2	56 oraz 1273-1561	6. Założenia polityki klastrowej	Proponuje się umieszczenie treści założeń polityki klastrowej w odpowiednich częściach dokumentu: definicja, założenia, stanu rozwoju klastrów powinny znaleźć się w diagnozie sieci współpracy Mazowsza, Natomiast polityka wobec klastrów w działaniu 1.3. Biorąc pod uwagę istotność tworzenia i rozwoju struktur klastrowych można rozważyć utworzenie oddzielnego celu strategicznego – tworzenie i wzmacnianie sieci wzajemnych powiązań pomiędzy przedsiębiorcami oraz jednostkami badawczymi	Polityka klastrowa jest jednym z ważniejszych elementów polityki wspierania innowacji na Mazowszu i celowe jest wyeksponowanie tej polityki na poziom celu strategicznego, lub przeniesienie opisów polityki klastrowej do działania 1.3. Rozwój struktur sieciowych (w tym klastrów, grup producenckich).	Uwaga odrzucona	Wyodrębnienie tematyki klastrów w ramach RSI ma na celu podkreślenie ich znaczenia w budowaniu regionalnego systemu innowacyjności w oparciu o koncepcję inteligentnej specjalizacji. Należy jednak pamiętać, że tworzenie i rozwój klastrów nie jest głównym celem RSI, ale jednym z działań sprzyjających realizacji tego celu.
8.	2	57	7. Priorytetyzacja działań	Proponuje się wyłączenie punktu 7. Priorytetyzacji działań z listy oddzielnych punktów. W zamian jego treść należy przenieść do podpunktu w punkcie 1 dotyczącego założeń do Strategii (proponowany punkt 1.4. Założenia do RSI lub założenia do systemu realizacji strategii)	Opis priorytetowych działań w obecnej formie jest zbyt lakoniczny i nie nadaje się na oddzielny punkt. Celowe jest natomiast umieszczenie priorytetów przy wyborze projektów dla Mazowsza. Proponuje się zatem rozbudowanie treści punktu, lecz umieszczenie w założeniach do strategii lub systemie realizacji.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano strukturę dokumentu. System instytucjonalny, priorytetyzacja, zasady monitorowania i ewaluacji oraz informacje na temat finansowania zostały zgrupowane w rozdziale pt. „System wdrażania Strategii”.
9.	2	58-61	8. System wdrażania strategii..... 53 9. System monitorowania i ewaluacji RSI.....55 9.1. Monitoring ……..56 9.2. Ewaluacja.....56	Proponuje się następujący układ punktów 8 i 9 8. System realizacji 8.1. Wdrażanie 8.2. Monitoring 8.3. Finansowanie 9. Ewaluacja	Proponuje się uporządkowanie elementu wdrażania i oceny zgodnie z zasadami przygotowania dokumentów strategicznych. Dodatkowo elementem monitoringu jest system wskaźników, który w tym dokumencie stanowi oddzielny załącznik. Proponuje się przeniesienie treści załącznika do proponowanego punktu 8.2.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano strukturę dokumentu. System instytucjonalny, priorytetyzacja, zasady monitorowania i ewaluacji oraz informacje na temat finansowania zostały zgrupowane w rozdziale pt. „System wdrażania Strategii”.
10.	2	62	4. Aktualizacja inteligentnej specjalizacji	Proponuje się zmianę nazwy punktu na: 4. Inteligentna specjalizacja	Cały dokument jest aktualizacją, nie trzeba tego podkreślać w każdym elemencie.	Uwaga odrzucona	Punkt określa zasady przyszłej aktualizacji inteligentnej specjalizacji województwa, stanowiącej załącznik do RSI.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
11.	2-4	65-116	Załączniki	Proponuje się zmianę polegającą na eliminacji ze spisu treści Strategii odnośników do treści załączników i pozostawienie w spisie treści jedynie numeru oraz tytułu załącznika.	Odniesień do treści załączników (spisu treści załączników) nie wykazuje się w spisie treści dokumentu głównego. W spisie treści Strategii powinien zostać wymieniony jedynie numer i nazwa załącznika. Ponieważ Strategia jest chaotycznie skonstruowana proponuje się uporządkowanie spisu treści i całej jego treści poprzez przeniesienie treści załączników do treści dokumentu – np. Załącznika 1, 2 i 3 do części dokumentu dotyczącej tego zagadnienia.	Uwaga odrzucona	Korekta redakcyjna zostanie przeprowadzona bezpośrednio przed zatwierdzeniem dokumentu.
12.	5 i 139	126 i 2757	Mapa 3. Liczba wniosków patentowych do EPO na 1 mln mieszkańców	Po wierszu 2757 należy dodać mapę dot. potencjału innowacji w Polsce – np. Zgłoszenia wynalazków i wzorów użytkowych dokonane w 2012 r. w Polsce przez podmioty krajowe wg województw (źródło coroczne raporty UP RP - http://www.uprp.pl/uprp/_gAllery/56/08/56083/raport_2012.pdf)	Oprócz mapy dotyczącej ilości patentów EPO w diagnozie zabrakło mapy ilości patentów zgłoszonych w woj. mazowieckim na tle innych województw – dane co roku publikuje UP RP. Dodatkowo powstaje pytanie dlaczego (skoro chcemy promować wynalazki o światowej skali innowacji) w Strategii nie ma np. mapy ilości zgłoszeń patentowych w procedurze PCT i Polski na tle światowym?	Uwaga uwzględniona	-
13.	5 i 181	128 i 4097	Mapa 5. Lesistość powiatów województwa mazowieckiego w 2009 roku	Proponuje się wyłączenie mapy lesistości z diagnozy.	Opis lesistości w woj. mazowieckim znajdujący się w punkcie Sytuacja sektora leśno-drzewnego na Mazowszu jest wystarczający. Nie ma potrzeby dodatkowego przedstawiania mało istotnego dla rozwoju innowacyjności zjawiska w formie mapy.	Uwaga odrzucona	Proces przedsiębiorczego odkrywania, stanowiący podstawę określenia inteligentnej specjalizacji województwa, wymaga całościowego spojrzenia na gospodarkę i potencjał rozwojowy regionu.
14.	5 oraz 18-26	142-147 oraz 661-715	Analiza SWOT	Proponuje się przedstawienie wyników analizy SWOT/TOWS, z pominięciem całego przebiegu analizy.	Macierz SWOT/TOWS w RSI jest nieczytelna i przedstawianie dochodzenia do jej wyników w dokumencie strategii jest niepotrzebne. Należy przedstawiać nie proces lecz jego wynik. Należy jednak pozostawić opis metodyki analizy i system pomiaru jaki zastosowano do jej wykonania.	Uwaga częściowo uwzględniona	Analiza SWOT w RSI pełni funkcję pomocniczą dla procesu „przedsiębiorczego odkrywania" i stanowi element ilustrujący etap identyfikacji inteligentnej specjalizacji, nawiązując do wytycznych Komisji Europejskiej. Macierze dotyczące analizy SWOT zostały przesunięte do załącznika.
15.	5	152	Tabela 12. Przykładowe źródła finansowania działań Strategii	Proponuje się zmianę nazwy na: Tabela 12. Źródła finansowania działań Strategii	W strategii określa się źródła, a nie przykładowe źródła finansowania	Uwaga odrzucona	Ze względu na trwające negocjacje warunków wsparcia dla programów operacyjnych w perspektywie 2014-2020, oraz brak pełnej informacji na temat dostępnych narzędzi wdrażania RSI, wskazano jedynie najbardziej prawdopodobne źródła finansowania. Szczegółowe informacje w tym zakresie zostaną zawarte w programach wdrożeniowych, opracowanych po przyjęciu zaktualizowanej Strategii.
16.	5	129 - 130	Mapa 6. GERD/PKB w 2010 roku Mapa 7. Środki przedsiębiorstw krajowych/GERD w 2010	Proponuje się zmianę tytułu mapy na: Nakłady krajowe brutto na działalność badawczą do PKB w 2010 roku lub	Skrót jest nieczytelny (skrótu GERD używa się także do choroby refluksowej przełyku). Należy wyjaśnić skrót w treści rozdziału. Jeśli brak jest wyjaśnienia skrótu w treści rozdziału, należy je umieścić w nagłówku tabeli.	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			roku	pozostawić tytuł bez zmian, a w treści wiersza 4398 wprowadzić skrót (GERD).	Ta sama uwaga dotyczy skrótu BERD i wielu innych skrótów. Stąd potrzeba spisu skrótów.		
17.	5-6 oraz 129	155-157 oraz 2684	Tabela 15. Wskaźniki celu głównego Tabela 16. Wskaźniki celów strategicznych . Tabela 17. Wskaźniki monitorujące działania RSI	Proponuje się zmianę nazw na: Tabela 15. Wskaźniki celu głównego Tabela 16. Wskaźniki celów strategicznych. Tabela 17. Wskaźniki działań Proponuje się włączenie dodatkowych kolumn: wartość bazowa i wartość docelowa wskaźnika	W wierszach 155-156 określa się wskaźniki celów (głównego i strategicznych) – jako kolejny poziom – wskazywane są wskaźniki działań. Wiadomo, że wszystkie wskaźniki to wskaźniki monitoringowe, i są to wskaźniki RSI. Określenie w strategii rodzajów wskaźników, bez wskazania ich wartości bazowych i docelowych nie pozwala na zwymiarowanie celów i działań i ocenę poziomu efektywności i skuteczności interwencji publicznej w rozwój innowacji na Mazowszu	Uwaga częściowo uwzględniona	Szczegółowe działania służące realizacji poszczególnych celów, wraz z odpowiadającymi im wskaźnikami i wartościami, zostaną określone w programach wdrożeniowych, opracowanych po przyjęciu aktualizacji RSI. Zmodyfikowano tytuł tabeli: „Wskaźniki działań”
18.	7	194	-	Proponuje się wprowadzenie punktu: Wykaz skrótów	W dokumencie brak wykazu skrótów, który porządkowałby używaną terminologię.	Uwaga uwzględniona	-
19.	7	214	które są konkurencyjne na polu innowacji.	Proponuje się zmianę na: które są konkurencyjne dzięki innowacjom.	Trudno konkurować na polu innowacji, ze względu na brak jednostki, w której ta konkurencyjność będzie się wyrażać. Przy zapisie „…konkurencyjne dzięki innowacjom”, oceniamy konkurencyjność przedsiębiorców na określonym rynku.	Uwaga uwzględniona	-
20.	8	247	poszukują obniżania kosztów	Proponuje się zmianę na: poszukują możliwości obniżenia kosztów.		Uwaga uwzględniona	-
21.	8	265-268	Ocena skuteczności i efektów realizowanych działań nie jest w pełni możliwa w krótkim czasie, jaki upłynął od początku wdrażania RSI 2007-2015. Aktualne badania i analizy także wskazują na dalszą potrzebę wspierania regionalnego systemu innowacji.	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: Dotychczas nie przeprowadzono ewaluacji efektywności i skuteczności działań RSI 2007-2015. Potwierdzeniem stanu realizacji RSI na Mazowszu w okresie 2007-2012 są wyniki przeprowadzonej diagnozy sytuacji i weryfikacja celów oraz działań na potrzeby niniejszej aktualizacji oraz badania i analizy ….(podać jakie).	Nie jest prawdą, że ocena okresu np. 2007-2012 – tj. 5 lat funkcjonowania RSI nie jest możliwa. Jest możliwa, jednak jej nie przeprowadzono i nie uzyskano raportu ewaluacyjnego.	Uwaga odrzucona	Działania podejmowane w ramach RSI 2007-2015 koncentrowały się na budowie systemu sprzyjającemu nawiązywaniu kontaktów pomiędzy sferą nauki i biznesu oraz rozwojowi działalności innowacyjnej. O ile możliwe jest zbadanie bezpośrednich produktów tych działań, o tyle ich rezultat będzie możliwy do zaobserwowania dopiero w dłuższej perspektywie czasowej. Stąd nie jest możliwa do przeprowadzenia ocena oddziaływania strategii.
22.	10	310	Działania te muszą przełożyć się na wzrost liczby wdrożeń innowacyjnych rozwiązań technicznych oraz innowacyjnych produktów, usług i procedur pozwalających na rozwiązanie problemów społecznych oraz zidentyfikowanych potrzeb	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: Działania te muszą przełożyć się na wzrost liczby wdrożeń innowacyjnych rozwiązań, w tym rozwiązań technologicznych , organizacyjnych i marketingowych pozwalających na eliminowanie problemów społecznych wynikających ze zidentyfikowanych potrzeb w tym obszarze.	Pierwotne sformułowanie zawęża pojęcie innowacji społecznych do rozwiązań technicznych oddziałujących na relacje społeczne. Istnieje równie ważna grupa innowacji społecznych, które w ogóle nie posiadają aspektu technicznego, natomiast oddziałują na stosunki społeczne. Dodatkowo należy pamiętać o definicji innowacji wg podręcznika Oslo: innowacje technologiczne (produktowe, procesowe), organizacyjne i marketingowe – które i w sferze społecznej (potocznie innowacje społeczne) także mają	Uwaga uwzględniona	-

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			w tym obszarze.		zastosowanie		
23.	12	419	….substancji neutralnych lub minimalizujących negatywny wpływ na środowisko i organizmy żywe.	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: ….substancji neutralnych lub minimalizujących negatywny wpływ na środowisko.	Pojęcie „środowisko" obejmuje również organizmy żywe.	Uwaga uwzględniona	-
24.	13	429-432	Według klasyfikacji *Regional Innovation Scoreboard 2012*, województwo mazowieckie jest zaliczane do umiarkowanych innowatorów i pozostaje poza grupą krajów, które należą do tzw. naśladowców i liderów innowacji, odgrywających znaczące role na arenie międzynarodowej.	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: Według klasyfikacji *Regional Innovation Scoreboard 2012*, województwo mazowieckie jest zaliczane do umiarkowanych innowatorów.	Mazowsze nie jest krajem.	Uwaga uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: „Według klasyfikacji Regional Innovation Scoreboard 2012, województwo mazowieckie jest zaliczane do umiarkowanych innowatorów i pozostaje poza grupą regionów, które należą do tzw. naśladowców i liderów innowacji, odgrywających znaczące role na arenie międzynarodowej."
25.	14	478-480	Z kolei stopa bezrobocia w czerwcu 2012 r. wyniosła 10,0% i była o 2,3 punktu procentowego niższa niż jej średnia wartość dla Polski.	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: Z kolei stopa bezrobocia w lutym 2014 r. wyniosła 11,4% i była o 2,5 punktu procentowego niższa niż jej średnia wartość dla Polski.	Należy podawać aktualne dane statystyczne	Uwaga uwzględniona	-
26.	20	661	Tabela 1. Czynniki rozwojowe województwa mazowieckiego do analizy SWOT/TOWS Potencjał gospodarczy, czynniki negatywne: Niska podaż usług parków przemysłowo-technologicznych	Proponuje się po przytoczonym stwierdzeniu wprowadzenie następującego: Brak w regionie parków naukowo-technologicznych	Jedyny na Mazowszu park przemysłowo-technologiczny w Płocku. Na Mazowszu brak parków naukowo-technologicznych, w których świadczone są profesjonalne usługi dla przedsiębiorców, w tym głównie procesy komercjalizacji rozwiązań. Celowe jest włączenie tego czynnika do analizy SWOT	Uwaga częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: „Niska podaż usług parków technologicznych <u>i przemysłowo-technologicznych, brak parków naukowo-technologicznych</u>"
27.	20	661	Tabela 1. Czynniki rozwojowe województwa mazowieckiego do analizy SWOT/TOWS Potencjał naukowy, czynniki negatywne, istotne	Proponuje się dodanie kolejnego negatywnego, istotnego czynnika wpływającego na potencjał naukowy: Brak sprawnego systemu transferu technologii	Brak sprawnego systemu transferu i komercjalizacji technologii jest czynnikiem wpływającym negatywnie na potencjał naukowy – i jego wykorzystanie, dlatego celowe jest włączenie tego czynnika do analizy SWOT	Uwaga odrzucona	Na niski poziom transferu i komercjalizacji technologii składa się szereg czynników wymienionych w analizie, zarówno w sferze naukowej, jak i gospodarczej, m.in.: • niska aktywność innowacyjna przemysłu, • niski poziom zaufania lub brak wiedzy w zakresie współpracy przedsiębiorstw ze sferą B+R, • niekorzystna struktura nakładów na B+R, niskie nakłady przedsiębiorstw, • słabość systemu ochrony praw własności intelektualnej. Rozwój systemu wsparcia komercjalizacji wyników badań może być sposobem przeciwdziałania powyższym negatywnym

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
							czynnikom – jednym z działań w ramach RSI.
28.	22	661	Potencjał naukowy, czynniki negatywne, najważniejsze: Starzenie się społeczeństwa skutkujące ryzykiem zmniejszenia się liczby studentów i w konsekwencji niedoborem wykwalifikowanych kadr	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: Niż demograficzny skutkujący m.in. ryzykiem zmniejszenia się liczby studentów i w konsekwencji niedoborem wykwalifikowanych kadr	Zmniejszanie się liczby studentów i w konsekwencji niedobory kadrowe są skutkiem niżu demograficznego. Wpływa on również na starzenie się społeczeństwa (obok wydłużającego się okresu życia).	Uwaga uwzględniona	-
29.	30	835-836	Cel strategiczny I Zwiększenie i wzmocnienie współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności	Proponuje się zmianę treści celu: Cel strategiczny I. Wzmacnianie współpracy nauki z biznesem w procesach rozwoju innowacji.	Należy unikać powtórzeń i pozostawić jedno ze stwierdzeń dotyczące innowacji. Jednocześnie zwracamy uwagę, że cele operacyjne i strategiczne w wielu przypadkach nie są zgodne z zasadą SMART, wg której cele powinny być konkretne, mierzalne, akceptowalne, realne oraz terminowe.	Uwaga odrzucona	Cel I ma dotyczyć szerokiego spektrum współpracy, nie tylko na linii biznes-nauka, ale także z uwzględnieniem instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek samorządu terytorialnego. Pojęcie innowacji, rozumianej jako nowe rozwiązanie, nowy pomysł, nie jest tożsame z pojęciem innowacyjności – zdolności do tworzenia i wdrażania innowacji.
30.	32	881-883	różnego rodzaju instytucje otoczenia biznesu (w tym zrzeszające przedsiębiorców, administrację, organizacje pozarządowe) w ścisłej współpracy z grupami przedsiębiorców.	Proponuje się następującą zmianę przytoczonego fragmentu: różnego rodzaju instytucje otoczenia biznesu (w tym inkubatorów technologii i parków technologicznych) ściśle współpracujących z przedsiębiorcami.	Instytucje otoczenia biznesu działające na rzecz wzrostu innowacyjności to głównie inkubatory, oferujące wsparcie udzielane początkującym przedsiębiorcom (start-up) i parki technologiczne. Należy wyraźnie podkreślić ich rolę w kreowaniu innowacji.	Uwaga odrzucona	Odwołanie do instytucji otoczenia biznesu w przywołanym fragmencie miało na celu podkreślenie ich roli w stymulowaniu powstawania i rozwoju struktur sieciowych.
31.	33	945	….liczby ośrodków badawczo-rozwojowych (lub ich części) zakładanych przez inwestorów zagranicznych, gwarantujących współpracę ze środowiskiem lokalnym	Proponuje się usunięcie przytoczonej części zdania.	Ośrodki badawcze firm zagranicznych zatrudniają także lokalnych specjalistów, lecz są dalekie od bieżącej współpracy z lokalnymi instytucjami naukowymi. Taka współpraca się zdarza, lecz stanowi wyjątek od reguły, dlatego tak sformułowany cel operacyjny ma niskie szanse sukcesu.	Uwaga odrzucona	RSI jest dokumentem ramowym, określającym szeroki zakres działań wpisujących się w regionalną politykę innowacyjności. Istotnym elementem planowanej inteligentnej specjalizacji będzie zapewnienie dostępności komercyjnych usług B+R dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców. Zaangażowanie podmiotów zagranicznych może być jedną ze ścieżek realizacji tego celu. Tego typu działanie jest również zgodne z promowaniem współpracy ponadregionalnej.
32.	35	1009	Utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji działalności badawczej	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: Utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji wyników działalności badawczej	Komercjalizować można wyniki prowadzonych badań, a nie sama działalność badawczą.	Uwaga uwzględniona	-
33.	35	1029-1030	W celu stymulowania powstawania efektywnych mechanizmów	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: W celu stymulowania powstawania	Jak wykazały dotychczasowe doświadczenia tworzenie baz danych służy głównie twórcom baz danych. Podstawą inwestycji powinny być	Uwaga uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: „W celu stymulowania powstawania efektywnych mechanizmów komercjalizacji wyników

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			komercjalizacji działalności badawczej należy koncentrować działania m.in. na przygotowywaniu baz danych prezentujących oferty jednostek naukowo-badawczych potencjalnym inwestorom, promowaniu potencjalnych inwestorów, pomocy w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania dla innowacyjnych projektów	efektywnych mechanizmów komercjalizacji wyników działalności badawczej należy koncentrować działania m.in. działaniach brokerskich, promowaniu potencjalnych inwestorów, pomocy w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania dla innowacyjnych projektów	działania brokerskie, które pozwalają na eksponowanie osiągnięć naukowych i poszukiwanie na nie nabywców.		działalności badawczej należy koncentrować działania m.in. pośrednictwie w nawiązywaniu kontaktów pomiędzy sferą nauki i biznesu, na przygotowywaniu baz danych prezentujących oferty jednostek naukowo-badawczych potencjalnym inwestorom, promowaniu potencjalnych inwestorów, pomocy w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania dla innowacyjnych projektów..."
34.	35	1041-1046	2. Wspieranie przygotowania firm z Mazowsza do wykorzystania krajowych i zagranicznych programów badawczych. W ramach tego celu konieczne jest wspieranie działań zwiększających jakość instytucji otoczenia biznesu oraz instytucji zrzeszających przedsiębiorców w zakresie wiedzy o możliwościach praktycznego i proinnowacyjnego wykorzystania środków publicznych.	Proponuje się dopisanie zdania na końcu: Działania powinny być nakierowane na: 1. upowszechnienie informacji o dostępnych programach, 2. pomoc w przygotowaniu aplikacji o środki zewnętrzne 3. pomoc w bieżącym rozliczaniu projektu i sprawozdawczości z przeprowadzonych prac badawczych.	Opis punktu jest niepełny – nie zawiera działań. Dodatkowo przygotowanie do wykorzystania programów badawczych nie sprowadza się jedynie do przekazania wiedzy o możliwościach praktycznego i proinnowacyjnego wykorzystania środków publicznych.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wprowadzono zapisy: „Upowszechnienie informacji o dostępnych programach" „Wsparcie doradcze i merytoryczne polskich podmiotów w procesie aplikowania o środki, rozliczania projektów i sprawozdawczości w ramach krajowych i międzynarodowych programów badawczych."
35.	36	1060-1063	Pozyskiwanie środków prywatnych na ten cel może być skutkiem działań promujących współpracę dużych i znaczących firm regionu z instytucjami naukowymi.	Proponuje się dopisanie zdania po przytoczonym zdaniu: Współfinansowanie projektów ze strony funduszy kapitałowych (w tym funduszy venture capital i aniołów biznesu) zwiększa szanse na uzyskanie sukcesu i osiągnięcie znaczącego potencjału rozwojowego wdrażanych rozwiązań.	Nie należy zapominać również o przedsięwzięciach małych i średnich firm. Celem finansowania przedsięwzięć innowacyjnych ze strony funduszy prywatnych jest wybór projektów o największych szansach rynkowych, szczególnie małych firm. Ograniczenie współpracy jedynie do dużych nie jest związane z wielkością przedsiębiorstwa.	Uwaga częściowo uwzględniona	Samorząd województwa dysponuje bardzo ograniczonymi możliwościami w zakresie tworzenia instrumentów inżynierii finansowej. Dokument strategiczny powinien jednak przewidywać zastosowanie tych instrumentów w przypadku wystąpienia takiej szansy. Dlatego w ramach celu nie wskazano zamkniętego katalogu źródeł finansowania. Jednakże, biorąc pod uwagę zgłoszone zastrzeżenia, dodano zapis o treści: „Pozyskiwanie środków prywatnych na ten cel może być skutkiem działań promujących współpracę dużych i znaczących firm regionu z instytucjami naukowymi, jak również zaangażowania kapitałów podwyższonego ryzyka, funduszy venture, aniołów biznesu i innych instrumentów inżynierii finansowej."

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
36.	41-44	1272	Ostatni wiersz Tabeli 11. Cele i działania w Regionalnej Strategii Innowacji pod nazwą: System realizacji RIS – działania horyzontalne	Proponuje się wyłączenie tego elementu z opisu działań	Element nie jest działaniem i należy włączyć do opisu wdrażania strategii	Uwaga uwzględniona	-
37.	45	1294	Koncepcja (…) , która wskazuje klastry jako podstawowe elementy identyfikacji obszarów priorytetowych dla rozwoju województwa mazowieckiego.	Proponuje się zastąpienie fragmentu następującym: Koncepcja (…), która wskazuje klastry jako podstawowe elementy identyfikacji obszarów aktywności gospodarczej województwa mazowieckiego.	Ne tylko klastry powinny być elementem identyfikacji priorytetowych obszarów rozwoju, choć są jednym z czynników decydujących o dużej aktywności przedsiębiorców danej branży na danym terenie. Celowe jest jednak pozostawienie władzom samorządowym decyzji co do polityki wyznaczania priorytetów rozwojowych.	Uwaga uwzględniona	-
38.	50	1451	Region powinien dokonać priorytetyzacji polityki rozwojowej w oparciu o regionalne klastry kluczowe – wyznaczające lub wpisujące się w inteligentną specjalizację regionu.	Proponuje się zastąpić przytoczone zdanie następującym zdaniem: Region powinien dokonać priorytetyzacji działań wobec klastrów biorąc pod uwagę inteligentną specjalizację regionu.	Najpierw należy określić politykę rozwoju, potem wspierać klastry wpisujące się w kierunki tej polityki, a dopiero wtedy część z nich można uznać za kluczowe, a nie odwrotnie! Klastry nie wyznaczają priorytetów, ponieważ ich działalność jest wyrazem aktywnych grup interesów, które nie muszą się pokrywać z potrzebami rozwojowymi regionu	Uwaga uwzględniona	-
39.	56	1666	Ewaluacja Strategii będzie procesem ciągłym, przy czym zaleca się wykonanie co najmniej jednej oceny uzupełniającej rocznie.	Proponuje się zmianę przytoczonego fragmentu na następujący: Ewaluacja będzie przeprowadzona dwukrotnie – w połowie realizacji oraz na zakończenie realizacji RSI. Postęp realizacji strategii będzie monitorowany corocznie w formie raportów.	Ewaluacja jest badaniem prowadzonym w określonym punkcie programu/polityki/projektu (najczęściej *ex-ante, mid-term i ex-post*). Najczęściej ma charakter eksperckiego zewnętrznego badania. To co traktowane jest w treści jako ewaluacja (badanie raz do roku) jest zwykłym badaniem monitoringowym.	Uwaga częściowo uwzględniona	Rozszerzono opis założeń ewaluacji Strategii.
40.	57	wdrożenie rekomendacji	Proponuje się utworzenie z podpunktu oddzielnego zdania: Wdrożenie rekomendacji ewaluacyjnych przez Instytucję Zarządzającą RSI będzie monitorowane przez Mazowiecką Radę Innowacji.	Proponuje się utworzenie z podpunktu oddzielnego zdania: Wdrożenie rekomendacji ewaluacyjnych przez Instytucję Zarządzającą RSI będzie monitorowane przez Mazowiecką Radę Innowacji.	Wdrożenie rekomendacji będących wynikiem ewaluacji nie jest elementem procesu przygotowania ewaluacji lecz wynikiem realizacji ewaluacji.	Uwaga uwzględniona	-
41.	57	1684-1691	Lista kryteriów ewaluacyjnych będzie każdorazowo uzupełniana w odniesieniu do przedmiotu ewaluacji, przy zachowaniu podstawowego zestawu: • trafności, • użyteczności, • skuteczności,	Proponuje się zdanie: Wśród kryteriów ewaluacyjnych wykorzystywanych do badań RSI będą stosowane kryteria: • trafności, • użyteczności, • skuteczności, • efektywności, • oddziaływania, • trwałości.	Zaprezentowany zestaw kryteriów jest pełnym zbiorem kryteriów ewaluacyjnych używanych w badaniach i rzadko zdarza się ewaluacja pod kątem wszystkich zawartych w zestawie kryteriów. Przeważnie dokonuje się ewaluacji wg 2-3 kryteriów z listy.	Uwaga częściowo uwzględniona	Rozszerzono i uzupełniono opis założeń ewaluacji Strategii.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			• efektywności, • oddziaływania, • trwałości.	Zamawiający badanie ewaluacyjne każdorazowo określi kryteria wg których będzie ono prowadzone.			
42.	91	2556 - 2648	8. Spotkania robocze w procesie określania inteligentnej specjalizacji Województwa Mazowieckiego	Proponuje się usunięcie tego punktu ze Strategii i umieszczenie jedynie wyników spotkań w ramach punktu dot. inteligentnej specjalizacji Mazowsza.	Przedstawianie pełnych informacji z przeprowadzonych spotkań daje obraz wykonanej pracy analitycznej, lecz nie jest potrzebne w całości w dokumencie RSI. Celowe jest przedstawienie wyników konsultacji .	Uwaga odrzucona	Umieszczenie w RSI szczegółowego opisu przeprowadzonych spotkań roboczych wynika z zaleceń eksperta Komisji Europejskiej i jest odzwierciedleniem procesu, wymaganego i weryfikowanego przez KE podczas oceny spełnienia warunku ex ante.
43.	123-129	2663-2676	Tabela 15. Wskaźniki celu głównego 8.Liczba patentów zgłoszonych z województwa Mazowieckiego (…) 9.Liczba skupisk na światowym poziomie 10.Udziału eksportu wysokiej techniki	Proponuje się zmianę nazw wskaźników: 8. Liczba zgłoszeń patentowych z Województwa Mazowieckiego (…). 9.Liczba klastrów, które współpracują z podmiotami zagranicznymi 10. Udział eksportu wyrobów wysokiej techniki	Przyznanie patentu jest poprzedzone zgłoszeniem patentowym. Jeśli używamy terminu „skupisko” jako synonim słowa „klaster”, to ten termin powinien być konsekwentnie używany w całym dokumencie Doprecyzowanie wskaźnika Doprecyzowanie wskaźnika	Uwaga częściowo uwzględniona	Parametr liczby zgłoszonych patentów odnosi się do celu głównego RSI i obejmuje szerokie spektrum zjawisk związanych z rozwojem innowacyjności – także niezwiązanych bezpośrednio z interwencją publiczną. Są to wybrane wskaźniki kontekstowe. Zgodnie z aktualnym projektem, parametr będzie mierzony dwoma wskaźnikami: - liczba udzielonych przez UP RP patentów w województwie na 1 mln mieszkańców, - zgłoszenia patentowe do EPO (ogółem) - liczba zgłoszeń na milion mieszkańców. Dodano objaśnienia wskaźników „Liczba skupisk na światowym poziomie” i „Udział eksportu wysokiej techniki”
44.	131	2684	Tabela 17. Wskaźniki monitorujące działania RSI 3.1 Utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji działalności badawczej.	Proponuje się zmianę punktu: Utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji wyników działalności badawczej.	Badania nie podlegają komercjalizacji. Komercjalizacji podlegają wyniki badań.	Uwaga uwzględniona	-
45.	137138 139	2710, 2732, 2745	Mapa 1. Regional Innovation Scoreboard Mapa 2. Zasoby ludzkie dla nauki i techniki (HRSTC) Mapa 3. Liczba wniosków patentowych do EPO na 1 mln mieszkańców	Proponuje się uzupełnienie legendy dla czerwonego zaznaczenia na wskazanych mapach	Czerwone zaznaczenie na mapie nie ma opisu	Uwaga częściowo uwzględniona	Dodano opis wyjaśniający znaczenie czerwonego owalu.
46.	205	4657	Równocześnie brak w stolicy instytucji o charakterze parku przemysłowo-technologicznego	Proponuje się: Równocześnie zarówno w stolicy jak i na Mazowszu brak parku naukowo-technologicznego	Celem RSI powinno być wspieranie parków technologicznych, których brakuje na Mazowszu mimo znaczącego potencjału innowacyjnego.	Uwaga częściowo uwzględniona	Dodano zapis: „Województwo nie dysponuje także podmiotem o charakterze parku naukowo-technologicznego.”
47.	206	4682-4717	Analizy i ewaluacje dot. szeroko pojętej tematyki innowacyjności Mazowsza	Proponuje się usunięcie analiz z tego miejsca dokumentu i przeniesienie ich treści do poszczególnych elementów RSI.	Wyniki analiz powinny służyć prawidłowej diagnozie sytuacji, analizie potrzeb i analizie SWOT. Dlatego też należy je tam przenieść przywołując w poszczególnych miejscach (w przypisach) autora, tytuł, miejsce i datę publikacji oraz ewentualnie źródło internetowe i nr strony.	Uwaga odrzucona	W treści RSI znajdują się przypisy odsyłające do poszczególnych materiałów źródłowych. Załącznik ma charakter materiału pomocniczego, ilustrującego techniki i metody badawcze stosowane w procesie identyfikacji inteligentnej specjalizacji.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
Adamed Sp. z o.o.							
1.	32	895	„Oznacza to, że osiągnięcie omawianego celu musi być poprzedzone profesjonalnymi badaniami przygotowawczymi, opracowaniem oferty dla przedsiębiorców i w końcu włączeniem możliwie dużej grupy firm do aktywnego uczestniczenia w projektach badawczych…”	„…aktywnego uczestniczenia w projektach badawczych. Dla realizacji niniejszego celu niezbędne może okazać się również wprowadzenie dodatkowych zachęt dla instytucji naukowych do podejmowania współpracy badawczej z podmiotami sektora przedsiębiorstw. W ramach tego celu…”	Obecny brak zainteresowania współpracą badawczą sektora nauki i biznesu w pierwszej kolejności powinien być minimalizowany w drodze ograniczenia negatywnych cech charakteryzujących relacje tych sektorów, które zostały zidentyfikowane w celu strategicznym 1 (str. 31). Dodatkowo wzrost aktywnego zaangażowania instytucji publicznych w tego typu projektach badawczych wymaga wprowadzenia pewnego rodzaju zachęt, które przyczyniłyby się do większego otwarcia na współpracę z przedsiębiorstwami. Mogłyby temu sprzyjać zmiany w procedurze ewaluacji uczelni prowadzące do wzrostu znaczenia aktywności komercjalizacyjnych w prowadzonych na uczelniach badaniach przemysłowych czy rzadziej pracach rozwojowych. Dlatego uzupełnieniem dziś proponowanej idei "uwłaszczenia naukowców", w następstwie której prawa majątkowe do wynalazków przysługiwałyby tworzącym je naukowcom, a nie jak dotąd wyłącznie uczelniom, powinno być przypisanie większego znaczenia w ocenie parametrycznej uczelni projektom realizowanym we współpracy z sektorem przedsiębiorstw. Takie rozwiązanie mogłoby zachęcić uczelnie do zintensyfikowania prowadzenia prac badawczych wspólnie z przedsiębiorcami.	Uwaga częściowo uwzględniona	Postulowane działania częściowo wykraczają poza zakres interwencji dostępny dla samorządu województwa. Ich realizacja może być uzależniona od zaangażowania zewnętrznych instytucji i instrumentów wsparcia. Dodano zapis: „Niezbędne może się także okazać wprowadzenie zachęt dla instytucji naukowych do podejmowania współpracy badawczej z podmiotami sektora przedsiębiorstw.”
2.	**35**	1046	„W ramach tego celu konieczne jest wspieranie działań zwiększających jakość instytucji otoczenia biznesu oraz instytucji zrzeszających przedsiębiorców w zakresie wiedzy o możliwościach praktycznego i proinnowacyjnego wykorzystania środków publicznych”.	„…proinnowacyjnego wykorzystania środków publicznych. Dla zapewnienia efektywnego wykorzystania wsparcia przeznaczanego na działalność innowacyjną niezbędna jest również zapewnienie jak najwyższego stopnia profesjonalizacji i przejrzystości procedury wyboru do wsparcia przedsięwzięć B+R o najwyższym poziomie innowacyjności”	Szanse na realizację celu strategicznego III „Zwiększenie efektywności wsparcia i finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie” istotnie wzrastają, jeśli działalność instytucji odpowiedzialnych za podział środków publicznych przeznaczanych na wsparcie projektów B+R (m.in. NCBR, NCN, PARP, MG, MNiSW), oraz sam system wyboru dofinansowanych przedsięwzięć zostanie oparta na zasadach profesjonalizmu i przejrzystości, gwarantując selekcję projektów o najwyższym poziomie innowacyjności i doskonałości naukowej. Uważamy, że pierwszym niezbędnym krokiem dla zmian podążających w tym kierunku jest zapewnienie obiektywności oceny projektów, przez ekspertów dostarczających rzetelnych, doskonale umocowanych merytorycznie recenzji projektów. Stoimy na stanowisku, że ewolucja systemu oceniania przedsięwzięć B+R, które są przedmiotem wniosków o dofinansowanie powinna	Uwaga częściowo uwzględniona	Dodanie wymogu „najwyższego poziomu innowacyjności” stoi w opozycji do dążenia do wspierania w ramach RSI szeroko rozumianej innowacyjności o wymiernych efektach gospodarczych, w szczególności w odniesieniu do działalności MŚP.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					zmierzać do utworzenia „elitarnego korpusu ekspertów", co miałoby swój istotny wkład w realizację celu głównego Strategii tj. wzrostu innowacyjności Mazowsza, prowadzącego do przyspieszenia wzrostu i zwiększenia konkurencyjności w skali UE.		
3.	**36**	1060	„W pierwszym przypadku istotne jest dążenie do takiego wyboru projektów, by zapewnić możliwie jak największy udział MŚP".	W pierwszym przypadku istotne jest dążenie do takiego wyboru projektów, by zapewnić możliwie jak największy udział najbardziej innowacyjnych przedsięwzięć realizowanych przez MŚP".	Treść cytowanego przepisu bez dodania tej przesłanki innowacyjności mogłaby sugerować, że proces wyboru projektów będzie bezrefleksyjnie promował przedsięwzięcia realizowane przez MSP, bez względu na jakość tych projektów. Użyte słowo „możliwie" nie wydaje się rozwiewać tych wątpliwości. Analizując ten *przepis a contrario* nie powinniśmy zmierzać do ustanowienia systemu wybór projektów innowacyjnych, który opierałby się na zasadzie ograniczania *a prori* środków dla dużych przedsiębiorców, tylko z uwagi na posiadany przez nie status. Należy bowiem mieć na uwadze, że to duże przedsiębiorstwa są motorem innowacyjności w regionie oraz autorami przedsięwzięć o największym stopniu innowacyjności. Dlatego równie istotnym instrumentem zmierzającym do wzrostu udziału środków publicznych wspierających innowacyjne prace B+R prowadzone przez sektor MŚP jest promowanie ich udziału w dofinansowanych projektach B+R realizowanych przez dużych przedsiębiorców. Taka promocja współpracy między MSP a dużymi przedsiębiorcami mogłaby opierać się na dotychczas wykorzystywanych rozwiązaniach, tj. poprawie warunków oceny (dodatkowe punkty dla projektów, które obejmują taką współpracę) czy zwiększonym poziomie dofinansowania projektu. Rozwiązanie to sprzyja również dyfuzji innowacyjności między tymi sektorami przedsiębiorstw.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: „W pierwszym przypadku istotne jest dążenie do takiego wyboru projektów, by zapewnić możliwie jak największy udział innowacyjnych przedsięwzięć realizowanych przez MŚP, przy zachowaniu dbałości o efektywność zapewnianego wsparcia." Dodanie słowa „najbardziej" stoi w opozycji do postulowanej preferencji dla małych i średnich przedsiębiorstw – dąży do wyboru określonego typu projektów bez względu na status beneficjenta. Ponadto, innowacyjność danego przedsięwzięcia jest cechą jakościową, niemierzalną bez zastosowania określonych kryteriów oceny.
4.	**41**	Tabela 11. Cel 1.2	„Opracowanie i prowadzenie szkoleń dla administracji samorządowej i firm z zakresu pozyskiwania zagranicznych inwestorów i partnerów biznesowych"	„Opracowanie i prowadzenie szkoleń dla administracji samorządowej i firm z zakresu pozyskiwania zagranicznych inwestorów i partnerów biznesowych" „Programy zachęt dla podmiotów zagranicznych do lokowania inwestycji w projekty B+R i sektor hi-tech na terenie województwa mazowieckiego"	Niezbędnym uzupełnieniem wsparcia szkoleniowego wydaje się wystąpienie z kompleksową ofertą zachęt i rozwiązań sprzyjających inwestowaniu w Polsce, m.in. w postaci ulg podatkowych, czemu powinna towarzyszyć intensywna kampania informacyjno-promocyjna wskazująca na zadowalający poziom naukowy polskich badaczy oraz wysoką jakość infrastruktury B+R.	Uwaga uwzględniona	-
5.	**42**	Tabela 11. Cel 2.3	„Programy zachęt dla podmiotów zagranicznych do lokowania	„Programy zachęt dla podmiotów zagranicznych do lokowania przedsięwzięć w zakresie prac B+R	W wysiłkach mających na celu wzrost liczby międzynarodowych projektów badawczych i rozwojowych realizowanych na Mazowszu istotne	Uwaga uwzględniona	Dodano zapis: „Wsparcie doradcze i merytoryczne polskich podmiotów w procesie aplikowania o środki w

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
			przedsięwzięć w zakresie prac B+R na terenie województwa mazowieckiego”	na terenie województwa mazowieckiego” „Wsparcie doradcze i merytoryczne polskich podmiotów w procesie aplikowania o środki w ramach międzynarodowych programów badawczych”	znaczenie powinniśmy przypisywać także działaniom naszych, regionalnych i krajowych podmiotów prowadzących działalność B+R, wspierając je w inicjowaniu współpracy z podmiotami zagranicznymi w ramach projektów międzynarodowych.		ramach krajowych i międzynarodowych programów badawczych.”
6.	**42**	Tabela 11. Cel 3.3	„Programy szkoleniowe dla firm i instytucji otoczenia biznesu z zakresu współpracy międzynarodowej, innowacyjności, konkurencyjności, marketingu, praw własności intelektualnej i przemysłowej”	„Programy szkoleniowe dla firm i instytucji otoczenia biznesu z zakresu współpracy międzynarodowej, innowacyjności, konkurencyjności, marketingu, praw własności intelektualnej i przemysłowej, wraz z zapewnieniem dostępu do specjalistycznych baz danych w tym zakresie”	Programy szkoleniowe nie przyniosą oczekiwanych efektów, bez zapewnienia sposobności wykorzystania nabytych umiejętności w praktyce. Proponowane wsparcie w postaci dostępu do profesjonalnych baz danych (np. komercyjnych baz informacji patentowej) w pewnej mierze daje taką szansę.	Uwaga uwzględniona	-
7.	**57**	1696	„Przynajmniej raz w ciągu trzech lat, Instytucja Zarządzająca RSI przeprowadzi przegląd inteligentnej specjalizacji, obejmujący…”	„Raz na dwa lata Instytucja Zarządzająca RSI przeprowadzi przegląd inteligentnej specjalizacji, obejmujący…”	Wprowadzenie sztywnego terminu dokonywania przeglądu inteligentnej specjalizacji wydaje się bardziej uzasadnione, z uwagi na przewidywany szybki rozwój gospodarczy Mazowsza. Obawiamy się również, że pozostawienie dotychczasowego zapisu oznaczałoby w rzeczywistości dokonywanie omawianego przeglądu raz na trzy lata, a w praktyce tylko w 2017 roku, bowiem w roku 2020 konieczne będzie już przyjęcie nowej Strategii. Dlatego też wnioskujemy o zmianę tego zapisu.	Uwaga odrzucona	Dwuletni okres może się okazać za krótki na początkowym etapie wdrażania koncepcji inteligentnej specjalizacji, w związku z potrzebą organizacji partycypacyjnego systemu wdrożeniowego. Samorząd Województwa Mazowieckiego zakłada kontynuację realizacji RSI wraz z inteligentną specjalizacją także po 2020 roku.
8.	**74**	2219	„Jesienią 2013 roku przystąpiono zrealizowano drugi cykl spotkań roboczych…”	„Jesienią 2013 roku zrealizowano drugi cykl spotkań roboczych…”	Usunięcie niepotrzebnego słowa „przystąpiono”.	Uwaga uwzględniona	-
9.	**90**	Tabela 11. Cel 3.3	„65.3 Fundusze emerytalne 77.1 Wynajem i dzierżawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli”	„65.3 Fundusze emerytalne 72.1 Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych 77.1 Wynajem i dzierżawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli”	Wskazany dział PKD 2007 odpowiada, m.in. działalności w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie biotechnologii (72.11). Nauka ta została wymieniona w drugiej kolumnie tabeli (pt. „Dziedziny oraz dyscypliny nauki i sztuki według Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r.”), dlatego też dla zapewnienia wymaganej zgodności między kolumnami tabeli wskazana działalność PKD powinna zostać dodana.	Uwaga uwzględniona	-
Instytut Badawczy Dróg i Mostów							
1.	3	82/83	6.4. Wysoka jakość życia 7. Powiązanie obszarów specjalizacji…	6.4. Wysoka jakość życia 6.5. Bezpieczne społeczeństwo 7. Powiązanie obszarów specjalizacji…	Znaczenie inteligentnej specjalizacji jest nie do przecenienia, w szczególności w takim regionie Polski, jakim jest Mazowsze. Jednak wydaje się niezmiernie ważne, aby obok zaproponowanych specjalizacji dodać jeszcze jedną: BEZPIECZNE SPOŁECZEŃSTWO. Może ona znaleźć swoje zastosowanie w obszarze techniki, w odniesieniu do społeczeństwo raz	Uwaga odrzucona	Problem bezpieczeństwa został uwzględniony w proponowanych obszarach specjalizacji, w szczególności w obszarze „inteligentne systemy zarządzania” i „wysoka jakość życia”. Wprowadzenie dodatkowego obszaru specjalizacji poświęconego tej tematyce powielałoby dotychczasowe zapisy i zmniejszało

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					środowiska. BEZPIECZNE SPOŁECZEŃSTWO to specjalizacja, która daje możliwość zagospodarowania dorobku wielu jednostek naukowych, zarówno akademickich, jak i instytutów badawczych, których na terenie Mazowsza jest proporcjonalnie więcej niż w innych regionach kraju. Wydaje się, że wykorzystanie wkładu intelektualnego w rozwiązywanie problemów z zakresu bezpieczeństwa, wdrażanie pomysłów oraz zintegrowanie współpracy przemysłu z nauką może bardzo korzystnie wpłynąć na poprawę poziomu bezpieczeństwa w różnych obszarach działalności. Instytut Badawczy Dróg i Mostów, z racji tematyki, jaką się zajmuje, zwraca uwagę na problemy bezpieczeństwa ruchu drogowego (brd) i na bezpieczeństwo w obszarze budownictwa komunikacyjnego (zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji obiektów) oraz na zagrożenia wynikające ze zmian klimatu, a także zagrożeń terrorystycznych. W rozwiązywaniu problemów związanych ze zwiększeniem bezpieczeństwa powinna być pomocna specjalizacja BEZPIECZNE SPOŁECZEŃSTWO.		znaczenie inteligentnej specjalizacji jako narzędzia koncentracji zasobów.
2.	85	2552	… informacyjno-komunikacyjne	dodać rozdział: 6.5. Bezpieczne społeczeństwo… (tekst rozdziału dołączono poza tabelką)		Uwaga odrzucona	j.w.
3.	85	Tab. 14 Kol. 3	Kolumna: Dziedziny oraz dyscypliny	Budownictwo	Zapewnienie właściwych warunków do przechowywania oraz transportu żywności jest możliwe jedynie przy wykorzystaniu osiągnięć budownictwa (np. przechowalnie, chłodnie oraz budowle komunikacyjne)	Uwaga uwzględniona	-
4.	86	Tab. 14 Kol. 2	Kolumna: Grupy i klasy PKD	42. Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, 49. Transport lądowy		Uwaga częściowo uwzględniona	W tabeli uwzględniono grupy PKD związane z transportem lądowym towarów: „49.2 Transport kolejowy towarów 49.41 Transport drogowy towarów” Dodano zapis: „42.1 Roboty związane z budową dróg kołowych i szynowych”.
5.	87	Tab. 14 Kol. 2	Kolumna: Grupy i klasy PKD	49. Transport lądowy 72. Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych 74.1. Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania	Sprawne funkcjonowanie transportu wymaga obecnie inteligentnych systemów zarządzania, wykorzystujących badania B+R oraz specjalistyczne projektowanie	Uwaga częściowo uwzględniona	W tabeli uwzględniono grupy PKD związane z transportem lądowym towarów: „49.2 Transport kolejowy towarów 49.41 Transport drogowy towarów” Dodano zapisy: „72.1 Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych 74.1 Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania”

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
6.	87	Tab. 14 Kol. 2	Kolumna: Grupy i klasy PKD	72. Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych	Nowoczesne usługi dla biznesu muszą bazować na wynikach badań naukowych i prac rozwojowych - to one napędzają rozwój.	Uwaga uwzględniona	-
7.	89	Tab. 14 Kol. 2	Kolumna: Grupy i klasy PKD	42. Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, 49. Transport lądowy 71. Działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy techniczne 72. Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych 74.1. Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania	Jakość życia jest w związana z jakością budownictwa, zarówno w zakresie standardów, jak i bezpieczeństwa – stąd konieczność uwzględnienia prac badawczych, działalności projektowej oraz działań w zakresie kultury. Szczególne znaczenie ma transport lądowy – rocznie ginie na polskich drogach kilka tysięcy ludzi, troska o bezpieczeństwo ruchu drogowego ma niewyobrażalnie duże znaczenie dla jakości życia.	Uwaga częściowo uwzględniona	W tabeli uwzględniono grupy PKD związane z pasażerskim transportem lądowym: „49.1 Transport kolejowy pasażerski międzymiastowy 49.3 Pozostały transport lądowy pasażerski” Dodano zapisy: „49.2 Transport kolejowy towarów 49.41 Transport drogowy towarów 72.1 Badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych 74.1 Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania”
8.	89	Tab. 14 Kol. 3	Kolumna: Dziedziny oraz dyscypliny	Budownictwo		Uwaga uwzględniona	-
9.	91	Tab. 14	Na końcu tabeli należy dodać nowy wiersz Przykładową treść rozdziału 6.5, zaproponowaną przez CNBOP ,zamieszczono poniżej, poza tabelą	Bezpieczne społeczeństwo	Znaczenie inteligentnej specjalizacji jest nie do przecenienia, w szczególności w takim regionie Polski, jakim jest Mazowsze. Jednak wydaje się niezmiernie ważne, aby obok zaproponowanych specjalizacji dodać jeszcze jedną: BEZPIECZNE SPOŁECZEŃSTWO. Może ona znaleźć swoje zastosowanie w obszarze techniki, w odniesieniu do społeczeństwo oraz środowiska. (Uzasadnienie podano wyżej w wierszu 1 i 2 niniejszej tabeli).	Uwaga odrzucona	Zgodnie z uzasadnieniem stanowiska względem uwagi nr 1.
Warszawski Uniwersytet Medyczny							
1.	84	2523	zdrowie	Dodanie nowego punktu: **Badania przedkliniczne i kliniczne** (sektor medyczny, chemiczny, biotechnologia, nowoczesne technologie w medycynie m.in: telemedycyna, nanomedycyna, diagnostyka i terapia w medycynie spersonalizowanej, medycyna molekularna, terapia genowa i hadronowa, medycyna regeneracyjna),	Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii utworzone na terenie miasta stołecznego Warszawy jest ośrodkiem badań biomedycznych złożony z dziesięciu ściśle współpracujących ze sobą środowiskowych centrów naukowych, w których prowadzone są interdyscyplinarne badania podstawowe oraz badania dotyczące nowych metod diagnostycznych i terapeutycznych w odniesieniu do chorób układu krążenia, układu nerwowego oraz chorób nowotworowych i związanych z procesem starzenia. Prace naukowe obejmą, między innymi, analizę strukturalną i funkcjonalną białek, fizyko-chemię i nanotechnologię biomateriałów, nanomedycynę, inżynierię biomedyczną, biotechnologię molekularną, genomikę, neurobiologię, biochemię,	Uwaga częściowo uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: nowoczesne technologie i rozwiązania w medycynie, m.in: telemedycyna, telediagnostyka, nanomedycyna, diagnostyka i terapia w medycynie spersonalizowanej, medycyna molekularna, terapia genowa i hadronowa, medycyna regeneracyjna (sektor medyczny, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika),

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					fizjologię, patofizjologię, farmakologię, farmakodynamikę, farmakogenomikę i farmakognozję. Infrastruktura badawcza Centrum ma służyć realizacji wspólnego programu badawczego w ramach współpracy 10 instytucji naukowych z terenu Warszawy. Skupienie centrów środowiskowych na przestrzeni kilku kilometrów kwadratowych pozwoli wytworzyć efekt synergii, polegający na wzajemnym uzupełnieniu się i przenikaniu kompetencji badawczych personelu CePT oraz efektywnym wykorzystaniu zakupionego sprzętu. Dzięki temu możliwe będzie prowadzenie interdyscyplinarnych badań o bardzo wysokim stopniu złożoności, przekraczającym możliwości infrastrukturalne oraz kadrowe pojedynczej instytucji naukowej. Zakres badań, które będą prowadzone w Centrum jest spójny z priorytetowymi kierunkami badań, określonymi w najważniejszych dokumentach strategicznych dotyczących rozwoju nauki, zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. Zaliczyć do nich można badania w dziedzinie biotechnologii molekularnej, genomiki, neurobiologii, fizyko-chemii i nanotechnologii biomateriałów, inżynierii biomedycznej, nanomedycyny, telemedycyny, biochemii, fizjologii, patofizjologii, farmakologii, farmakodynamiki, farmakogenomiki, farmakognozji i wielu innych innowacyjnych obszarów nauki. Program badawczy CePT, zawierający ponad 120 projektów badawczych, uwzględnia światowe trendy w rozwoju poszczególnych dziedzin nauki oraz potrzeby społeczno-gospodarcze regionu i kraju, dzięki czemu możliwe będzie nie tylko pogłębienie wiedzy naukowej na temat najbardziej dotkliwych chorób cywilizacyjnych, ale także wzmocnienie rozwoju gospodarczego regionu i kraju oraz wywarcie pozytywnego wpływu na stan zdrowia społeczeństwa. Nadrzędnym celem Centrum jest wzmocnienie konkurencyjności polskiej nauki na arenie międzynarodowej dzięki konsolidacji jednostek naukowych o wysokim potencjale badawczym, prowadzeniu badań w obszarach istotnych rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także stworzeniu atrakcyjnych warunków dla uprawiania nauki, zapewniających napływ młodej, zdolnej kadry naukowej i najlepszych specjalistów zarówno kraju, jak i z zagranicy.		

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
Starostwo Powiatowe w Przasnyszu							
1.	41	Tabela 11	Cel operacyjny 1.1 – Działanie: Wsparcie projektów w zakresie budowania i rozwoju sieci współpracy, platform porozumienia pomiędzy podmiotami środowiska biznesu, nauki i ich otoczenia.	Należy w działaniu tym dodać także jednostki samorządu terytorialnego.	Powiat przasnyski podjął współpracę z wyższymi uczelniami: - Politechniką Warszawską – w zakresie rozwoju i wspierania Powiatu Przasnyskiego, a w szczególności wspierania firm i przedsiębiorstw realizujących innowacyjne przedsięwzięcia na terenach Przasnyskiej Strefy Gospodarczej - Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Ciechanowie – w zakresie wspólnej realizacji projektu pn. „Terenowy Poligon Doświadczalno-Wdrożeniowy w Powiecie Przasnyskim” W krajach UE (np. Niemcy) to samorządy terytorialne pełnią funkcję koordynatorów i zarządców klastrów, oraz koordynują działania pomiędzy podmiotami środowiska biznesu i nauki.	Uwaga uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: „Wsparcie projektów w zakresie budowania i rozwoju sieci współpracy, platform porozumienia pomiędzy podmiotami środowiska biznesu, nauki, administracji publicznej i ich otoczenia.”
2.	41	Tabela 11	Cel operacyjny 1.2 – Działanie: Wsparcie innowacyjnych projektów realizowanych przez instytucje otoczenia biznesu.	Należy w działaniu tym dodać także jednostki samorządu terytorialnego.	Powiat przasnyski podjął współpracę z Politechniką Warszawską – w zakresie rozwoju i wspierania Powiatu Przasnyskiego, a w szczególności wspierania firm i przedsiębiorstw realizujących innowacyjne przedsięwzięcia na terenach Przasnyskiej Strefy Gospodarczej. Współdziała także z Politechniką na rzecz społeczności lokalnej i regionu, głownie poprzez wsparcie naukowe i badawcze oraz prace rozwojowe dotyczące lokalizacji innowacyjnych firm na terenie Przasnyskiej Strefy Gospodarczej w Sierakowie i Chorzelach W krajach UE (np. Niemcy) to samorządy terytorialne pełnią funkcję koordynatorów i zarządców klastrów, oraz koordynują działania pomiędzy podmiotami środowiska biznesu i nauki.	Uwaga uwzględniona	Zmodyfikowano zapis: „Wsparcie innowacyjnych projektów realizowanych przez instytucje otoczenia biznesu (a w szczególności parki technologiczne, centra transferu technologii, akademickie inkubatory przedsiębiorczości, a także jednostki samorządu terytorialnego, o ile występują w roli analogicznej do instytucji otoczenia biznesu) we współpracy z mazowieckimi MŚP i innymi podmiotami.”
3.	41	Tabela 11	Cel operacyjny 1.4 - Działanie: Wsparcie wspólnych przedsięwzięć badawczych realizowanych przez instytucje naukowe i przedsiębiorców	Należy w działaniu tym dodać także jednostki samorządu terytorialnego.	Powiat przasnyski podjął współpracę z Politechniką Warszawską – w zakresie rozwoju i wspierania Powiatu Przasnyskiego, a w szczególności wspierania firm i przedsiębiorstw realizujących innowacyjne przedsięwzięcia na terenach Przasnyskiej Strefy Gospodarczej. W ramach porozumienia realizowane będą następujące aspekty: - Politechnika Warszawska przedstawi oferty współpracy naukowej i badawczej z firmami i instytucjami zainteresowanymi inwestowaniem lub	Uwaga odrzucona	Wskazane działanie dotyczy bezpośredniej współpracy badawczej pomiędzy przedsiębiorcami a instytucjami naukowymi.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
					inwestującymi w PSG, - Powiat Przasnyski będzie wspomagał działalność Politechniki Warszawskiej w zakresie: popularyzacji jej potencjału i osiągnięć naukowych, promocji oferty dydaktycznej oraz współpracy PW z podmiotami sektora gospodarczego, administracją i szkołami ponadgimnazjalnymi powiatu przasnyskiego W krajach UE (np. Niemcy) to samorządy terytorialne pełnią funkcję koordynatorów i zarządców klastrów, oraz koordynują działania pomiędzy podmiotami środowiska biznesu i nauki.		
Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych							
1.	**53**	1569/1570	• Rozwój technologii, obszarów gospodarczych lub procesów usługowych zidentyfikowanych jako kluczowe dla rozwoju regionu. • … • Zgodność z założeniami ...	Propozycja dotyczy umieszczenia dodatkowego podpunktu priorytetyzacji działań: "Rozwój technologii i procesów niezbędnych do zagwarantowania bezpieczeństwa realizacji RSI."	Zapis jest niezwykle istotny z punktu widzenia organizacji i instytutów posiadających możliwości innowacyjnego zastosowania technologii w istotnych dla województwa aspektach związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem województwa. Efektem powinno być zachęcenie do współpracy nad wykorzystaniem i/lub opracowaniem innowacyjnych narzędzi służących zwiększeniu bezpieczeństwa m.in. energetycznego, wsparciu zarządzania kryzysowego na szczeblu wojewódzkim, monitorowaniu lasów państwowych, terenów zalewowych, wałów przeciwpowodziowych itp.	Uwaga odrzucona	Problem bezpieczeństwa został uwzględniony w proponowanych obszarach specjalizacji, w szczególności w obszarze „inteligentne systemy zarządzania" i „wysoka jakość życia". Należy także pamiętać, że faktycznym priorytetem RSI powinny być działania zmierzające do podnoszenia innowacyjności i konkurencyjności regionu. .
Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego – Odział w Płocku							
1.	**-**	-	-	str.9 – pkt. 1.4 Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne W zdaniu „ Działania planistyczne ……" należy dopisać: „ i strategiczne", gdyż w dalszej części tekstu znajdują się odwołania do dokumentów strategicznych, w tym Strategii Europa 2020. Sama strategia jest również dokumentem strategicznym, poza tym stanowi rozszerzenie, głównego wojewódzkiego dokumentu strategicznego, tj. Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego.	Uwaga uwzględniona	-
2.	**-**	-	-	str. 32- cel strategiczny I, cel operacyjny 4 Z diagnozy wynika, że „ wśród przedsiębiorców istnieje niewielkie zapotrzebowanie na innowacje, zaś strona podażowa jest mało atrakcyjna dla biznesu". W tym zakresie koniecznej jest znalezienie wspólnego mianownika pomiędzy partnerami. Ten punkt powinien być rozszerzony o zapisy dotyczące różnych sposobów zintensyfikowania współpracy pomiędzy partnerami, zachęt skierowanych do obydwu stron. Zawarta w tekście informacja, że cel ten będzie realizowany poprzez szukanie tych badań, które będą miały szanse na wykorzystanie w gospodarce, może być tylko jedną z możliwości.	Uwaga częściowo uwzględniona	Rozwój współpracy pomiędzy sferą nauki, biznesu i otoczeniem stanowi istotę pierwszego celu strategicznego. Podejście prezentowane w celu operacyjnym 4 jest jedną z proponowanych ścieżek realizacji celu strategicznego. Dodano zapis: „Niezbędne może się także okazać wprowadzenie zachęt dla instytucji naukowych do podejmowania współpracy badawczej z podmiotami sektora przedsiębiorstw."
3.	**-**	-	-	W *rozdziale 1.3. Kapitał społeczny i innowacje społeczne* znajduje się bardzo ważny i znaczący zapis *„Innowacje, utożsamiane są przede wszystkim z postępem technicznym i technologicznym, a powinny być kojarzone także z mechanizmami społecznymi, takimi jak zaufanie społeczne, otwartość na nowatorskie rozwiązania, system edukacyjny wspierający kreatywność".* Ważne jest, aby zaakcentować, że kapitał społeczny i innowacje społeczne stanowią meritum całego procesu innowacyjnego. Dążenie do zaspokajania potrzeb społecznych,	Uwaga uwzględniona	Dodano zapis: „Dążenie do zaspokajania potrzeb społecznych, kreowanie nowych relacji społecznych może doprowadzić do powstania pogłębionej współpracy między rożnymi grupami interesariuszy i w efekcie stanowić rozwiązanie

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
				kreowanie nowych relacji społecznych może doprowadzić w społeczeństwie do powstania pogłębionej współpracy między rożnymi grupami interesariuszy. W efekcie, może stanowić rozwiązanie dla bardziej efektywnego wykorzystania innowacyjnych rozwiązań.			dla bardziej efektywnego wykorzystania innowacyjnych rozwiązań."
4.	-	-	-	**Tabela 1. Czynniki rozwojowe województwa mazowieckiego do analizy SWOT/TOWS** str. 18 – a) kolumny (kolor żółty i brązowy) - pojawiały się nieczytelne znaki b) w części *Charakter oddziaływania czynnika negatywny* ***Potencjał gospodarczy***, zaznaczono **niska aktywność innowacyjna przemysłu**. Zgodnie ze SRWM do 2030r. „*(…) 29,6% dużych przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 250 osób, wprowadziło na rynek nowe lub istotnie ulepszone produkty, przy średniej krajowej wynoszącej 27%. Natomiast nowe lub istotnie ulepszone procesy wdrożyło 47,4% dużych firm w regionie (średnia dla kraju 48,7%).*" Wobec zapisów umieszczonych w SRWM, aktywność innowacyjna przemysłu w województwie mazowieckim przekracza średnia krajową. W Strategii ponadto zaznaczono „*Innowacje rozumiane są jako efekty działalności innowacyjnej*"str.7. Może warto doprecyzować zapis np. w skali europejskiej, co miałoby wówczas przełożenie na zapisy rozdziału *Streszczenie Diagnozy* (str.13)„(…)*województwo mazowieckie jest zaliczane do umiarkowanych innowatorów i pozostaje poza grupą krajów, które należą do tzw. naśladowców i liderów innowacji, odgrywających znaczące role na arenie międzynarodowej*".		Uwaga częściowo uwzględniona	Doprecyzowano zapis: „Niski odsetek przedsiębiorstw przemysłowych wdrażających innowacje produktowe lub procesowe." Przytoczone zapisy SRWM koncentrują się na przedsiębiorstwach dużych, stanowiących niewielki odsetek podmiotów gospodarczych działających na terenie województwa.
5.	-	-	-	Przedstawienie macierzy nie jest zestawieniem czytelnym dla potencjalnego odbiorcy. Przemawiają bardziej same podsumowanie, wnioski z poszczególnego etapu analizy.		-	Uwaga o charakterze opinii. Analiza SWOT w RSI pełni funkcję pomocniczą dla procesu „przedsiębiorczego odkrywania" i stanowi element ilustrujący etap identyfikacji inteligentnej specjalizacji, nawiązując do wytycznych Komisji Europejskiej.
6.	-	-	-	*Załącznik nr 5 Studia Przypadków w procesie identyfikacji inteligentnej specjalizacji str. 216* Może, warto by było skoncentrować się na przykładach dobrych praktyk wdrażania Regionalnych Strategii Innowacji w Polsce. Zaprezentowane studia przypadków dałyby pogląd, jak przebiegała i jakie znaczenie dla regionu ma strategia innowacji.		Uwaga odrzucona	Koncepcja inteligentnej specjalizacji jest rozwiązaniem nowym w skali kraju, w związku z czym trudno poszukiwać przykładów dobrych praktyk na tym gruncie. Krajowe doświadczenia dotyczące etapu wdrażania strategii zostaną uwzględnione podczas opracowania dokumentów wdrożeniowych.
7.	-	-	-	str.209 *„Analiza potencjału innowacyjnego sektora MŚP w województwie mazowieckim"* – w części „*Najważniejsze informacje i wnioski uzyskane podczas badania*" pokazano, że *MSP nie są partnerami do współpracy, lecz jedynie „rezerwuarem taniej siły roboczej* (…). *Niska innowacyjność MŚP wynika częściowo z ich uzależnienia od współpracy z dużymi firmami zlecającymi podwykonawstwo."* Może warto by było zastanowić się nad głównymi barierami, która ograniczają rozwój MŚP, a tym samym, znaleźć rozwiązanie w tej kwestii. Może jest to zbyt wysoki koszt innowacji bądź podporządkowanie rynku przez dominujące przedsiębiorstwa.		Uwaga odrzucona	Uwaga dotyczy wniosków z zewnętrznego badania przeprowadzonego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie. Zgodnie z przeprowadzoną analizą, najważniejszymi barierami ograniczającymi działalność innowacyjną przedsiębiorstw w regionie są wysokie koszty wdrażania innowacji oraz niewystarczająca ilość lub brak własnych środków finansowych.
8.	-	-	-	Sposób przedstawienia danych w diagnozie (z różnych lat, tj. 2010, 2011, 2012) utrudnia rozpoznanie i porównanie analizowanych zjawisk w poszczególnych zakresach tematycznych oraz wyciągnięcie właściwych wniosków;		-	Uwaga o charakterze opinii. Diagnoza opiera się w znacznym stopniu na opublikowanych wynikach badań, prowadzonych w różnym czasie i przez różne podmioty – stąd rozbieżności w okresach pomiaru zjawisk.

L.p.	Strona	Nr wiersza lub tabeli/ schematu/ rysunku	Fragment treści dokumentu, której dotyczy uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko	Uzasadnienie stanowiska
							Problem ma zostać rozwiązany dzięki uruchomieniu systemu monitoringu i podstaw ewaluacji wdrażania RSI.
9.	-	-	-	Zagadnienia z zakresu rozwoju demograficznego zostały ujęte w *pkt.* ***4 Potencjał ludnościowy, 4.1. Struktura demograficzna.*** Rozważenia wymagają zaokrąglenia danych, które są prezentowane w diagnozie, czy w liczbach całkowitych, czy z jednym znakiem po przecinku. Należy w miarę możliwości ujednolicić, np.: zgodnie z informacją dane pochodzą z publikacji *„Ludność, ruch naturalny i migracje..”*, ludność w wieku produkcyjnym stanowiła w 2011 r**. 63,3%** ogółu ludności województwa, natomiast w diagnozie RSI zapis brzmi: *„osoby w wieku produkcyjnym stanowią* ***63%*** *ludności regionu”,* przy czym dane prezentowane są głównie z jednym znakiem po przecinku;		Uwaga częściowo uwzględniona	Wielkości procentowe w dokumencie w większości przypadków podawane są z dokładnością do pierwszego miejsca po przecinku.
10.	-	-	-	Nagminne stosowanie w przedmiotowym dokumencie wyrazu „Mazowsze” jako województwo mazowieckie (w tytule oraz treści), wymaga stosownego komentarza		Uwaga uwzględniona	-